ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

1. 2. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVI • 40 ДИН • БРОЈ 1727

Ripley

Веровали или не!

Најчуднији попис становништва на свету

У племену Баланте, у Гвинеји, за свако новорођенче додаје се по један беочуг на ланцу од сламе, а за сваког умрлог уклања се по један. Беочузи се пребројавају једном годишње.

ПАНТЕОН

У Паризу изгледао је толико нестабилан када је саграђен (1780.) да је његов творац, архитекта Жак Суфло, добио срчани напад и умро. Па ипак, ова грађевина очувала се до данашњег дана.

ЕЗРА МИКЕР

(1830 - 1928)

Један од пионира - насељеника на територији државе Орегон (САД), захтевао је десетогодишњи радни уговор кад је имао 90 година. Од тих десет година проживео је још само 8!

ПАРОБРОДИ

Који су пловили Нилом састојали су се од три брода везана један за други. Највећи од њих, онај у средини, био је намењен путницима I разреда. Други је био за путнике II разреда, а најмањи за путнике III разреда.

Сиве јаребице

Које се у Рампуру (Индија) користе за борбу уместо петлова, толико привржене својим господарима да их прате као пси.

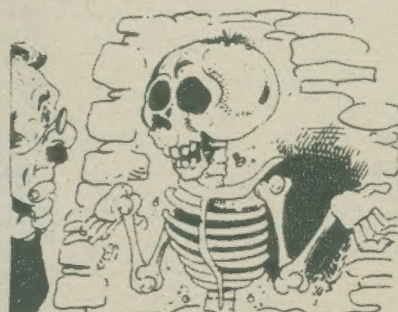
ПАР ЗЕЛЕНИХ ЦИПЕЛА

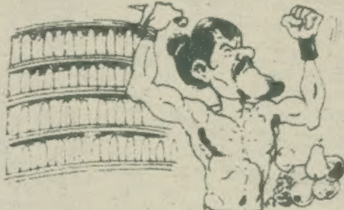
Чува се век 390 година у замку Бриквољ (Енглеска) као успомена на посету Елизабете I која их је тада тамо заборавила.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● палеонтолог Ричард Леки на обалама Туркана у Кенији пронашао је скелет човековог претка за који се процењује да је стар милион и шестсто хиљада година. Ради се заправо о фосилним остацима дванаестогодишњег дечака који је био тежак око 65 килограма и висок 160-170 центиметара. Откриће овог хомо еректуса (усправног човека) чија је лобања имала запремину од 700–800 кубних центиметара (код одраслог човека је око 1400 cm^3) од изузетног је значаја јер се досад веровало да је он био много нижи. Прорачунато је да би овај дечак израстао у мушкарца високог преко метар и осамдесет центиметара.

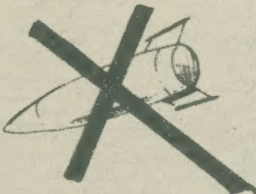

● ● ● првим атлетичарима на олимпијским играма пре 34 века (око 1500. година пре н.е.) била је прописана строга дијета која се састојала искључиво од поврћа и воћа. Касније, после 776. године пре н.е. за сваку врсту спорта препоручивало се

месо одређене животиње. Тако су скакачи увис јели јаретину, такмичари у борилачким вештинама месо бика, дизачи терета свињско, а тркачи рибу уловљену у немирном мору.

● ● ● од 1972. године број тигрова и леопарда у Индији се удвостручио, односно са четири хиљаде попео се на осам хиљада. Ове животиње су законом заштићене, па мирно живе и шеткају у 15 националних паркова.

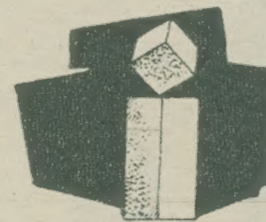

● ● ● петиција против нуклеарног оружја коју је потписало тринаест хиљада малишана из свих крајева света недавно је стигла у седиште Уједињених нација у Њујорку. У њој деца позивају све моћнике на Земљи да обуставе употребу нуклеарног оружја.

● ● ● стручњаци једне фирме из италијанског града Сасарије пронашли су начин како да од кокошијег измета добију електричну енергију. Наиме, овај измет помешан са водом даје гас који опет покреће турбине, а оне производе струју.

● ● ● у француском граду Лиону младић по имену Ерик Кели отворио је необичну радњу – у њој се измишљају и продају лажи. Ако, рецимо, хоћете да избегнете неки досадни састанак, у Ериковој „радионици" лажи можете купити уверљив изговор.

● ● ● прошле године у чехословачком граду Дачице откривен је споменик – парче шећера јер је управо ту 1843. године Чех Јакуб-Кристоф Рад измислио како да се добије шећер у коцкама.

● ● ● бубашваба може да дигне и пренесе с једног места на друго терет који је чак 850 пута тежи од ње саме. Када би човек био тако јак као ово створење могао би да подигне око 70 тона.

Илустровао Димитрије Костић

ЛАВ ЈАШИН: НАЈБОЉИ ГОЛМАНИ МОГ ВРЕМЕНА

ЈЕДАН ОД СЛАВНИХ СВЕТСКИХ ВРАТАРА ГОВОРИ О КОЛЕГАМА

Голман у фудбалу не носи узалуд на дресу број 1. он заиста заузима прво место у тиму. Најважније.

Ево које ја памтим, а гледао сам и дружио се готово са свим великим голманима данашњице.

Невидљиви Гилмар

Фудбалска слава Бразила од 1958. године нераскидиво је везана с именима Пелеа, Гаринче, Ваве, Орланда. Међутим, главну улогу у том сјајном тиму – мада често не-четири пута освајала шампионат Јужне Америке и Интернационални куп 1962. и 1963.

С Гилмаром сам се упознао за време светског првенства у Шведској где су у Хиндосу наше две екипе становале једна поред друге. Једноставан, симпатичан човек. У игри, за разлику од других бразилских голмана који не могу без парада, ефектних али не увек и оправданих бравура, он је више волео једноставност и сигурност.

НА ГОЛУ ЈЕ СТРАШНИ ЛАВ

Лав Ивановић Јашин рођен је 22. октобра 1929. По многима најбољи голман света свих времена, „неустрашиви лав", носио је најчешће црни дрес, а на почетку каријере обавезно и качкет светлије боје. За репрезентацију Совјетског Савеза одиграо је 78 утакмица, а на голу московског „Динама" стајао је око 500 пута.

Против југословенских клупских и државних селекција Лав Јашин је наступао десетак пута. По његовој оцени, два највећа успеха совјетског фудбала везана су управо за сусрете са нашом најбољом селекцијом. То су: златна Олимпијска медаља у Мелбурну 1956. године и прво место у Купу нација 1960. у Паризу. Јашин је посебно добро упамтио сусрет „Динама" са београдском „Црвеном звездом", када је на Стадиону ЈНА, 2. јуна 1959. Бора Костић успео да га савлада чак три пута, једном чак са 35 метара даљине. Јашин каже да до тада није знао да лопта може да лети таквом брзином.

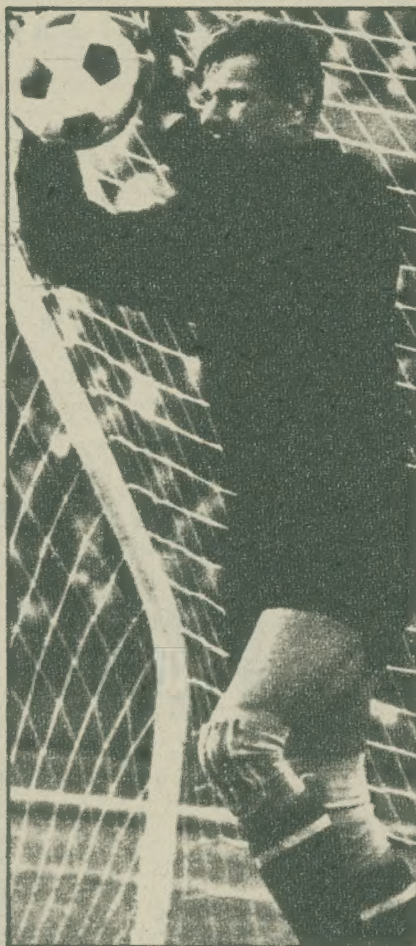
Пре неколико година Јашин је озбиљно оболео, живот му је висио о концу због чега му је ампутирана десна нога. Али, он се не предаје. „Тек сад знам да је кретање буквално живот и ходам по кући, у дворишту, парку". У међувремену написао је и аутобиографску књигу „Срећа тешких победа" из које преносимо његов омиљен одељак посвећен колегама голманима.

видљиву – имао је голман Дос Сантос Невес Гилмар. По неком неписаном закону латинскоамерички фудбал није давао вратаре светског гласа, па је Гилмар у том погледу – изузетак. И то изванредан. Његово мајсторство заблистало је на првенству света у Енглеској 1966 на коме су Бразилци играли слабо. Тек смо ту сви видели правог Гилмара и схватили колико вреди. Ја тврдим: само је виртуозни Гилмар у утакмици с Мађарима спасао бразилску репрезентацију катастрофалног пораза.

Гилмар је бранио националне боје у 100 утакмица и у том погледу мало нас се може мерити с њим. Он је играо и за екипу која је освојила првенство света 1958. и 1962.

Господар шеснаестерца

Идеалан голман за идеалан тим свих времена, сматрају многи спортски стручњаци, био би Енглез Гордон Бенкс, вратар екипе која је освојила светско првенство 1966. И ја сматрам да овај спортиста заслужује највише могуће оцене. Посебно се сећам како је играо одлично у финалном мечу против Савезне Републике Немачке и одбранио многе неодбрањиве лопте. Гледао сам још једном Бенкса, на првенству света у Мексику 1970. године. Срели смо се као стари пријатељи, поздравили и загрлили. Већ после првих реченица које смо измењали ухватио се за крста, на месту где се налазе бубрези, и рекао: „Нисам баш најбоље..." Али, на првим утакмицама 33-годишњи Енглез играо је величанствено. Бранио је без грешке у сусретима с Румунима и Чесима и тада сам схватио шта значи оно кад се за голмана каже да је „господар шеснаестерца", и то у највишем смислу те речи. Бенкс је то био. Имао је добру висину за голмана (178 cm), сталоженост на којој би му свако позавидео, изванредне рефлексе и огромно искуство. То је умео да цени тадашњи британски тренер чувени Алф Ремзи који је једном изјавио новинарима: „Могу да нађем замену за свакога, па и најбољег играча у тиму, али за Бенкса – не". Британци су имали прилике да схвате смисао ових речи у мексичком градићу Леонеу када Бенкс због болести, која је све више напредовала, није могао да изађе на терен у четвртфиналној борби с репрезентацијом СР Немачке. Три гола које је Британија примила у другом полувремену, и то пошто су Енглези повели са 2:0, у потпуности су „заслуга" Бенксовог колеге који није могао да издржи овај крајње напет меч. Само би Бенкс то могао.

Јашинова тајна: стајао је увек тамо где је ишла лопта.

Италијани, изљубите Албертозија!

Од представника италијанске школе увек ћу се сећати Енрика Албертозија, голмана „Фиорентине" и репрезентације за коју је наступао без замене пуних девет година. Гледао сам га на првенству Европе 1964. и 1968. године. Његова екипа играла је неуједначено, али ни за један пораз голман није био крив. Дешавало се нешто необично: што је утакмица била тежа, он је боље бранио. Албертози је био еластичан и окретан, леп; скакао је изванредно лако и непоновљиво елегантно. Али, ниједна од ових особина којима га је природа обдарила није му служила да засени гледаоце, он их је користио само кад је интерес клуба то захтевао... Сећам се сусрета наших двеју репрезентација на светском првенству. Победили смо са 1:0 (гол је постигао Игор Численко), али да није било Енрика исход би за Италијане био још непријатнији... Прошле су четири године и 30-годишњи Албертози допутовао је на своје треће светско првенство, у Мексико. Његов стил упадљиво се разликовао, на пример, од Бенксовог. Енрико је ретко напуштао гол-линију, није ризиковао истрчавање да би ухватио лопту. Али, рефлекси и добро постављање, „осећање за место", надокнађивали су ту његову „непокретност" што му је омогућавало да господари ситуацијом. Играјући против СР Немачке у Мексику одбранио је двадесет и шест изванредних шутева, међу којима је било и таквих удараца које ми у фудбалу називамо „мртва лопта". После овог сусрета мексичке новине су писале: Италијани, признајући победу над Немцима, не заборавите да изљубите Албертозија!

„Папа Дино"

Једанаестог јула 1982. године у Мадриду на стадиону „Сантјаго Бернабе" четрдесетогодишњи Дино Зоф, најстарији играч на утакмици финалног меча, капитен италијанске репрезентације, подигао је високо изнад главе златан пехар првака света. Кад је екипа „азура" отрчала почасни круг, Зоф (кога у Италији зову и „папа Дино") рекао је у интервјуу за телевизију и радио: „Играли смо овде да људима покажемо непролазну лепоту фудбала. И учинили смо све што смо могли да победимо".

Зоф је имао право да да̂ такву изјаву. На читавом финалном турниру је играо ненадмашно, јединствено. Истрчавао је до линије казненог простора да би одузео лопту од Сереза, а само минут пре но што ће судија одсвирати крај он је у силовитом скоку неустрашиво одбио ударац Сократеса што је уједно била и последња шанса противника да изједначи резултат.

Увек кад говорим о Зофу чиним то с посебним осећањем. Између осталог и због тога што су му, кад је био млад, упорно понављали: „Никад од тебе неће бити голман!" И то су још говорили најпознатији селектори и тренери. Али, он је терао своје, рушио све препреке и постигао оно што је желео. Зоф је дебитовао у првој италијанској лиги 1961. кад му је било 19 година. Први пут је убачен у репрезентацију 1968. Али, на првенство света у Мексику пошао је Албертози. Само годину дана касније Зоф се изборио за место у репрезентацији и задржао га 14 година узастопце!

Године 1983. добио сам позив да дођем у Сан Ремо на свечаност опроштаја Дина Зофа од фудбала. Кад сам допутовао, сазнао сам да је позвано три стотине званица из целог света. Фудбалског. На банкету смо се за одвојени сто сместили ми голмани. Италијани – Албертози, Буфон, Сарти – Југословен Владимир Беара, Енглез Гордон Бенкс, Чехословак Иван Виктор, Шпанац Хозе Ирибар, Југраслав Ладислав Мазуркиевич, Мексиканац Антонио Карбахал... Причали смо о својим животима захвални судбини што нас је поставила на место број 1.

В. М. С.

СИБИЛА, ЛУТКА ГЕСТАПОВЦА КРАМЕРА

Одведи је у затвор и добро пази на њу. Сигуран сам да ће се опаметити и проговорити! – наредио је Моран

По густом мраку једна девојка испливала је из ледене Рајне на западну обалу. Било је то око поноћи 13. марта 1945. Крај рата био је на видику: савезничке армије продирале су у Хитлерову Немачку са свих страна. Америчке трупе држале су западну обалу Рајне и један део Келна који је непрекидним бомбардовањима био претворен у рушевине. Супротну обалу запосели су остаци нацистичке војске, углавном СС трупе које су се грчевито браниле.

Девојка је, изашавши из воде, налетела на америчку заседу. Док су је два војника спроводила у штаб са њених панталона и џемпера цедила се вода.

Први траг

Амерички обавештајни официри одмах су се заинтересовали за њу. Они су од избеглица прикупљали податке о распореду и наоружању немачких трупа. Дали су јој суву одећу, понудили је румом и чајем, а затим, кад се повратила, почели да је испитују.

Девојка је рекла да се зове Елоиза Буконвил и да су је Немци још 1942. године отерали на принудан рад. Сада је, користећи хаос, успела да се пребаци на ослобођену територију. Казала је да јој је жеља да се врати у Француску, где су њени родитељи који и не знају да је жива, била јача од страха од есесоваца који у моторним чамцима патролирају реком.

Њена прича није се разликовала од исповести хиљада избеглица које су тих дана тражиле спас код савезника. Па ипак, иследницима је била сумњива јер су у њеној мокрој одећи нашли снажну батеријску сигналну лампу са зеленим и црвеним светлом.

Зато су јој наредили да се потпуно свуче како би је детаљно прегледали. Увређено је одбила да то учини и тада су је Американци, нимало нежно, приморали. Претрес није био узалудан: девојка је, уз тело, носила привезану кесу од непромочивог платна у којој се налазио – револвер.

Стара фотографија

У три часа ујутро иследници су пробудили свог шефа, једног од најистакнутијих америчких контраобавештајаца Фентона Морана. Моран је дуго провео у дипломатији а пред други светски рат је постао професор правног факултета. Говорио је одлично осам језика.

Сада је, седећи насамо с девојком, љубазно ћаскао на француском да би се уверио да ли јој је то стварно матерњи језик. На своје разочарење, закључио је да је непозната девојка заиста Францускиња. Па ипак, и даље је нудио пићем и покушавао да пронађе неку нелогичност у њеној причи.

– Знам да сумњате у мене – говорила је девојка. – Али ја нисам шпијунка, већ права мученица. Окупатори су ме одвели у Немачку на принудни рад. Цео рат сам провела у једној фабрици радећи као роб. Кад је Немачка почела да пропада, успела сам да побегнем. А сад, ево, проверавате ме и ви који долазите као ослободиоци. Зашто ме не оставите на миру? Тако ми се спава.

Моран је позвао стражара и рекао му на енглеском:

– Одведи је у затвор и добро пази на њу. Сигуран сам да ће се опаметити и проговорити.

Док је то говорио, гледао је девојку. Учинило му се да је у њеним очима опазио неку сенку, као да је разумела сваку његову реч. А тврдила је да не зна енглески...

Уместо да легне, Моран је почео да копа по безбројним досијеима нацистичких шпијуна. Најзад, у рано јутро, пронашао је досије који је тражио. На корицама дебеле фасцикле стајало је име СИБИЛА ДЕЛКУР. Савезници су је сматрали најопаснијом немачком шпијунком, трагали су за њом по Француској, Белгији и Луксембургу где је током пет ратних година послала велики број људи у смрт.

Сибила Делкур била је љубавница злогласног гестаповца Вернера Крамера, шефа добро организоване и велике шпијунске мреже која је деловала у савезничкој позадини. Сам Хитлер одликовао је Крамера за заслуге које је учинио Трећем Рајху.

У досијеу се налазила и једна фотографија Сибиле Делкур, стара и прилично прљава. Па ипак, Моран је закључио да ухваћена Францускиња није нико други до најближа сарадница Вернера Крамера.

Кад ћете ме стрељати?

Од раног јутра иследници су саслушавали девојку. Упорно је порицала иако су јој Американци обећали слободу и новац ако им помогне да ухвате Крамера. Ни претње нису помогле. Францускиња је упорно понављала да нема никакве везе са Гестапоом и да жели да иде кући.

У једном тренутку Моран је на немачком грубо подвикнуо већ исцрпљеној девојци:

– Послао вас је да пређете Рајну на овом месту иако смо досад баш ту ухватили многе његове агенте. Знајте: Крамер је желео да вас се ослободи!

Погођена у живац, девојка се бесно окренула према Морану и одговорила му не кријући мржњу:

– Лажете! Крамер је заљубљен у мене!

– Погледајте шта све знамо о вама – мирно је наставио Моран стављајући пред девојку досије Сибиле Делкур. – Држали сте кафану са мајком у белгијском граду Брижу. Немци су били ваши чести гости. Једног дана појавио се висок и отмени официр, пун пара. Био је то Вернер Крамер. Допали сте му се, а и он вама. Али зашто сте потказивали људе, зашто сте их слали у смрт?

– У реду – рекла је хладно девојка. – Помирила сам се са смрћу још кад сам почела да се бавим овим послом. Када ћете ме стрељати?

– Зашто бисмо вас убили? – осмехнуо се Моран.

– Нама је важан Крамер а не ви. А да вам докажем колико знамо о њему, рећи ћу вам и ово: поред вас, имао је још десетак девојака. Сетите се пегаве Лизе, Швеђанке Инге и мале Лиси. Кад би му досадиле, слао их је на шпијунски задатак знајући да ће нама пасти у руке. Мислио је да ћемо их одмах стрељати. Нисмо то учинили. Кад би нам признале своје везе с Крамером, ми смо их пуштали на слободу. Могу вас довести у везу с њима, ако желите. Сад, кад је и вас отерао, знате ли ко је заузео ваше место? Она црнка Марија. Ви је познајете.

Сибила је оборила главу да сакрије сузе. Она је одавно сумњала да Крамер не воли само њу већ да се забавља и са многим другим девојкама које су радиле за њега.

Сигнал за Крамера

– Мрзим га! – процрцала је најзад. – Реците шта очекујете од мене?

– Да одате нацистичке агенте који раде у вашој позадини.

И Сибила је почела да набраја имена шпијуна и места у којима су се крили, одала је њихова склоништа и шифре. Моран је био изненађен: Крамер је успео да организује иза линије фронта огромну мрежу шпијуна и диверзаната који су имали задатак да врше саботаже, ометају транспорте, убијају савезничке официре. Досад је мрежом руководио Крамер, а сада је послао Сибилу да она преузме сав посао.

С четом војника Моран је пошао да провери Сибилине речи. Све је било истина: у подрумима разрушених зграда у Келну нашли су магацине с оружјем, муницијом и експлозивом које су чували прерушени гестаповци. Повео је и Сибилу са собом и она се показала као вредан сарадник: многе немачке агенте препознала је на улицама Келна и неприметно давала знак савезничким војницима да их ухапсе. Многи од њих су чак радили за Американце.

За два дана Сибила је Морану предала преко 150

немачких агената. Али Крамеру нису могли да уђу у траг.

– Он је на другој обали Рајне, – објаснила је Сибила. – Ноћас треба да му се јавим, иначе ће помислити да ми се нешто десило.

У поноћ су је савезнички војници довели на обалу. Својом џепном лампом дуго је давала сигнале, час црвене, час зелене. С друге стране Рајне стигао је одговор: неколико кратких блесака светлости.

– Крамер намерава да пређе у вашу позадину. Надам се да ми сада верујете.

Никад га нисам видела

Сибила је следећих дана вредно наставила да открива немачке агенте: железничаре који су ометали саобраћај, гостионичаре који су тровали савезничке војнике, саобраћајце који су војне колоне упућивали погрешним правцем. Крамер је заиста организовао огромну мрежу чији је задатак био да ометају напредовање савезника.

Али од Крамера ни трага. Најзад је једне ноћи америчка патрола ухватила два мушкарца и једну жену који су се чамцем пребацили преко Рајне. Сви троје су били одевени у сељачка одела и тврдили да су Холанђани.

Моран је наредио да доведу Сибилу.

– Познајете ли ове људе? – рекао је.

Сибила их је добро осмотрила и рекла:

– Не, никад их нисам видела.

Али, Моран је био неповерљив. Позвао је и друге ухваћене немачке агенте који су познавали Крамера. Они су му без колебања потврдили да је високи мушкарац са брчићима главом Крамер. Жена која је ухваћена с њим била је његова нова љубав – Марија.

Па ипак, иако их је видела заједно, Сибила није хтела да их ода. Упркос свему, она је још волела Крамера.

* * *

Белгијски суд који је осудио Сибилу Делкур на смрт преиначио је пресуду на 20 година робије кад је Моран послао извештај у коме је изнео њене заслуге за хватање преко 300 немачких агената.

Вернер Крамер је осуђен на смрт и стрељан, а Марија је упућена у један француски затвор где је требало да издржи казну – 15 година робије.

Е. М.

Илустровао Брана Јовановић

БИОГРАФИЈА ЈЕДНЕ ЛЕГЕНДЕ

ПРОКЛЕТСТВО ХОЏЕ С МАГАРЦЕМ

ПОСЛЕДЊЕ УЧИТЕЉЕВЕ РЕЧИ УПУЋЕНЕ НАСТРАДИНУ БЕЈАХУ: – НЕКА ТЕ ЧИТАВОГ ЖИВОТА ПРАТИ КАЗНА ДА ЗАСМЕЈАВАШ ДРУГЕ!

Све доскора веровало се да је и Настрадин-хоџа, као и Али-баба и Шехерезада, плод маште старих источњачких писаца и да никада није ни постојао. Међутим, новија турска историја је доказала да Настрадин-хоџа није измишљено лице, већ чувена личност свог времена: помиње се као највећи сатиричар и хумориста 14. века читаве Средње Азије.

Родио се у граду Костамунији у породици Чобанија која је више стотина година у својству вазалних кнезова владала у том крају. Када су изгубили самосталност, Настрадин-хоџа је прешао у град Коњу (Иконију) на подручју данашње Турске где су владали самостални кнежеви Илханије, и службовао као ризничар на двору иконијског валије (гувернера). Валија је био пљачкаш и гуликожа, те је народ почео да се буни против њега, а уз народ је био и Настрадин-хоџа. Због тога је хоџа морао да побегне са двора и пресели се у град Акшехер где је живео све до смрти.

Настрадин-хоџа је био и веома образован човек. Темељито је познавао обимно шеријатско право, био вешт у астрономији и другим сродним наукама. Био је учитељ, професор на вишим школама, кадија и напокон дипломатски представник на страним дворовима.

Како је постао шаљивџија? Настрадин тврди да је то последица једне клетве. Још као дечак украо је, с групом другова, јагње свог учитеља. Заклали су га, испекли и појели, а кад је учитељ запитао где му је јагње, они су одбили да било шта кажу. Међутим, учитељ је био упоран и после дужег претраживања нашао је закопане кости. Ђаци више нису имали куд, већ да признају. Тада је учитељ почео да испитује једног по једног:

– Шта си ти радио?

– Ја сам јагње ухватио.

– Хватали те и везивали читавог живота!

– А ти? – упитао је другога.

– Ја сам закопао кости.

– Буди читавог живота гробар!

И тако редом... Кад је дошао до Настрадина, запитао је:

– Шта си ти радио?

– Ја сам се свему томе смејао.

– Несретниче, нека те читавог живота прати казна да друге засмејаваш!

Као осека и плима

Настрадин-хоџа није остао само турски сатиричар. Његове шале су постале својина готово свих народа света. У Русији је написан опширан роман о његовом животу, а снимљени су и филмови. Године 1966. у Цариграду је издата и романсирана биографија под називом „Човек који засмејава цео свет".

И у нашим народним приповеткама налази се већи број шала везаних за њега.

По шалама које је чинио на рачун владара види се да није био њихов љубимац, нити их је много ценио. Од њега је остала и следећа досетка. Чувеном владару Алаудину Селџуку прочитао је Настрадин мудар савет неког старог песника:

Поштуј владаре, али се не дружи са њима,

јер они су као морска осека и плима...

Међутим, Алаудин није разумео шта значи оно „као морска осека и плима". На то му Настрадин одговори:

– Владари често знају да глупост неког човека награде највећим частима, узму га за свог саветника и поставе за великог везира ако је та глупост неки хвалоспев владару, а одрубе му главу или га стрпају у тамницу ако им други пут каже истину у очи и да добар савет, али не по њиховој вољи.

Баш сте чудни!

Позвао Настрадин неке студенте кући на ручак и рекао им да га причекају пред вратима док он са женом види шта има за јело. Када је сазнао да у кући нема ништа чиме би их погостио, сакрио се у једну собу на спрату. Студенти чекали, чекали, па га почеше дозивати. Хоџа се не одазва, а они вичу ли вичу. Изађе Настрадинова жена, па им одговори да хоџе нема код куће. Ови се изненаде, па јој кажу да је хоџа малопре ушао у кућу и да је сигурно унутра. То хоџи већ досадило и он отвори прозор те довикне:

– Ала сте ви чудни људи! Зар хоџа није могао имати друга врата и изаћи!

Настрадина је немогуће замислити без његовог магарца, нераздвојног пратиоца. Али, једном га негде изгуби, па тужан пође да га тражи и стигне до првих кућа града. Ту сусретне групу дечака како се играју.

– Децо, да ли се у вароши прича да је Настрадин-хоџа изгубио магарца? – упитао их је.

Деца одговоре:

– Не прича се, хоџа!

– Е децо, камо среће да је то истина!

Последња жеља

Мада је последња Настрадинова жеља била да место где га сахране остане у тајности, људи су сазнали за његов гроб у Акшехеру и подигли чувено криво Настрадиново турбе. Касније генерације су више тог турбета подигле још једно да га штити од зуба времена. Сваке године у Акшехеру се одржава скуп на коме се појави тобожњи Настрадин у свом дугом огртачу и на обавезном магарцу, а за њим читава свита пратилаца у ношњама из времена када је Настрадин живео. Поворка одлази на гробље где је Настрадиново турбе и ту се одржава вероватно најчуднији помен на свету. Уместо свечаног мира препричавају се његове шале и ори смех.

Н. Х.

КУЋА

Некакав мудрац чуо за Настрадин-хоџу, да га нико не може преварити и пошао да га надмудри. Дође у касабу где је тада живео Настрадин и у једном сокаку наиђе на човека који на леђима држи готово срушен дувар.

– Знаш ли где је Настрадин-хоџина кућа? – упита овог мудрац.

– Знам – одврати овај – придржи ми дувар да се не свали, ја ћу ти га сад довести.

– Таман! – и мудрац се одмах сагне под дувар, а овај оде.

Држи тако дувар – сат, два, три – досадило му се, а онога никад са хоџом.

Неко тада наишао па га пита зашто држи дувар. Мудрац му све каза.

– Е, мој брате, тај што те је оставио ту, био је главом Настрадин-хоџа.

КАТАНАЦ

Једне ноћи пође Настрадин да краде и тако дође к дућану који је закатанчен био. Извади турпију, почне турпијати катанац. Уто наиђу стражари и запитају Настрадина:

– Шта то, хоџо, радиш?

Он им одговори:

– Гудим.

Опет запитају стражари:

– А зашто ти се гусле не чују?

А хоџа им на то:

– Чује се.

Илустровао Зоран Јовановић

КОКОШКЕ И СОВЕ

ВЕШТИНА СПАВАЊА

КАДА ДЕТЕ МОРА У ПОСТЕЉУ, НА СПАВАЊЕ? КОЛИКО ОДРАСЛИ ТРЕБА ДА СПАВАЈУ?

„Мама, још само две стране". „Могу ли само још да погледам цртаћ?" „Тата, молим те да погледам утакмицу са тобом на телевизији и онда ћу на спавање."

Овакви вечерњи преговори готово свакодневно се чују у свакој, па и нашој породици. Занимљива књига, стрип или телевизија могу тако да заокупе дете, да га тог тренутка прође свака жеља за спавањем. А родитељи су, опет, убеђени, да само дуг, темељит сан доиста одмара. И зато покушавају да сместе свој подмладак што раније у кревет.

То, међутим, не мора да значи да су увек у праву.

Италијански дечји лекари су покушали да саставе таблицу потребног сна код деце, која изгледа овако:

Старост	Дужина спавања
6 година	12 сати
7–8 година	10–11 сати
9–12 година	10 сати
13–15 година	9 сати
16–18 година	8–9 сати

Уз то „маторци" би требало да се сете да су деца и њихово понашање, па и што се тиче одласка на спавање – управо њихово огледало.

Као и одрасле, и децу можемо да поделимо на „врапце" или „кокошке", дакле, особе које су већ у раним јутарњим часовима расположене за рад, и „сове", људе који се заправо буде тек предвече и тек тада могу да дају све од себе. Никакво чудо онда што су неки клинци ујутро мрзовољни, док су други живахни попут врабаца. Нека деца много лакше уче изјутра, док другима наука боље иде поподне или увече. Значи, потпуно је погрешно стрпати сву децу у исти кош и поставити јединствено правило, на пример: „У 19 сати сви у кревет!" Тиме се можда чини услуга оној деци која већ зевају у то време (иако је таквих, мора се признати, све мање), али се чини неправда онима који се тек предвече расане. Дакле, ако неки родитељ жели да сачува нерве, а уједно и „проучи" којем типу припада његово дете, нека га неко време посматра и убрзо ће установити када оно постиже свој стваралачки врхунац, рано пре подне или можда касније.

Колико сна за одрасле?

„Спавање је за глупане!" Наполеон ту, наравно, није убрајао себе, јер је спавао само четири сата дневно?! Постоје неке просечне вредности, по којима људи између 19 и 30 година спавају седам–осам сати, док педесетогодишњацима и старијима није потребно више од шест сати сна.

Савремени истраживачи људског сна у једном су, ипак, јединствени, а то је да све зависи од квалитета сна, а не од броја проспаваних сати. Према некима, најважније је када се степени време је за спавање. Право време за спавање је оно – кад вам се приспава. Нешто важи за све: без сна се не може. Срећом, тотално несанице, о којој неки упорно говоре („Нисам ока склопио"!) – нема. Организам увек обезбеди себи минимално неопходног сна.

Најпогодније време за одлазак на починак може да утврди свако од нас на тај начин ако више дана узастопно мери температуру. Кад она падне испод 36,5 иде на спавање.

М. Ш.

МЕСЕЧАРИ

Људе затворених очију и руку испружених ка Месецу – тако се, обично, представљају људи који ходају у сну, тзв. „месечари". Али, да ли Месец стварно има у свему томе удела још увек се само нагађа.

Шетња у сну није никаква реткост! Чак шест одсто свих људи, макар једном у животу, били су „месечари". (У СР Немачкој, на пример, има их четири милиона.)

Шетња у сну није никакав претећи симптом неке болести мозга, већ једна релативно безазлена сметња прилагођавања и преласка из дубоког сна у будно стање: Тело је додуше будно, али „душа" још спава.

Људи који шетају у сну, по правилу не праве ноћне излете преко кровова. Већина остаје у соби, неколико минута шета по њој и онда се поново враћа у постељу.

„Месечара" треба пробудити само ако је у опасности и то – не дрмусањем или хватањем – већ извикивањем његовог имена.

„Месечар" не мора да се лечи. Код деце ова сметња обично пролази сама по себ, а код одраслих – ако се снажан стрес као изазивач „ноћних шетњи" превазиђе.

ЛЕЖИШ КАКО ЖИВИШ

Ако је веровати изрекама, онда краљеви спавају на леђима, мудри људи на страни, богати на трбуху, а плашљивци склупчани као дете у мајчиној утроби. Показаћемо вам четири типичне позиције спавања, које по мишљењу научнка помало одају и људски карактер:

1. *Фетус-положај:* одаје несигурност, страх и потребу за заштитом. Људи који тако спавају често су преслаби да на својим плећима носе терет сваке одговорности.

2. *Краљевски или леђни положај:* Људе који тако спавају карактерише нарочита сигурност у себе, јака личност. Ономе ко тако спава потребна су признања и аплауз.

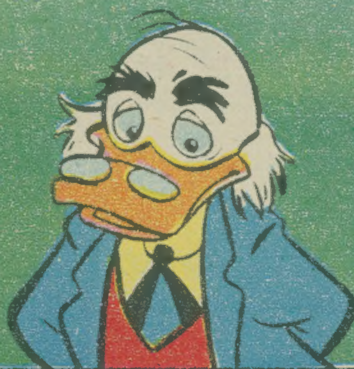
3. *Трбушни положај:* одаје тежњу за уредношћу и тачношћу. Људи који спавају на трбуху воле да се друже, али и да владају другима. Не воле изненађења било какве врсте.

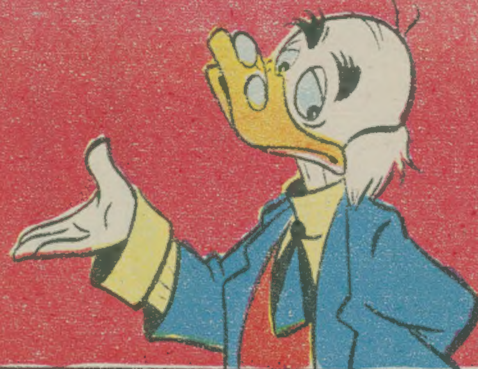
4. *Положај са стране:* заузимају обично самоуверене особе. Њихов живот протиче без већих узбуђења. Они спавају мирно и дубоко.

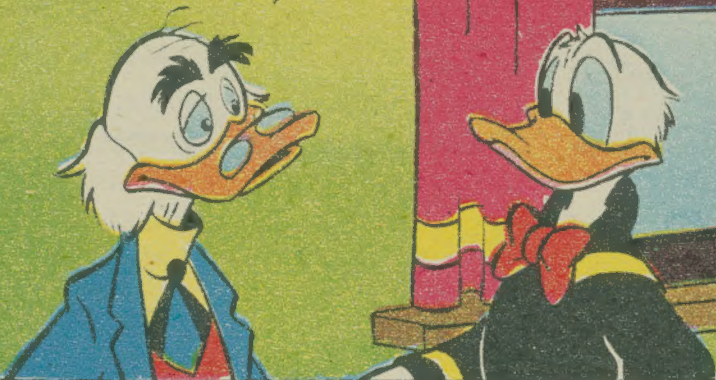

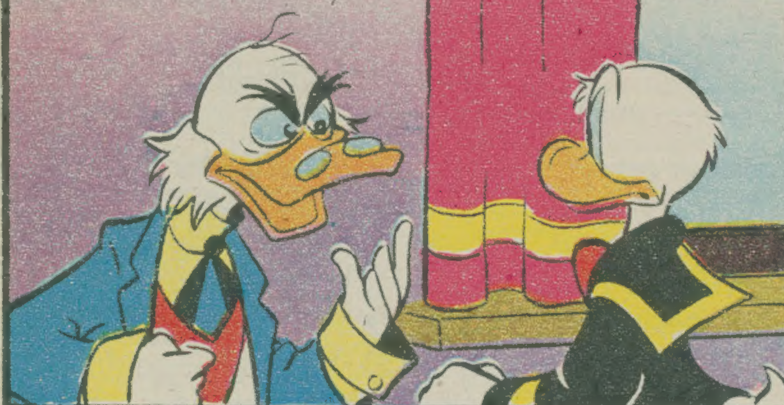

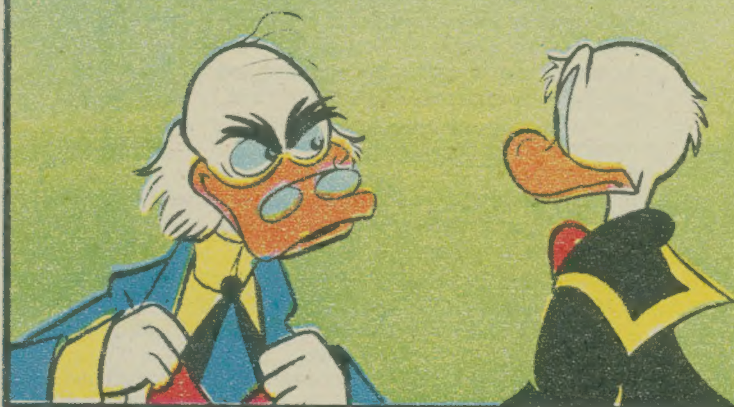
ПАЈА ПАТАК

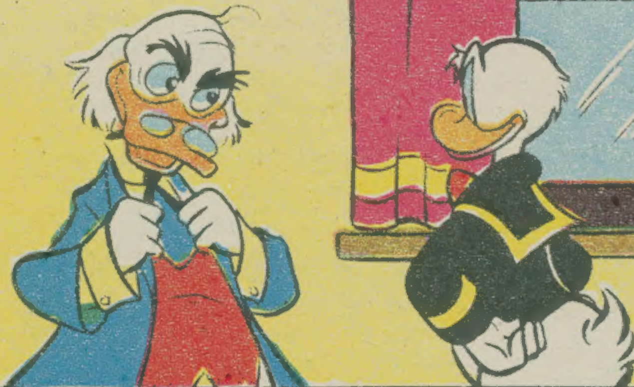

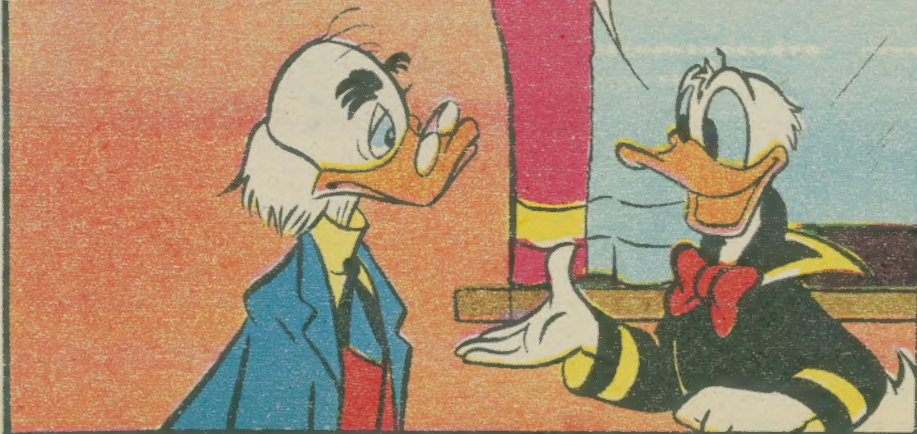

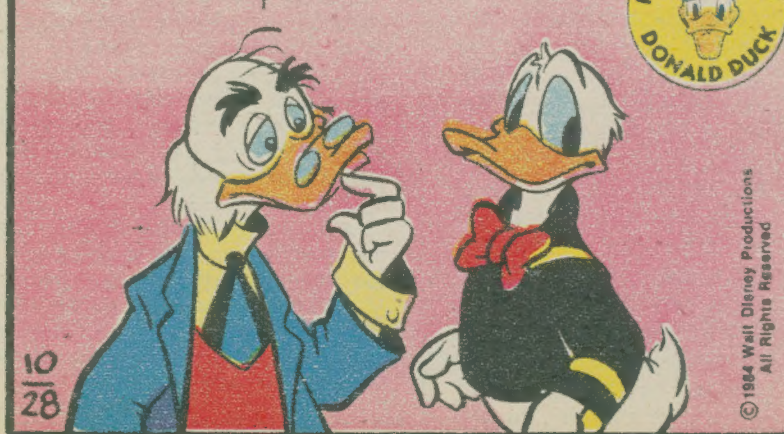

Distributed by King Features Syndicate

За читање наглас

Ирвин Шо

ДЕВОЈКЕ У ЛЕТЊИМ ХАЉИНАМА

Пета авенија је блистала на сунцу кад су напустили Бривург и пошли према Вашингтоновом скверу...
Мајкл је држао Френсис чврсто испод руке док су обасјани сунцем ишли доњим делом града.
– Пази! – рече Френсис када су прелазили Осму улицу. Сломићеш врат.
Мајкл се насмеја и Френсис заједно с њим.
– Ионако није баш нешто нарочито – рече Френсис. – У сваком случају, није толико лепо да би због ње требало да сломиш врат само да би је погледао.
Мајкл се опет насмеја. Насмејао се гласније овога пута, али не баш од срца.
– Није лоше изгледала. Имала је леп тен. Тен девојке која није из вароши. Откуд си знала да у њу гледам?
– Мајкл, драги... – рече она.
Мајкл се насмеја, али једва овога пута.
– Добро – рече он. – Шта је, ту је. – Извини. Било је то због оног њеног тена. Такав тен се у Њујорку не среће сваког часа. Извини.
Френсис га поглади благо по руци и убрзавши мало ход повуче према Вашингтоновом скверу.
– Лепо јутро – рече она. – Дивно јутро. Кад доручкујем с тобом, онда ми је лепо целог дана.
– То је чувени лек – рече Мајкл. – Узима се ујутру. Бела кафа и пециво у Мајкловом друштву.
– Почео си да пушташ стомак – рече она.
– Је л' да? Онај мршавко из Охаја!
– Мени се то свиђа – рече она. – Имам три килограма мужа више.
– И мени – рече Мајкл озбиљним гласом.
– Имам један предлог – рече Френсис.
– Моја жена има некакав предлог? Да дивне ли девојке?
– Хајде да дан проведемо сами – каза Френсис. – Хајде да нас двоје луњамо овако. Ти и ја сами. Увек нам је свет за вратом: или они пију наш виски или ми пијемо њихов. Видимо се само у кревету...
– Кревет! То ти је велико и последње збориште за разговор – рече Мајкл. – Остани мало дуже у њему и цео свет који познајеш дефиловаће пред тобом.
– Мудар си ти дечко – рече Френсис. – Ја ти озбиљно говорим.
– Важи, ја те озбиљно слушам.
– Хоћу целог дана да будем ван куће са својим мужем. Хоћу да он разговара искључиво са мном и да слуша искључиво мене.
– Ко нас у томе може спречити? – упита Мајкл. – Ко то има намеру да ми онемогући да целога дана гледам искључиво своју жену? Ко?
– Стивенсонови. Желе да дођемо к њима око један и потом се извеземо ван града.
– Ти гнусни Стивенсонови – рече Мајкл. – За мене они и не постоје. Нек иду сами да се возају. Ето им природе па нек' изволе. Моја жена и ја остајемо у Њујорку и бићемо сами једно с другим.
– Јесмо ли се договорили?
– Јесмо.
– Мила – каза Мајкл. – Ово је Пета авенија.
– Пусти да ја направим програм – рече Френсис. – Једна испланирана недеља у Њујорку за млади брачни пар који има пара за бацање.
– Само полако.
– Прво идемо на рагби-утакмицу. Да гледамо професионалце – рече Френсис због тога што је знала да Мајкл воли да гледа професионалце. – Игра „Џајантс". Биће нам дивно целог дана на свежем ваздуху, а кад огладнимо, после утакмице идемо код „Кевана" на шницле, велике као ковачка кецеља, и боцу вина, а онда код „Филмарте", даје се нови француски филм за који сви кажу... Ма, да ли ме ти слушаш?
– Сигурно да те слушам – рече Мајкл.
– Сигурно – рече он – прво идемо на утакмицу, онда на шницле и на крају да гледамо француски филм. Шта кажеш на ово?
– Тако је – рече Френсис једноставно. – То је програм за данас. Или би ти можда да шетамо овако горе-доле по Петој авенији.
– Не – рече обазриво Мајкл. – Не пада ми на памет.
– Увек гледаш у друге жене – рече Френсис. – На свако ђавоље женско које прође Њујорк Ситијем.
– О, хајде сад – рече Мајкл правећи се као да се шали. – Само у лепе. А, на крају крајева, колико има лепих жена у Њујорку? Седамнаест?
– Више. Бар изгледа да ти тако мислиш. Куда год кренеш...
– Немој, мила – рече Мајкл – ја посматрам све живо на свету.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

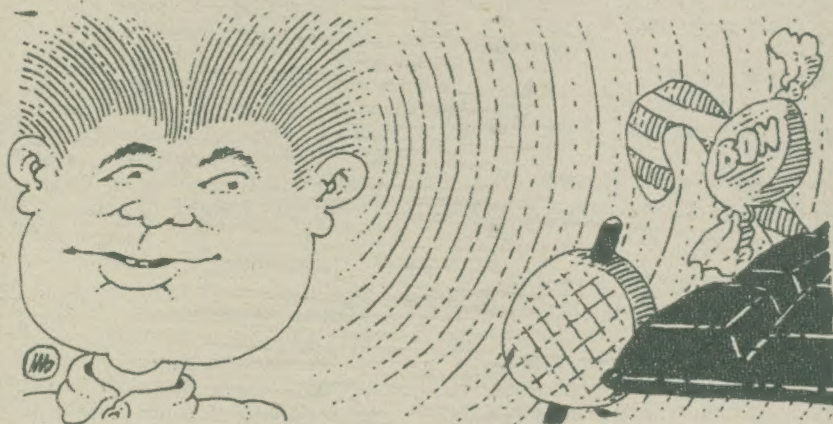
Бог ми је дао очи и ја гледам жене, и људе, и тунеле подземне железнице, и биоскопе, и сићушно цвеће у пољу. Онако узгред посматрам бели свет.
– Требало би да видиш тај поглед у својим очима – рече Френсис – док тако узгред посматраш бели свет на Петој авенији!
– Ја сам ожењен човек и живим у срећном браку – рече Мајкл и нежно притисну њен лакат знајући врло добро шта чини. – Браку који може да послужи као пример целом двадесетом столећу: господин и госпођа Лумис.
– Ти то озбиљно мислиш?
– Френсис, мила моја...
– Да ли си заиста срећан у браку?
– Него шта – рече Мајкл осетивши како цело недељно јутро тоне у њему као олово. – Каквог само вражјег смисла има да овако говориш?
– Хтела бих да знам...
– Ја сам изванредно срећан у браку – рече Мајкл стрпљиво. – Мени завиди сваки човек између петнаесте и шездесете године у држави Њујорк.
– Престани да се измотаваш – рече Френсис.
– Имам леп стан – рече Мајкл. Имам лепе књиге и грамофон, и красне пријатеље. Живим у граду који волим, онако како ја волим, радим посао који волим и живим са женом коју волим. Кад се нешто непријатно догоди, не дођем ли да се изјадам на твојим грудима?
– Да – рече Френсис. – Гледаш у сваку жену која прође.
– Ти претерујеш.
– А ако је лепа, ти заправо сломиш врат због ње...
– Чуј, хајде да попијемо нешто – рече Мајкл заставши.
– Ја нећу ништа да пијем.
– Па, шта хоћеш, да се бијемо?
– Не – рече Френсис с таквим болом у гласу да се Мајкл сажали на њу. – Нећу да се бијем. Не знам ни сама зашто

сам све ово почела. У реду, хајде да упаднемо унутра. Хајде да се забављамо.
Они свесно узеше једно друго под руку и ништа не говорећи кренуше кроз парк на Вашингтоновом скверу пробијајући се између дечјих колица, старих чикица Италијана у празничним оделима и младих жена које су шетале своје шкотске јазавичаре.
– Желео бих да ти нешто кажем – рече Мајкл врло озбиљно. – Ја нисам ни додирнуо другу жену. Ни један једини пут. За свих пет година брака.
– У реду – рече Френсис.
– То ми верујеш, зар не?
– У реду.
Пролазили су поред препуних клупа, испод закржљалог дрвећа у парку.
– Покушавам да то и не приметим – рече Френсис као да говори самој себи. – Покушавам да замислим како је то сасвим безначајно. Неки су људи такви, кажем самој себи, морају да гледају оно што им недостаје.
– И неке жене су исто такве – рече Мајкл. – У своје време имао сам прилике да сретнем неколико таквих госпођа.
– Ја нисам ни погледала другог човека – каза Френсис идући право напред – чим сам већ други пут изашла с тобом.
– Ту нема никаквог правила – рече Мајкл.
– Сада бих нешто попила – рече Френсис.
Пређоше преко пута у један бар у Осмој улици ништа не говорећи.
– Шта би ти после доручка? – упита Мајкл.
– Ја, један коњак – рече Френсис.
– Курвоазје – каза Мајкл келнеру. – Два курвоазјеа.
Келнер донесе две чаше и они, обасјани сунцем, почеше да пију коњак. Мајкл испи пола чаше и онда узе мало воде.
– Ја гледам у жене – рече он. – Тачно. Не кажем да је то у реду, тек гледам у њих. Ако прођем поред њих на улици и не погледам их, онда обмањујем и тебе и себе.
– Зашто ми само наносиш бол? – упита Френсис. – Зашто то радиш?
Мајкл уздахну, затвори очи и благо их протрља врховима прстију. – Волим да посматрам жене. Оно што ми се највише свиђа у Њујорку, то су ти батаљони жена. Када сам први пут дошао из Охаја у Њујорк, то је било прво што сам приметио: милион дивних жена, по целом граду. Вртео сам се около а срце само што ми није искочило из груди.
– Прави дечак – рече Френсис. – Тако се осећају дечаци.
– Неће бити тако – рече Мајкл. – Размисли мало. Ја сам сада старији човек који се ближи средовечним годинама, помало се гојим, и још увек волим да шетам Петом авенијом у три сата, источним делом између Педесете и Педесет и седме улице; у то време су све оне напољу, праве се као да су кренуле у куповину, у оним својим бундама и лудкастим шеширима. Све се ту сјатило, из целог света, у тих осам блокова; најбоље бунде, најбоље хаљине, најлепше жене које су кренуле да троше паре и због тога се фино осећају, које те гледају хладно и праве се као да те не гледају док пролазиш поред њих.
Келнер Јапанац стави две чаше с пићем на сто смешећи се пресрећно.
– Волим девојке у канцеларијама. Чисте, уредне, са наочарима, дотеране, брбљиве, знају све што се догађа и све време воде рачуна о себи...
Кад мислим на Њујорк Сити, мислим на све девојке... све оне које су кренуле на параду у град. Ја не знам да ли се то само мени дешава, или се сви мушкарци у граду врте по њему с истом мишљу у глави, али ја се осећам као да сам овамо дошао на излет. Волим да седим близу жена у позоришту, чувених лепотица којима је требало шест часова да би се удесиле, и да их гледам. Па младе девојке румених образа на рагби-утакмицама: и кад отопли, девојке у летњим хаљинама... – Он испи своје пиће до краја. – То ти је цела прича. Тражила си да чујеш, је л' тако? Морам да гледам у њих. Морам да их желим. Ја сам ту немоћан.
– Ти то желиш – понови Френсис безизразно. – Сам си рекао.
– Тачно – рече Мајкл, сада већ суров и непажљив јер га је она натерала да открије своје мисли. – Ти си ово питање ставила на дискусију и сада ћемо га расветлити до краја.
Френсис доврши пиће и прогута још два-три гутљаја напразно.
– Ти кажеш да ме волиш?
– У реду, ја те волим, али и њих желим, исто тако.
– И ја сам лепа – рече Френсис.
– Лепа као било која од њих.
– Ти си дивна – рече Мајкл, мислећи тако како је рекао.
– Ја ти одговарам – рече Френсис бранећи се. – Била сам ти добра супруга, добра домаћица и добар пријатељ. Учинила бих све за тебе. Престани да говориш како је ова или она жена лепа. Лепе очи, лепе груди, згодно тело, пријатан глас – уз мимику је опонашала његов глас. – Задржи то за себе. Мене не занима.
– Извини – Мајкл махну руком келнеру. – Задржаћу то за себе.
Лаким покретом она обриса углове очију.
– Још један коњак – рече она келнеру.
– Два – рече Мајкл.
– Да госпођо, да, господине – рече келнер идући натрашке.
Френсис га је хладно гледала преко стола.
– Хоћеш ли да позовем Стивенсонове? – упита она. – Биће пријатно изван града.
– Сигурно – каза Мајкл. – Позови их.
Она устаде од стола и пође према телефону. Мајкл је посматрао њен ход мислећи: каква згодна девојка, какве лепе ноге.

Не вреди да кријете

ЗНА МАЛИША ГДЕ ИМА СЛАТКИША

Једног јутра девојчица Ерил Мај Џонс из велшког места Аберфана пробудила се веома узнемирена.
– Мама, бојим се да ће се десити нешто страшно. Десиће се нешто као и Питеру и Џун.
Мајка је покушала да је разувери и утеши, али је мала остала при свом. Испричала је како је сањала да се нешто црно сручило на школу и да школе више нема.
Сан се, на жалост, обистинио. Само две недеље касније огромна количина земље обронила се на школу пуну ђака и затрпала је. Погинуло је сто четрдесет ученика, међу њима и Ерил и њени другови Питер и Џун! Аберфанска трагедија догодила се 1966. године.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубовц

Мање развијен мозак – већа телепатска моћ

Многи научници су данас убеђени да деца могу да читају мисли, да су телепатске способности јаче код мање деце и да се с годинама постепено губе. Према неким проучавањима, изгледа да је натчулна перцепција, такозвано „шесто чуло", у ствари човеково прво чуло којим се служимо док смо бебе.
Канадски доктор Ернесто Спинели са Технолошког колеџа у Бејзингстоку, који је извршио бројна испитивања натчулне перцепције код деце, тврди:
– Растући, учимо да говоримо, читамо, пишемо и тако губимо наше природне телепатске моћи.
Др Спинели је у Британском психолошком друштву у Лондону недавно одржао предавање о својим истраживањима на основу којих је закључио да деца опште телепатским путем пре него што им се мозак сасвим развије.
У једном експерименту с групом трогодишњака, од деце се тражило да кажу на коју од пет показаних слика **мисли** малишан у издвојеној просторији. Половина учесника у тесту давала је непогрешиве одговоре.
Наредни тестови су показали да деца између четири и седам година „погађају" много сигурније него што би могло да буде приписано пукој случајности. И девојчице и дечаци читали су мисли подједнако тачно, с тим што су деца с нижим коефицијентом интелигенције показала убедљиво већу телепатску моћ.
У случајевима у којима је др Спинели посумњао да су резултати необјективни – зато што и малишан који мисли на једну од пет слика, и они који погађају која је то слика, управо ту слику највише воле, најрадије замишљају – тестови су поновљени тако што је „одашиљачу" мисли дата само једна слика. „Примаоци" су и тада погађали са истим успехом!
Али, код групе деце старије од осам година погоци су на основу укупних резултата и околности морали да буду приписани случајности а не „шестом чулу". Веома мали број деце из те старосне групе испољио је праву телепатску моћ.

Стив уместо скенера

Енглез Стив Спинкс из Лондона прочуо се када је имао осам година, прво у предграђу где је становао, а затим и у круговима учених психолога, по томе што је погађао пол беба док су мајке биле тек у петом месецу трудноће, као и дан када ће бити порођај. У двадесет случајева погрешио је само једанпут!
Његов дар први пут се испољио када је својој мајци рекао да ће му родити сестру тог и тог месеца и дана. Пошто је тачно погодио, и друге будуће мајке почеле су да му долазе „на консултацију". Једној од њих не само да је погодио да ће родити дечака већ и да ће се породити пет недеља касније него што су израчунали лекари.
Када је Стив напунио девет година, његов „пророчки" дар постепено је ишчезао.
Не чудите се, стога, ако малиша у вашој кући без грешке пронађе слаткише које сте од њега сакрили. Није вас уходио, само се послужио својим „шестим чулом" које сте ви изгубили.

ПОЧИЊЕ ТЕЛЕВИЗИЈСКА РЕВОЛУЦИЈА – „СОНИ" ВОДИ

ХАЈ, ДА ВИДИТЕ ШТА ДАЈЕ СИСТЕМ ХАЈ-ДАЈ

Телевизор танк десет центиметара висиће на зиду и биће широк до три метра, по жељи

Када се предвече, мртви уморни, сручите у фотељу испред свог тек купљеног тринитронског (или неког другог) телевизора, притиснете даљински управљач и лице вам се озари, ви помислите: „Јесте да је папрено скуп, али се исплати! Какав звук! А тек слика! Право уживање!"

Нисте усамљени. Ваша сабраћа широм света: Американци, Јапанци, Швеђани, Енглези, Французи.... власници најбољих телевизора које нуди тржиште, деле исто одушевљење и блажено дивљење према „кутији у боји" која им растерује умор и разбија досаду.

Компјутер у апарату

Експерименти су увелико у току и тврди се да ће пре краја 20. века (што значи кроз десетак година) „телевизијска револуција" бити приведена крају. Дигитална технологија, сателитски одашиљачи и слике високе дефиниције (оштрине) учиниће да наш садашњи скупи телевизор постане застарео као јучерашња новинска вест.

Телевизијски екран дебљине свега десет центиметара, висиће на зиду као слика а имаће величину између једног и три метра, по жељи купца. Слика ће се одашиљати са сателита и биће квалитетна као у правом биоскопу, звук ће бити стерео, какав само можемо да замислимо.

Дигитална технологија (импулси се претварају у бројеве, а бројеви опет у визуелне импулсе у самом пријемнику) учиниће први корак у усавршавању телевизора. Електронска фирма ITT и Специјални инжењерски сектор Бибисија тренутно су водећи у светској дигиталној трци.

Компанија ITT, чији се систем зове Digivision (изговара се дајџивижн, а скован је од digital и vision – дигитална слика) успела је да преко триста делова садашњег телевизора замени са свега седам великих интегрисаних микропроцесора или чипова (интегрисани чип значи да се један велики састоји од више малих).

– То је као да смо у телевизор уградили компјутер – објашњава директор фирме Дејвид Кејви. – Када се у фабрици прави телевизор, у чипове се убацују веома прецизни подаци о најбољој дефиницији (оштрини) слике, боји, звуку, равнотежи, светлости. Чим, код куће, укључите такав телевизор, чипови, попут компјутера, „дежурају" непрекидно контролишући оно што желите да гледате и слушате и исправљајући и најмање одступање. Код садашњих телевизора и слика и звук се временом погоршавају и упропашћују док ће код дајџивижна заувек остати у савршеној кондицији.

Гол из офсајда?

Око 1990. године гледалац ће, захваљујући дигиталној телевизији, постати и нека врста телевизијског редитеља не мичући из своје наслоњаче. Притиском на дугме даљинског управљача он ће, чим зажели, „замрзнути" било који кадар, да би га боље простудирао, као што је већ могуће код видео-система.

Гледате, на пример, фудбалску утакмицу и није вам најјасније да ли је гол постигнут из офсајда. Притиснете дугменце и за часак (или дуже) замрзнете спорно место. Пренос утакмице за то време и даље тече па, док гледате слику коју сте укочили, не пропуштате ништа од оног што се одвија на терену.

Дигитална технологија омогућује гледаоцу и такозвано „зумирање" неког дела слике: како се свака слика састоји од вертикалних одељака, посматрач ће једноставно прво да замрзне жељени део а затим и да га увећа чак, ако му се прохте, и преко целог екрана.

Још једна посластица: гледалац усавршеног дигиталног екрана може у његов горњи десни угао да пребаци и програм неког другог канала. У нашој верзији: ако, рецимо, гледате емисију другог програма, на притисак дугменцета појавиће се у углу екрана и оно што се одиграва на првом програму.

Беспрекорно и скупо

Дигитална телевизија ће свакако учинити много за пријатније гледање, али инжењере који се баве телекомуникацијама далеко више занима такозвана High Definition Television или HDTV (хај дефинишн телевижн) то јест телевизија високе дефиниције (или оштрине) коју су, по узору на Хај Фај звук већ назвали Хај Дај. Септембра прошле године на смотри телевизијских компанија у енглеском граду Брајтону Хај Дај телевизор фирме „Сони" био је звезда без премца. Ради се, наравно, о прототипу.

Код телевизије високе дефиниције слика ће бити готово беспрекорна пре свега зато што је број линија екрана са данашњих 625 повећан на 1125. Сам екран може да буде широк и преко три метра (данашњи највећи има шездесет осам центиметара), биће правоугаоног облика са односом ширине према висини од пет према три. Овај однос сматра се најбољим за гледање и сличан је биоскопском платну.

Пошто ће Хај Дај телевизија на старту бити веома скупа, очекује се да ће је у том периоду користити углавном интерне мреже, на пример телевизори у операционој сали где савршенство слике може да значи живот или смрт. И биоскопи су заинтересовани за Хај Дај. Предност би била велика: уместо да, као што чине сада, преносе филмске ролне за приказивање, видео-верзија омогућила би електронско одашиљање из једног централног извора и приказивање на три метра широком HDTV екрану.

Ништа без Синклера

Много пре него што Хај Дај телевизори стигну у наше домове, екран ће постати знатно тањи. Прва новина, која се очекује већ ове године, у вези је с променом у технологији стакла и преполовиће данас веома гломазну катодну цев, оно незграпно испупчење позади, због које телевизори никако нису могли да буду „пљоснати".

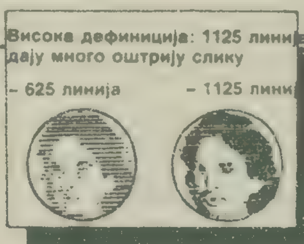
Искористиће се и изум Клајва Синклера („краља" компјутера) који је крајем 1983. направио мини телевизор са екраном од пет центиметара и катодном цеви од само тринаест милиметара.

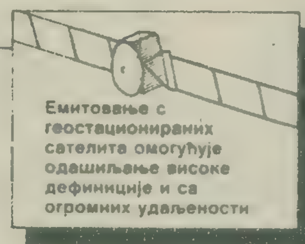
Који год начин био употребљен једно је извесно: слика ће бити божанствена, а телевизор тако танак да ће висити на зиду.

Б. Дожић

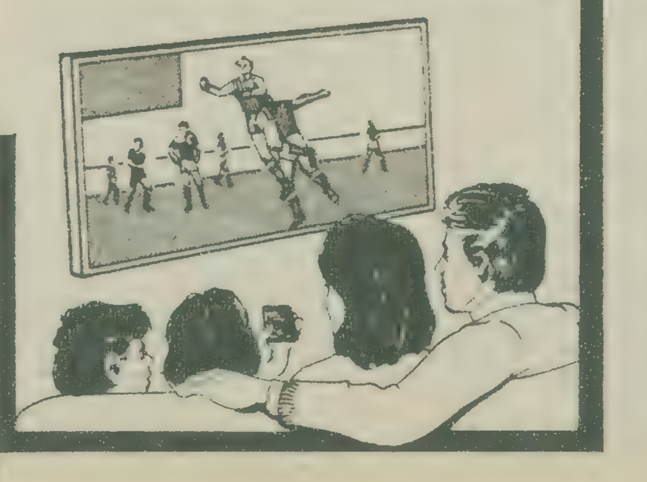

Дигитална технологија: уместо триста стандардних делова само седам силиконских чипова

– Пљоснати телевизор даље будућности неће имати ни електронски топ

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

БЕЗИМЕНИ КОГА СУ СВИ ЗНАЛИ

Миливој Родић снимљен одмах после рата, али с брковима.

ЊЕГОВИХ СЛИКА НИКАД ДОВОЉНО

ЛИК МИЛИВОЈА РОДИЋА ПОЈАВИО СЕ НА ПРВИМ НОВЧАНИЦАМА НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Дошао је у Београд новембра 1944, шеснаест дана после ослобођења града. Тада је Миливој Родић имао двадесет година. (Сада је у шездесет првој)

Док се живот полако враћао у слободни Београд, у већем делу земље још се ратовало. Скоро на сваком зиду је писало:

– Све за фронт, сви на фронт!

Одређена је и цена за хлеб. За сваки килограм давало се 50 динара.

Двадесет осмог октобра „Политика" поново излази. На задњој страници је стара, додуше тог дана кратка, рубрика **Личне и породичне вести:** „Живи и здрави, Веизовић и Кесић"

На улици се појавио саобраћајац – жена, црвеноармејка. Управо даје знак возилима да крену са Позоришног трга (данашњег Трга Републике).

Радио-Београд редовно се јавља од 10. новембра 1944: Емисију је почео химном. Тог десетог новембра у Београду је пао први снег. Београђани су обавештени да ће застакљивање града бити завршено за који дан.

У собици с грејалицом

Фронт се померао. Јединице Југословенске армије су напредовале. Дрварчанин Миливој Родић није био уз своје Крајишнике. Као и већина из његове чувене партизанске породице Родић и он је у рату био од почетка и добио ране које никако да зацеле. Са двадесетак бораца, такође тешких рањеника, упућен је на лечење у Совјетски Савез. Група се задржала у Италији и ту остала. Није била једина. Прихватили су их Британци. Миливој је распоређен у Коцан, јужно од Барија, где је на лечењу већ било доста наших бораца. У Коцану је упознао сликаре Ђорђа Андрејевића-Куна, Марјана Детонија, композитора Херцигоњу, архитекту Добровића. Друговање с овим даровитим људима је драгоцено време његовог живота.

Почетком новембра 1944. Миливој је отпуштен из болнице. Месец дана је путовао до ослобођеног Београда. Уселио се у собицу у поткровљу „куле" садашње зграде Радио-Београда. Од имовине је имао униформу. У собици је затекао гвоздени кревет, стари орман и електричну грејалицу за коју је тек касније сазнао чему служи

Млади Миливој је постављен за политичког комесара радионица Корпуса народног ослобођења Југославије – КНОЈ-а. Плату није примао, све што је требало за живот (а требало је мало) добијао је у војсци

Судбина новца

Грађани и сељаци и у ослобођеним и у окупираним крајевима земље плаћали су робу истим новцем, оним који је био важећи за време рата. Тако су, на пример, Београђани чекали у реду за хлеб првих шест месеци у новој Југославији са такозваним Недићевим динарима у рукама!

Прве новчанице Демократске Федеративне Југославије појавиле су се 20. априла 1945. у (вредностима) апоенима од 1, 5, 10, 20, 50, 100, 500 и 1000 динара. Апоени су били различити, сваки у другој боји. На предњој страни налазио се лик партизана с пушком пребаченом преко рамена, рад академског сликара Ђорђа Андрејевића Куна.

Замена окупацијских новчаница за прве новчанице нове Југославије обављена је у Београду на педесетак места у четрнаест рејона, колико их је и било у граду. Редови су били дугачки. Најгоре су прошли шпекуланти – разменом није могло да се добије више од 5 хиљада динара!

Овако је изгледала новчаница од једног динара нове Југославије са Родићевим ликом.

Оде све на колаче

Истог дана када су се појавиле прве новчанице Демократске Федеративне Југославије стигао је извештај с фронта: јединице Југословенске армије ослободиле Дервенту у Босни и Бакар у Приморју.

На фронту се још воде битке.

Миливој Родић је у политичкој школи на Топчидерској звезди. Ту спава и ту се храни. Не прима плату. Добијају је само стално запослени у школи. Међу њима је и Родићев земљак Перо Бодража. Уочи Првог маја Перо је примио плату у новим новчаницама. Окреће их у руци, загледа. Допадају му се. Поглед му се задржава на лику партизана. Младић му је познат. После неколико минута се тргао. Растрчао се по згради и пронашао Родића.

– Миливоје, побро, ма јеси л' ово ти на парама?! – повикао је још с врата.

Миливој, скроман, тих и сталожен, сећа се да је узео новчаницу из Бодражине руке и гледао сопствени лик на њој. Срце му је лупало. У мислима се вратио у Коцан, и дан када је навратио код Куна да га обиђе. Кун је нешто цртао и није му ишло од руке. Замолио је Миливоја да му позира. У углу собе стајала је нека енглеска пушка. Пребаци ову пушку преко рамена, каже Кун. Цртеж је био готов за десетак минута. Сликар је поверио младом партизану да прави скице за новчанице нове Југославије. Тако рече Кун, али је Миливој на то заборавио; времена су била тешка, мислило се на друге ствари. И, ето, сада је гледао себе на новчаницама! Он, лично на свакој.

То је требало прославити. Прослављено је у посластичарници која се налазила поред данашњег биоскопа „Звезда". Готово цела Бодражина плата отишла је на колаче!

А после? Првих месеци Родић је загледао новчанице кад год би му се нашле у руци, касније је свикао, као да се на њима не налази његов лик. Понекад је збијао и шале. Рецимо, девојка му тражи слику за успомену. Он ставља руку у џеп и извади новчаницу! Понуди је, а девојка се увреди! Било их је које су мислиле да је ћакнут!

Шира јавност дуго није знала ко је партизан чији је лик отиснут на првим новчаницама нове Југославије. Родић се тиме никад није хвалисао. И његова жена је о томе сазнала тек годину дана после венчања, и то не од њега већ од својих колега на послу. У Народној банци Југославије су сазнали да Миливој Родић постоји тек кад је 1965. замолио дирекцију емисија и трезора за по један примерак свих апоена „његове" новчанице да сачува за потомство и успомену. Службеник који му је предао новчанице гледао га је бело као да му уручује, старе, одбачене новине. Уписао је податке у неку књигу, окренуо књижурину према Родићу и суво процедио:

– Потпишите!

Миливој Родић је данас пуковник правне службе у пензији (Правни факултет је касније завршио). Станује у Синђелићевој 17, у Београду.

Он је, ето, био безимени човек кога су сви познавали

Миленко Тодоровић

КОЛИКО ЈЕ ВРЕДЕЛО

Окупациски новац замењиван је новцем Демократске Федеративне Југославије према следећем односу вредности:

100 српских динара (Недићевих) – 5 динара ДФЈ
100 куна – 2,50 динара ДФЈ
100 леја – 10 динара ДФЈ
100 албанских франака (зека) – 250 динара ДФЈ
100 пенга – 100 динара ДФЈ
100 италијанских лира – 30 динара ДФЈ

Новчанице Демократске Федеративне Југославија повучене су из оптицаја и замењене новим у различитим временским размацима. Почетком 1947. повучен је апоен од 1000, следеће године апоени од 500 и 100, две године касније апоен од 50, средином 1956. апоени од 5 и 1 и најзад у јесен 1959. апоени од 20 и 10 динара.

НЕЗАБОРАВНИ ЈУНАЦИ КРИМИЋА

ПРАВИ ЖИВОТ ИЗМИШЉЕНОГ ПЕРИЈА МЕЈСНА

ПИСАЦ ВЕОМА ЧИТАНИХ ДЕТЕКТИВСКИХ РОМАНА И УГЛЕДНИ КАЛИФОРНИЈСКИ АДВОКАТ БИЛИ СУ ЈЕДНА ЛИЧНОСТ

Окружни тужилац Дарел Паркер из Марикопе у Аризони имао је у рукама све доказе против Френка Паса оптуженог за убиство. Ту је било и оружје, чекић умрљан крвљу, и сведок вољан да говори. Али, тај сведок била је супруга оптуженог, а по законима државе Аризоне 1941. године госпођа Пас није могла да сведочи против мужа без његовог пристанка.

Измрцварен од бескрајног суђења и одлагања процеса тужилац Паркер је, да би се мало опустио, узео детективски роман „Случај необичне невесте" Ерлија Стенлија Гарднера и у њему нашао случај супротан оном који га је морио. Јунак књиге адвокат-детектив Пери Мејсн био је суочен с проблемом како да **спречи** суд да не прихвати сведочење мужа против жене. Тужилац из романа покушао је да поништи брак и омогући мужу да сведочи.

Пери Мејсн је, наравно, доказао да је брак савршено законит и супруг његове клијенткиње није се појавио на клупи за сведоке.

Тужилац Дарел Паркер је књигу прочитао у једном даху и помислио: „А шта ако Френк Пас и његова жена нису у законитом браку?" Не часећи пронашао је крштенице Пасових и открио, не верујући очима, да је Френк Пас по мајци Пајута Индијанац, а такав брак, по тада важећем уставу државе Аризоне, био је неважећи.

Госпођа Пас је сведочила и њен (незаконити) супруг осуђен је због убиства, тако је Пери Мејсн, иако из књиге, постигао још један пун погодак.

Није изгубио ниједан процес

Откако се први пут појавио 1933. године у роману „Случај сомотских канџи", Пери Мејсн је постао један од најчувенијих „њушкала" после Шерлока Холмса. Осамдесет два акциона романа с Перијем Мејсном продата су у рекордном броју који ће тешко бити превазиђен – триста десет милиона примерака до 1984. године! Преведени су на тридесет седам језика, и, мада се од 1973 није појавио ниједан нови трилер Ерлија Стенлија Гарднера, у свету се сваког дана прода две хиљаде књига у којима је Пери Мејсн јунак.

Мејсн никада није изгубио ниједан процес, извлачио се из најневероватнијих перипетија, у рукама је држао све конце случаја који је водио и, разуме се, увек тријумфовао. Главно оружје су му били крцата судска дворана (која листом навија за њега), енциклопедијско познавање калифорнијских законских зачкољица и безрезервна оданост и помоћ приватног детектива Пола Дрејка и секретарице Деле Стрит.

Његов најчешћи противник на суду је Хемилтон „Хем" Берџер, окружни тужилац Лос Анђелеса. Из случаја у случај, таман када он и адвокати оптужбе помисле да окривљеног имају у шаци, Пери Мејсн ненадмашном говорничком вештином, непобитним доказима и убитачном унакрсном ватром питања вади свог клијента из соса и непогрешиво демаскира правог злочинца.

Готово сваки од процеса Перија Мејсна почива на стварном судском случају, најчешће неком који је писац романа Гарднер, и сам калифорнијски адвокат, решавао у животу. На питање где престаје правник а почиње писац није лако одговорити.

Испремештани Кинези

Ерл Стенли Гарднер рођен је 1889. у држави Масачусетс, али се још као дечак с родитељима преселио у Калифорнију и тамо остао до краја живота. У двадесет првој је завршио права и 1913. почео адвокатску праксу у калифорнијском градићу Окснарду где је постојала велика кинеска заједница. Гарднер је постао њихов адвокат.

Једном приликом бранио је двадесет Кинеза осумњичених за продају лозова што је било забрањено јер је лутрија државни монопол. Знајући да полицијском детективу, послатом из другог града да ухапси осумњичене, сви Кинези изгледају исто, Гарднер их је испремештао. Касапина Вон Дука послао је да продаје воће и поврће у пиљарници Ах Лија, овога је сместио у касапницу и тако редом сву двадесеторицу.

У полицијској станици детектив их је, наравно, погрешно идентификовао а на суђењу је Гарднер невино упитао како полицијски детектив који не разликује кинеска лица може да зна ко је продавао срећке. Процес је прекинут и Кинези ослобођени због недостатка доказа. Гарднер је постао њихов херој и наделили су му кинеско име Да Зуанг Ши што значи Велики Адвокат.

Године 1926. Гарднер је, упоредо с правничким пословима, по детективским и сличним часописима објавио тридесет пет полицијских прича и причица, а до 1932. постао је најплоднији писац такозване „булеварске" штампе. Мада су такви листови плаћали скромне хонораре, Гарднер је само од писања зарађивао преко двадесет хиљада долара годишње, за тадашње прилике много.

Роман за два и по дана

Гарднеров јунак Пери Мејсн родио се захваљујући проналаску диктафона, машине у коју је Гарднер неуморно диктирао, а три секретарице „скидале" текст с траке и прекуцавале га.

Прву књигу у којој се појављује Пери Мејсн „Случај сомотских канџи" Гарднер је издиктирао за три и по дана, и то не у једном даху пошто је истовремено обављао редовне адвокатске послове. Први издавач који је књигу пристао да штампа (неколико их је одбило) Виљем Мороу направио је потез живота. И он и Гарднер постали су доларски милионери.

Само та прва књига до данас је доживела двадесет америчких издања, преведена је на тридесет четири језика и продата у четири милиона примерака. Следећи акциони романи с Перијем Мејсном, Полом Дрејком и неизбежном Делом Стрит појављивали су се у размацима од по две до три године. Многи од њих преведени су и на наш језик, а објављивали су их у наставцима и наши листови па и „Политика".

Ерл Стенли Гарднер је умро 1970. у осамдесетој години. Међу колегама остао је запамћен као међународни стручњак за кривично право.

Пери Мејсн, његова продужена рука, још је жив.

Б. Дожић

Сцена са суђења: Пери Мејсн је с лептир-машном.

СПОМЕНИК ГОСПОДИНУ КРОМПИРУ

Недалеко од градића Георгена у централном делу Румуније насред поља подигнут је најнеобичнији споменик у држави - споменик кромпиру.

Све је почело 1769. године када су власти града Кронштата (данас Брашов) издале наредбу о обавезном узгајању кромпира на пољима око града. Брзо је почео да се сади по читавој Румунији. Ипак, доскора су Румуни увозили кромпир јер није постојала сорта која би одговарала климатским условима. Румунски научници недавно су успели да произведу сорту кромпира која је дала богат род. У част првог вађења домаће сорте подигнут је споменик Господину Кромпиру.

Кромпир је први господин којем сиротиња гули кожу.

Обично је обрнуто. ■

ПОСАО ИМ ЈЕ ДА СЕДЕ

У Фолксвагену је запослена читава бригада људи који најчешће седе и уживају. У ствари, задатак им је да испитају удобност седишта нових типова аутомобила. Овај посао је далеко сложенији него што се то неком може учинити на први поглед. Пословни људи добро знају да продаја аутомобила, код све пробирљивијих купаца, умногоме зависи од удобности и квалитета седишта.

Компјутери су на овом послу некорисни. И поред свих настојања да се ствари поједноставе, човек је ту остао незамењив.

Човек ликује над машинама. Нико не уме да седи као он. ■

ОДБИЈЕНИ ХЕМИНГВЕЈ

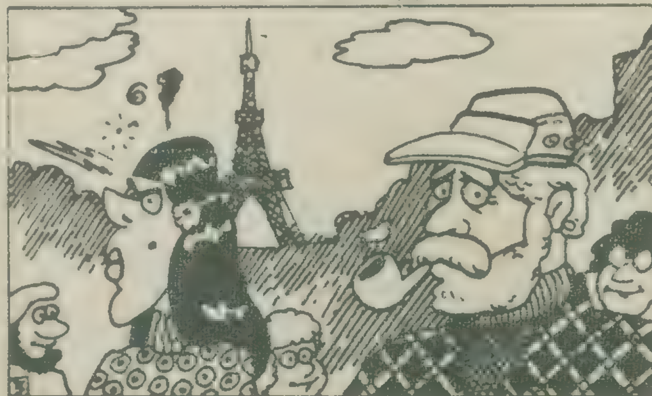
Када је амерички књижевник Ернест Хемингвеј био сасвим млад и, више гладан него сит, почињао каријеру у Паризу, спријатељио се са својом земљакињом књижевницом Гертрудом Штајн. Постао је редовни посетилац њеног познатог салона у којем су се окупљали најзанимљивији људи француске престонице. После извесног времена Штајнова и Хемингвеј су се разишли у мишљењима и не баш пријатељски растали.

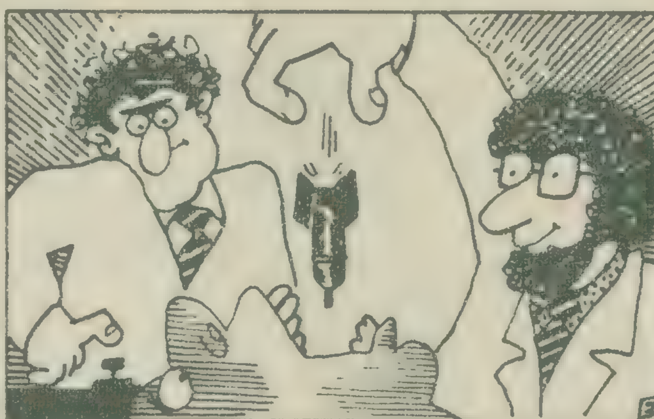
Прошло је двадесет година. Хемингвеј се, приликом једне посете Паризу, сетио старог другарства и, сматрајући да за помирење никад није касно, отишао да посети Гертруду.

– Сада сам стар и богат, хајде да заборавимо прошлост – рекао јој је.

– А ја нисам ни стара ни богата – хладно је одговорила Гертруда. – Хајде да не заборавимо.

И никада се нису помирили. ■

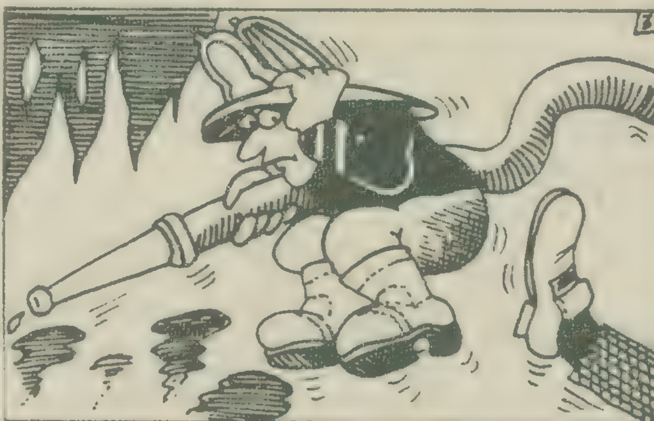
БОМБА У НАМА

Лекари ће ускоро у своје пацијенте стављати и бомбе. Немачка фармацеутска фирма „Чоме" усавршила је таблету која, када се активира даљински детонатор, експлодира у телу болесника. Капсула има два дела: у једном је лек, у другом справица за уништавање омота капсуле. Пацијент прогута капсулу, а лекар на рендгену прати њено кретање. Чим таблета стигне до оболелог места, доктор повлачи ултразвучни обарач и лек уз експлозију иде право где треба.

Наздравље! ■

ЧОВЕК ЗА ПАЉЕЊЕ И ГАШЕЊЕ

Превелика ревност опасна је ствар, поготову када краси командира ватрогасне станице. Командир Едвардс из Самтера у Јужној Каролини, рецимо, тврдио је и непоколебљиво се држао једног: без правог пожара нема ни праве обуке и вежбе. У то име успео је да од градских власти издејствује дозволу да лично и својеручно потпаљује општинску имовину одређену за рушење како би његови људи потом могли да гасе пожаре.

Неко време све се одвијало како треба, командир Едвардс је потпаљивао, његови ватрогасци гасили и калили се, све док једног дана шеф није потпалио погрешну кућу. Кућа, додуше, јесте била напуштена, али уопште није била општинско власништво, него власништво једне жене која се управо налазила усред договора око њене продаје.

Оштећена странка, поменута жена, добила је од градског већа одштету од 50 хиљада долара, а исто веће сада разматра судбину командира Едвардса. Неки су за то да он ипак остане на својој дужности, али је више оних који страхују да би то Самтерса могло поприлично да кошта. ■

ОКЛОП ПРОТИВ АЈКУЛА

Џеремаја Саливен, биолог из Сан Дијега у Калифорнији, смислио је како да изиђе на крај са ајкулама и то на средњовековни начин: Обично гњурачко одело оклопио је витешком панцир-мрежом. Цело одело тешко је око тридесет килограма, а мрежа има сто педесет хиљада прстенова од нерђајућег челика.

Саливен је први испробао своје (о)дело - обукао га је, узео довољно свежег меса да би намамио ајкуле и скочио у Тихи океан. Експеримент је савршено успео јер је храбри Џеремаја изронио жив и неоштећен с подоста оштрих ајкулиних зуба заривених у панцир.

Ово одело против ајкула кошта педесет милиона старих динара. ■

ДОБИТАК УЗ ГУБИТАК

Госпођа Скајес, супруга петролејског магната из Тексаса била је некад танка као сламчица. Временом је почела све више да се заобљава и најзад постала право „буре од сала". Неколико пута је покушала да смрша, али то јој није полазило за руком. Зато је супруг одлучио да јој помогне – за сваких изгубљених пола килограма обећао је да ће јој платити ни мање ни

више него 5.000 долара. Госпођа Скајес је тада чврсто одлучила да искористи прилику. Неколико месеци јела је само воће, поврће и пила сокове. Госпођа Скајес је опет витка, а њен супруг јој је за то мршављење исплатио мало богатство – 115.000 долара. То треба поделити са 5.000 и сазнати колико је госпођа Скајес смршала. ■

КАД СЕ ПОБРКАЈУ ФИЛМ И ЖИВОТ

Има гледалаца телевизијске серије „Династија" који догодовштине јунака с малог екрана узимају „здраво за готово". Тако

је глумца Џона Форсајта, који у серији игра Блејка Карингтона, на аеродрому пресрела једна старија дама, замахнула својом ташном треснула га по рамену вичући: „Срам те било, како можеш да будеш тако окрутан према сиротој Кристл"... ■

животјепричапричајеживот

ДУГО ОПАСНО ГЛЕДАЊЕ

Илустровао Ненад Мирковић

БЕН ЈЕ ПОБЕГАО КАО ДА ГА ЈУРИ ТИГАР, А ЈА САМ ПАО ЛИЦЕМ У ТРЊЕ И ОСТАО ИЗМЕЂУ ШЕСТ ГРДОСИЈА

Знао сам да је кобра једна од најотровнијих змија на свету. Знао сам и да су дивље свиње опасне. Једино о чему уопште нисам размишљао док сам истраживао влажне шуме Керала на југу Индије били су – слонови. Нисам ни помишљао да они могу да буду тако зле ћуди.

Враћао сам се из Хонгконга кући, у Енглеску. Са мном су били и мој земљак Џек и пар из Холандије – Бен и Етје. Изнајмили смо колибу од блата на ивици шуме, ван града Кочина, веома згодно место за једнонедељни предах одакле смо лепо могли да посматрамо природу и дивље животиње. Индијска влада нам је обезбедила кувара.

Близу колибе налазило се језеро на које су шумске животиње у сумрак долазиле на појило. Прве вечери приметили смо тигрове, дивље свиње, јелене и мајмуне.

Седео сам под крошњом дрвета у којој су скакутале рајске птице. Биле су тако живописне да готово нисам обратио пажњу на пар слонова и шест младунаца који су пришли језеру. Само сам, онако узгред, другима руком показао на њих. Тада је неко рекао да те животиње могу да буду ћудљиве, али ја томе нисам поклонио неки значај.

Следећег јутра Џек и ја смо одлучили – сада видим колико је то било безумно – да потражимо слонове. На ивици шуме открили смо њихове трагове, а онда смо по њима кренули преко мочваре. Била је несносна врућина, скоро 40°C, а ми смо пешачили два сата без предаха. Уз пут смо угледали крдо од двадесетак дивљих свиња. Знали смо да, ако желимо да посматрамо дивље животиње, морамо да будемо тихи, готово нечујни. Неко време смо их гледали, а онда нам је досадило, па смо се вратили натраг у колибу.

Нећу више никад

Слонови су ми стално били на уму. Хтео сам по што-по то да им уђем у траг. Причао сам само о њима. Остале животиње за мене више нису постојале. Трећег дана је Холанђанин Бен решио да ми се придружи. То ми није баш било по вољи јер се Бен лако узбуђивао и зачас губио главу, што ме је често нервирало. Али, шта је ту је! Кренули смо. На ногама сам имао само гумене сандале „јапанке", а на рамену торбу с фото-апаратима и [illegible].

Пешачили смо отприлике један и по сат када смо, најзад, угледали слона. Животиња је мирно пасла бамбусову трску и с времена на време високо дизала сурлу. Није нам ни падало на памет да је слон свестан нашег присуства. Били смо убеђени да смо се савршено притајили. Посматрали смо га десет минута и ја сам с уживањем снимао. Али, као да нам ђаво није дао мира. Оно што смо видели није нам било довољно, хтели смо још, па смо наканили да следимо трагове још око 300 метара...

А онда...

Нашу стазу која се провлачила кроз честар препречила је слоница са два слончета. Изгледали су тако застрашујуће да смо сместа кренули назад. Али, повратка није било. Чекао нас је слон и два младунчета. Бен, који је све време ишао на прстима, узвикнуо је: „Бежимо!" и за трен ока нестао. У његовом гласу је било толико панике да сам помислио како наилази тигар. Потрчао сам и ја. Јурио сам око педесет метара, а онда ми је спала сандала, торба ми се заплела око ногу и пао сам лицем у трње.

Из бамбусове трске чуло се неко пуцање, као хици из пиштоља. Дигао сам поглед и имао шта да видим! Са мање од десет метара посматрала су ме три слона. Нисам ни могао ни смео да се дигнем. Слонови су стајали мирно, као укипљени. Било ми је јасно да су раздражени и зловољни. И ја сам укочено зурио у њих као и они у мене.

Помислио сам: „Мора да је Бен умакао већ више од пола километра. Благо њему! Сигурно је убеђен да су ме ове грдосије прегазиле и сравниле са земљом". Дрхтао сам као прут. Онда ми је пало на памет нешто невероватно: „Можда телепатија утиче на слонове!" Усредсредио сам се што сам више могао и грозничаво понављао у себи: „Пустите ме одавде. Више никад нећу крочити на вашу територију. Већ две године нисам био код куће. Желим да видим своју породицу. Нећу да умрем!"

Слонови се нису ни макли. Остали су на свом упоришту, огромни, мирни, леденог погледа.

Крис... мртав!

Погледао сам на сат. Било је три по подне. Знао сам да ће за два или три часа слонови кренути ка језеру на вечерњу порцију воде. Значи, још толико ћу морати да се кријем и чекам. Касније сам сазнао да је у то време Бен већ стигао до наше колибе. Био је у ужасном стању. „Крис... слонови... мртав", јецао је.

Џек је заједно с нашим индијским куваром сместа организовао потрагу. Кренули су ударајући кутлачама о лонце и тигање тако да је сва шума одзвањала.

У међувремену, у мом склоништу у честару, осетио сам њушкање. Друга животиња?! Можда ми се приближава дивља свиња. Помислио сам да је у овако скученом простору опасније суочити се с разбеснелим дивљим вепром него гледати у очи љутитом слону, ишуњао сам се из шипражја.

Слонова нигде ни од корова. Ко зна када су ме заборавили и отишли својим путем. У даљини сам чуо бучну буку мојих спасилаца. Потрчао сам им у сусрет. Никад у животу нисам тако лако и брзо трчао.

Крис Мур

МОДЕСТИ БЛЕЈЗ: АЈДАХО ЏОРЏ II ДЕО

ЦРТА: Е. РОМЕРО (E. ROMERO)
ПИШЕ: П. О'ДОНЕЛ (P. O'DONNELL)

АНАСТАЗИЈА БОН, УДОВИЦА БИВШЕГ ШЕФА БАНДЕ, ЗАИНТЕРЕСОВАЛА СЕ ЗА УЧЕЊЕ ГУРУА РАМ ДАЛ СИНГХА И ОДЛУЧИЛА ДА ГА ДОВЕДЕ НА СВОЈЕ ИМАЊЕ.
МОДЕСТИ БЛЕЈЗ И ВИЛИ ГАРВИН ПРЕПОЗНАЈУ У РАМ ДАЛ СИНГХУ И ЊЕГОВОЈ ПОМОЋНИЦИ СИТН ПОЗНАТЕ ПРЕВАРАНТЕ АЈДАХО ЏОРЏА И ТЕЈЗИ.
ЉУДИ АНАСТАЗИЈЕ БОН КИДНАПУЈУ ЛАЖНОГ ГУРУА И МОДЕСТИ МИСЛЕЋИ ДА ЈЕ ОНА ГУРУОВА ПОМОЋНИЦА...

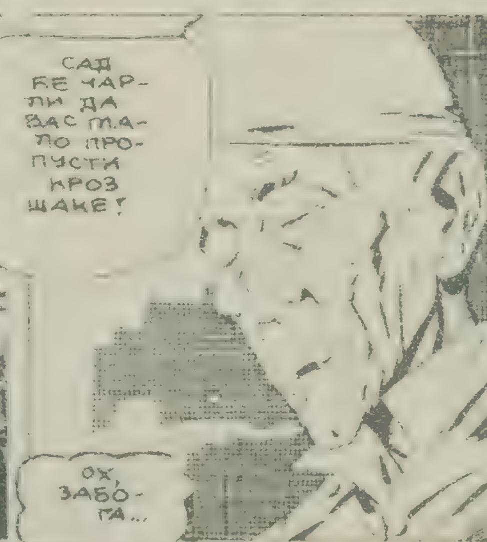

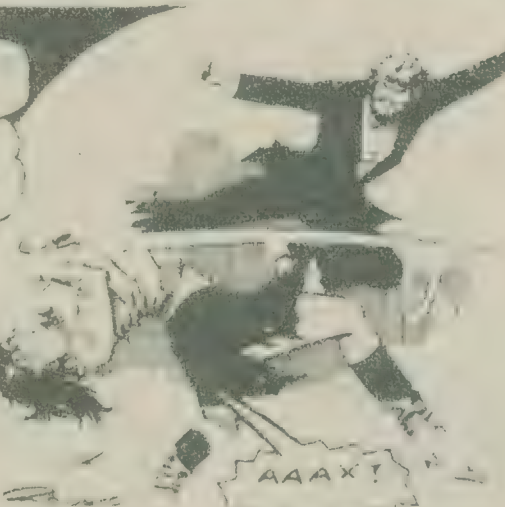

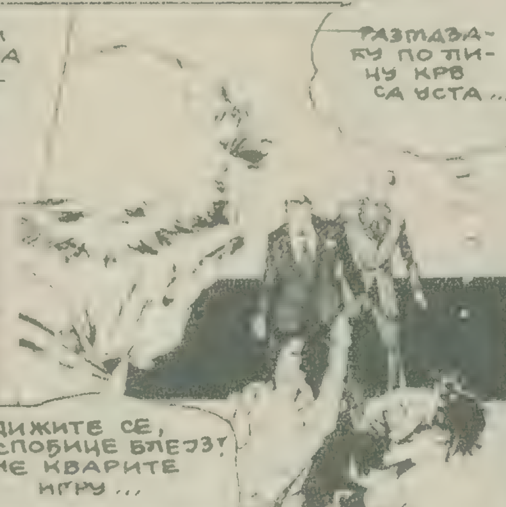

У БАЛСКОЈ САЛИ...
НЕМА ЉУТЊЕ... ТИ РАДИТО САМО ОНО ШТО ШЕФИЦА ТРАЖИ!

УХ!
НАСТАВИТЕ, ТОМЧИ!

МОГЛА БИХ НЕКОГ ДА ОДАЛАМИМ НОГОМ, АЛИ НИШТА НЕ БИ ПОМОГЛО...

УХ!
АКО УЗВРАТИМ, КРАЈА НЕЋЕ БИТИ...

ХАЈДЕ, БРАНИ СЕ, ГОСПОЂИЦЕ!
НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА ИЗБЕГАВАМ УДАРЦЕ...

АААХ!

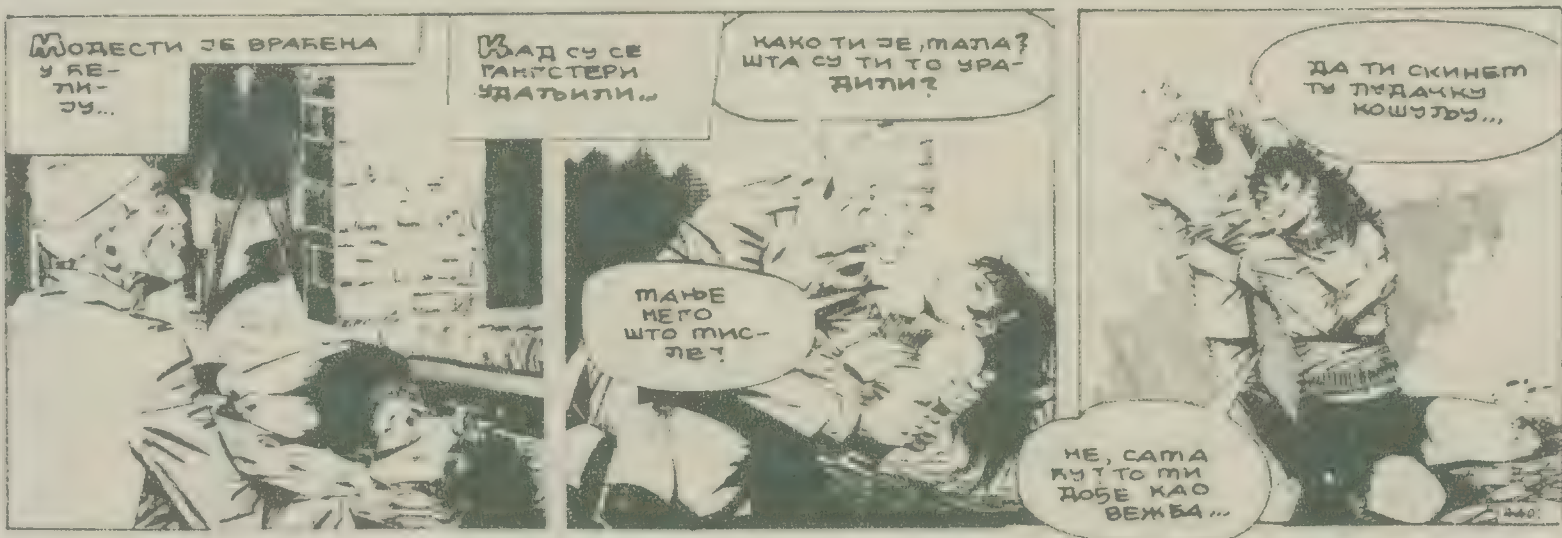
МОДЕСТИ СЕ ТРУДИЛА ДА ИЗБЕГНЕ НАЈЖЕШЋЕ УДАРЦЕ...
УУУУХ!
ХА!

РАЗМАЗАЋУ ПО ЛИЦУ КРВ СА УСТА...
ДИЖИТЕ СЕ, ГОСПОЂИЦЕ БЛЕЈЗ! НЕ КВАРИТЕ ИГРУ...

САД ЈЕ ДОСТА! ИМАЈТЕ У ВИДУ ДА ШЕФИЦА ХОЋЕ И СУТРА ПАРАДУ!
О, ДА!

КАСНИЈЕ...
КАКАВ ЈЕ ПЛАН ЗА СУТРА?
ШЕФИЦА КАЖЕ - ИСТО ШТО СМО УРАДИЛИ С ХАРИЈЕМ ГРАСОМ!

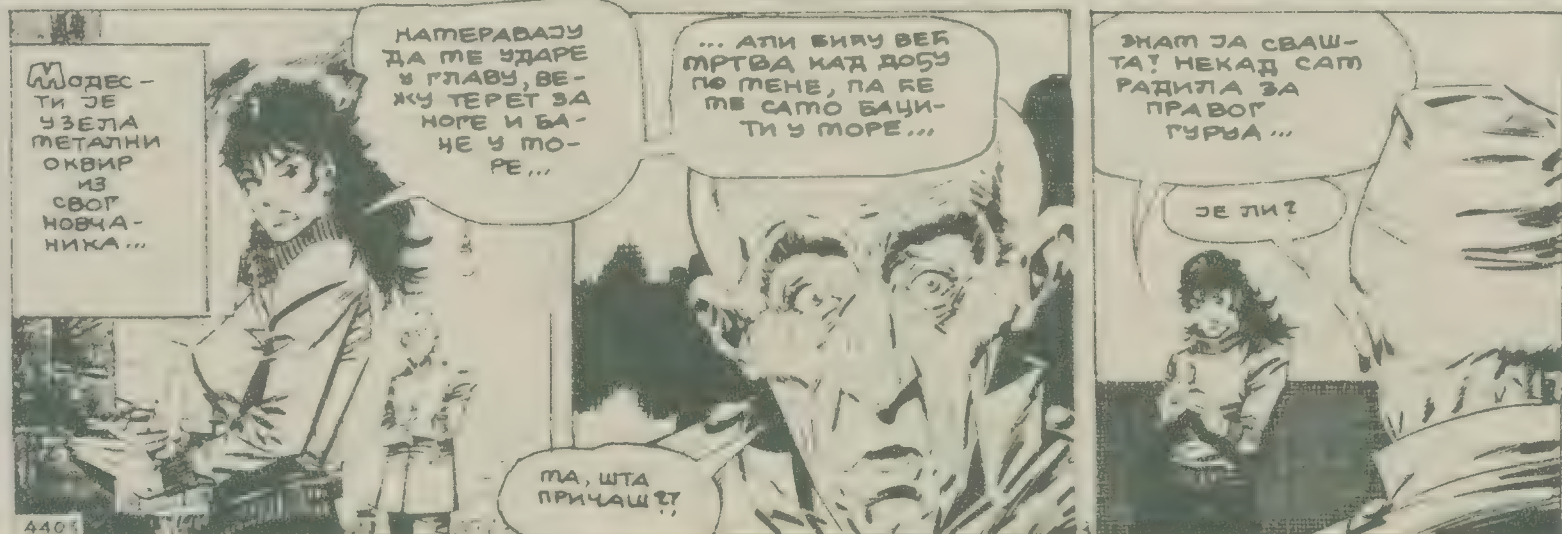
ТО ЗНАЧИ, ВЕЗАЋЕМО ТИ ВРЕЋУ С КАМЕЊЕМ ЗА НОГЕ И БАЦИТИ У МОРЕ ПОЛА МИЉЕ ОД КОПНА!

АЛИ ПРВО ЋЕМО ТЕ ТРЕСНУТИ ПО ГЛАВИ!

МОДЕСТИ ЈЕ ВРАЋЕНА У ЋЕЛИЈУ...
КАД СУ СЕ ГАНГСТЕРИ УДАЉИЛИ...
КАКО ТИ ЈЕ, МАЛА? ШТА СУ ТИ ТО УРАДИЛИ?
МАЊЕ НЕГО ШТО МИСЛЕ!
ДА ТИ СКИНЕМ ТУ ЛУДАЧКУ КОШУЉУ...
НЕ, САМА! КУТ ТО ТИ ДОЂЕ КАО ВЕЖБА...

ГДЕ ЈЕ ОСТАТАК ОНЕ ЖИЦЕ ОД КОЈЕ САМ ПРАВИЛА КАЛАУЗ?
ОВДЕ САМ ЈЕ САКРИО!
ОДЛИЧНО! БИЋЕ ТИ ПОТРЕБНА СУТРА УЈУТРУ!
А ШТА ЋЕ ТО СУТРА БИТИ, ДУШО?
ХОЋЕ ДА ТЕ УБИЈУ, ЏОРЏ...

КАЖЕШ ДА ЋЕ ТЕ УБИТИ?
МОДЕСТИ ЈЕ УСПЕЛА ДА СЕ ОСЛОБОДИ КОШУЉЕ...
А ШТА СИ ДРУГО ОЧЕКИВАО, ЏОРЏ?
ДА, УЈУТРУ... ТАКО ДА ГАРВИН НЕЋЕ УСПЕТИ ДА НАС НАЂЕ!
БОГМЕ, НИЈЕ ТИ ЛАКО...
ЈОШ УВЕК МОЖЕ ДА СЕ УЧИНИ НЕШТО...
А ШТА ТО, МОДЕСТИ?

МОДЕСТИ ЈЕ УЗЕЛА МЕТАЛНИ ОКВИР ИЗ СВОГ НОВЧАНИКА...
НАТЕРАВАЈУ ДА ТЕ УДАРЕ У ГЛАВУ, ВЕЖУ ТЕРЕТ ЗА НОГЕ И БАЦЕ У МОРЕ...
... АЛИ БИЋУ ВЕЋ МРТВА КАД ДОЂУ ПО МЕНЕ, ПА ЋЕ ТЕ САМО БАЦИТИ У МОРЕ...
МА, ШТА ПРИЧАШ?!
ЗНАМ ЈА СВАШТА! НЕКАД САМ РАДИЛА ЗА ПРАВОГ ГУРУА...
ЈЕ ЛИ?

КАКВЕ ТО ВЕЗЕ ИМА С ПРАВИМ ГУРУОМ?
ЗОВЕ СЕ СИВАЂИ И СТАР ЈЕ... НЕ МОЖЕШ НИ ЗАМИСЛИТИ КОЛИКО!
НЕКАД ДАВНО БИЛА САМ ЊЕГОВ УЧЕНИК ТРИ МЕСЕЦА И НАУЧИЛА САМ НЕКЕ СТВАРИ...
ЗНАЧИ, ТЕК ТАКО ПАДНЕШ И ИЗГЛЕДА КАО ДА СИ МРТВА?
НИСАМ ТО НИКАД ПОКУШАЛА, АЛИ ЗНАМ ДА МОГУ!

МОДЕСТИ ЈЕ ОШТРИЛА МЕТАЛНИ ОКВИР...
УДИСАЋУ СВАКИХ ПЕТ МИНУТА! РАД СРЦА ЋЕ СЕ УСПОРИТИ...
... А ТЕЛЕСНА ТЕМПЕРАТУРА ЋЕ СЕ СНИЗИТИ...
ЗНАЧИ, ИЗГЛЕДАЋЕ КАО ДА СИ МРТВА...
... АЛИ КАД ТЕ БАЦЕ У МОРЕ, БИЋЕШ СТВАРНО МРТВА!

УДАВИЋЕШ СЕ, МОДЕСТИ!
МОРАМ ДА СЕ ПРОБУДИМ КАД СЕ НАЂЕМ У ВОДИ...
ОВА ЖИЦА ЈЕ САД ОШТРА КАО ЖИЛЕТ... И АКО СЕ БРЗО ИЗВУЧЕМ ИЗ КОШУЉЕ...
АКО ОВО... АКО ОНО...
АЛИ, КАКВИ СУ ИЗГЛЕДИ ДА СЕ СТВАРНО СПАСЕШ?
ЏОРЏ, КАД ПОСТОЈИ САМО ЈЕДНА ШАНСА, ЗАБОРАВЕ СЕ ИЗГЛЕДИ!

РАНО У ЗОРУ У КУЋИ ВИЛИЈА ГАРВИНА...
МОРАЋЕМО НА ЊИХ ДОБРО МОТРИТИ!
МОЖЕМО КОРИСТИТИ И ХЕЛИКОПТЕР!
СУВИШЕ ЈЕ УОЧЉИВ, АЛИ ЋЕ НАМ КАСНИЈЕ ДОБРО ДОЋИ!

ТАЧНО У ШЕСТ МЕЈЗИ ЈЕ ЧЕКАЛА НА ЗАКАЗАНОМ МЕСТУ...
ЕВО НАС, СИТА...

ВИЛИ ГАРВИН ЈЕ ПОСМАТРАО С БЕЗБЕДНЕ РАЗДАЉИНЕ...
КРЕНУЛИ СУ НИЗ РЕКУ...

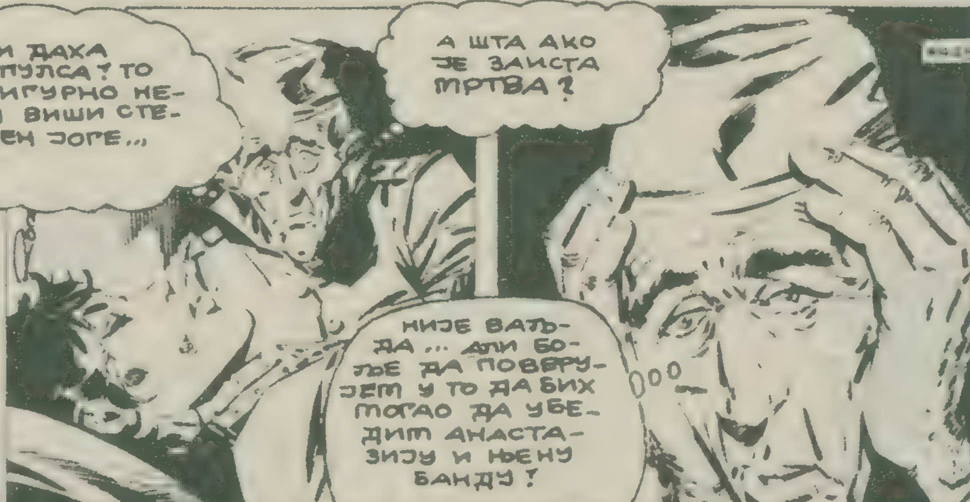

ЛЕДИ ЏЕНЕТ, ВИЛИЈЕВА ПРИЈАТЕЉИЦА...
ВИДИМ ИХ У ОГЛЕДАЛУ... КРЕЋЕМ...

МОТРИЛА ЈЕ ИЗ ЧАМЦА...

ВИЛИ, ПРИСТАЛИ СУ И УГУРАЛИ ЈЕ У КОЛА ИСТОЧНО ОД КРОНЕРОВОГ ОСТРВА!
ХВАЛА...

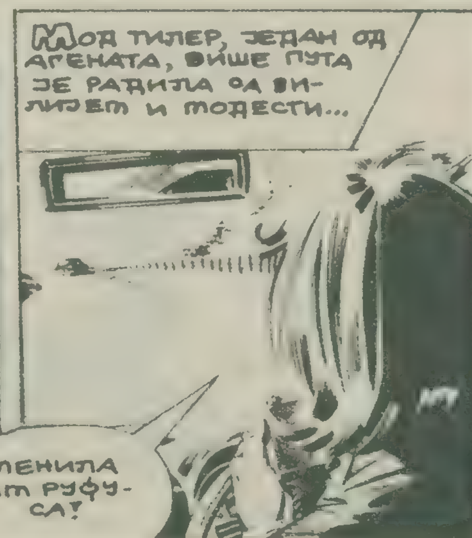

... ПОКУШАЈ ДА ИХ ПРАТИШ, РУФУС!
ВАЖИ, ВИЛИ!
РУФУС МАРШ, БИВШИ ЛОПОВ, САДА ЈЕ ПОУЗДАН САРАДНИК...

АЈДАХО ЏОРЏ ЈЕ СА ЗЕБЊОМ ПОСМАТРАО МОДЕСТИ...

НИ ДАХА НИ ПУЛСА! ТО ЈЕ СИГУРНО НЕКИ ВИШИ СТЕПЕН ЈОГЕ...
А ШТА АКО ЈЕ ЗАИСТА МРТВА?
НИЈЕ ВАЉДА... АЛИ БОЉЕ ДА ПОВЕРУЈЕМ У ТО ДА БИХ МОГАО ДА УБЕДИМ АНАСТАЗИЈУ И ЊЕНУ БАНДУ!

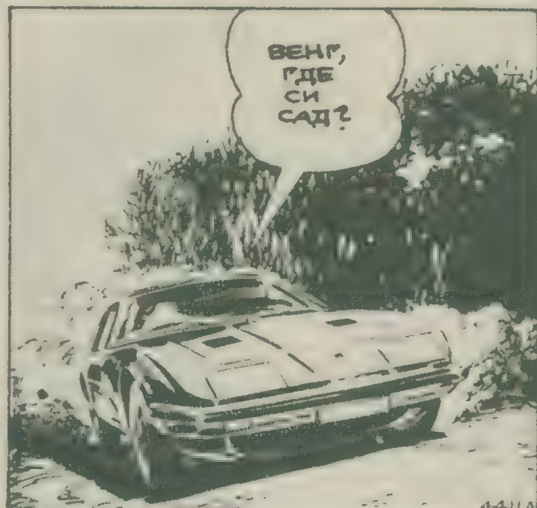

СКРЕНУЛИ СУ НА СЕВЕР! АКО ИХ ПРАТИМ, ВИДЕЋЕ МЕ!

У РЕДУ, НЕ МОРАШ ДА ИХ ПРАТИШ ВИШЕ!
МОД, ЈЕСИ ЛИ ТУ?

МОД ТИЛЕР, ЈЕДАН ОД АГЕНАТА, ВИШЕ ПУТА ЈЕ РАДИЛА ОД ВИЛИЈЕМ И МОДЕСТИ...
СМЕНИЛА САМ РУФУСА!

ВЕНГ ЈЕ СПУСТИО ХЕЛИКОПТЕР НА МАЛИ АЕРОДРОМ У НОРФОЛКУ...
СТИГАО САМ, ГАРВИНЕ!
У РЕДУ, ВЕНГ! НАСТАВИ САМО ПО ПЛАНУ...

ПОЛА ЧАСА КАСНИЈЕ ЈАВИЛА СЕ МОД...
СКРЕНУЛИ СУ СА ГЛАВНОГ ПУТА НА ИСТОК, КА ДЕРЕХЕМУ...

ХВАЛА, МОД! САД ИХ ОСТАВИ...
НАПРЕД, СТИВ!
У РЕДУ, ЧУО САМ МОД...
ПРОФЕСОР СТИВЕН КОЛИЈЕР ЈЕ БЛИЗАК МОДЕСТИН ПРИЈАТЕЉ...

ВЕНГ, ГДЕ СИ САД?

У ЈЕДРИЛИЦИ...
НАЛАЗИМ СЕ ТРИСТА МЕТАРА ИЗНАД НОРВИЧКОГ ПУТА...

ШТА ДА РАДИМ?
ИДИ НА СЕВЕРОИСТОК ДОК НЕ СПАЗИШ СТИВОВА КОЛА! ОН ЋЕ ТИ РЕЋИ...
НАПРЕД, СТИВ!

АЈДАХО ЏОРЏ СТУПА У АКЦИЈУ...
ХЕЈ, ВИ ТАМО! ДА ЛИ БИСТЕ УКЛОНИЛИ ТЕЛО МЛАДЕ ДАМЕ...

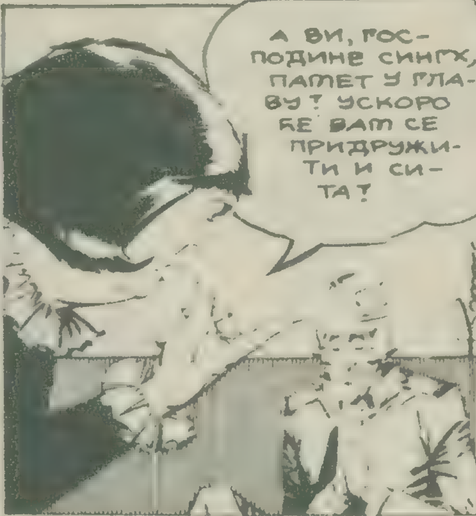

НЕ МОГУ ДА СЕ КОНЦЕНТРИШЕМ КАД ЈЕ ПОРЕД МЕНЕ ЛЕШ...
ШТА?!

ПЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ...
НЕМОГУЋЕ ДА ЈЕ МРТВА!
ЛИЧНО САМ ЈЕ ПРЕГЛЕДАО...

НЕМА ПУЛСА... ХЛАДНА ЈЕ КАО ЛЕД... МРТВА ЈЕ, ГОСПОЂО!
ДА НИЈЕ ОД БАТИНА?

ПО ТОМЕ, НИЈЕ ИХ ТА ДОВОЉНО ДОБИЛА...
... А МОЈЕ ТРЕЋЕ ОКО ПРИМЕТИЛО ЈЕ КАД ЈЕ АТМАН НАПУСТИО ЊЕНО ТЕЛО!
ЕТО, И ГОСПОДИН СИНГХ ТВРДИ ДА ЈЕ МРТВА! УОСТАЛОМ, ПОЖИВЕЛА БИ САМО ЈОШ ЈЕДАН ЧАС...
УПРАВО ТОЛИКО!

БАЦИ ТЕЛО У МОРЕ, ДАВИТЕЉУ!
У РЕДУ, ГОСПОЂО!

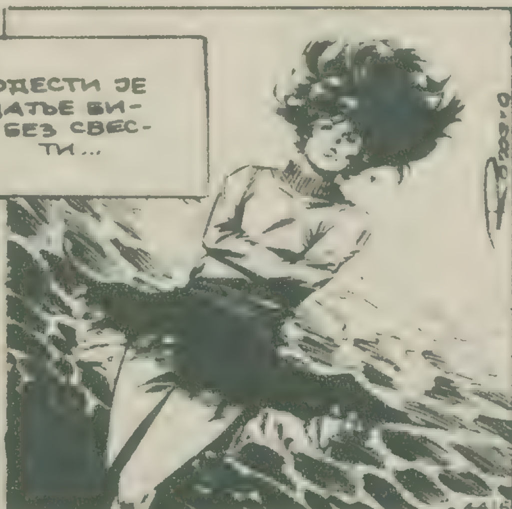

А ВИ, ГОСПОДИНЕ СИНГХ, ПАМЕТ У ГЛАВУ! УСКОРО ЋЕ ВАМ СЕ ПРИДРУЖИТИ И СИТА!
А ОНДА, АКО НАМ НЕ НАПРАВИТЕ МНОГО НОВАЦА, И ВИ ЋЕТЕ У МОРЕ!
ОДВРАТНА МАТОРА КУЧКА...

МОДЕСТИ СУ СМЕСТИЛИ У ЧАМАЦ И ПОВЕЗЛИ КА МОРУ...

ЗА НОГЕ ЈОЈ ЈЕ ПРИВЕЗАНА ВРЕЋА С КАМЕЊЕМ...
ХМ... ИЗГЛЕДА КАО ДА СПАВА!
ЧУДНО! НИСАМ МИСЛИО ДА СМО ЈЕ ТОЛИКО ПОВРЕДИЛИ!

НАЈЗАД, ТЕЛО ЈЕ БАЧЕНО У ВОДУ.
НИГДЕ НИКОГ...
СВЕДОЦИ НАМ НИСУ ПОТРЕБНИ!

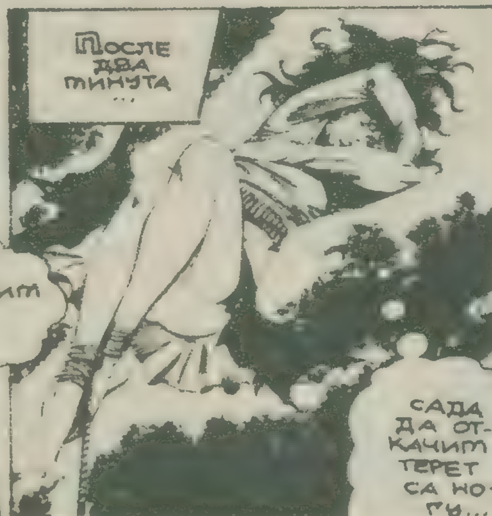

МОДЕСТИ ЈЕ И ДАЉЕ БИЛА БЕЗ СВЕСТИ...

ЧАМАЦ СЕ ВРАТИО НА ОБАЛУ...
СМЕШНО КОЛИКО СЕ СВЕТА БОЈАЛО ТЕ МОДЕСТИ!

БРЗО СМО ЈЕ СРЕДИЛИ!
ДА, САДА СМО МИРНИ!
МОДЕСТИ СЕ ОСВЕСТИЛА...

МОРАМ ОДРЖАТИ САМОКОНТРОЛУ...

ПРВО ДА ОСЛОБОДИМ РУ-КЕ ...
МОДЕСТИНЕ КРЕТ-ЊЕ ЈОШ УВЕК СУ БИ-ЛЕ УСПОРЕНЕ...

ПОСЛЕ ДВА МИНУТА ...
САДА ДА ОТ-КАЧИМ ТЕРЕТ СА НО-ГУ...

МОРАМ ДА СЕ КОНЦЕН-ТРИШЕМ...
ИМАМ ЈОШ ВРЕМЕНА...

РУКЕ СУ СЛОБОДНЕ...
МОДЕСТИ СЛЕДИ ПЛАН КОЈИ ЈЕ ПОСТА-ВИЛА СЕБИ АУТОХИП-НОЗОМ...

СЕЧИВО У ДЕСНУ РУ-КУ...

ЛАГАНО, ДА НЕ ТРОШИМ СУВИШЕ КИСЕОНИКА...

САД ДА ИЗ-ДАХНЕМ ЛАГА-НО И ДУБО-КО...

НАЈЗАД СЛОБОДНА, МОДЕСТИ СЕ ОПУСТИЛА...
АААХ!

ЛАГАНО... ПОЛАКО ДИШИ ДОК НЕ ПОВРА-ТИШ НОРМА-ЛАН РИ-ТАМ...
... И ПАЗИ ДА ТЕ НЕ ПРИМЕ-ТЕ ...
4419

СТИВ КОЛИЈЕР ПРАТИ КОЛА СА МЕЈЗИ...
ВИЛИ, СКРЕНИ НА ЈЕДАН СЛЕПИ ПУТЕ-ЉАК...

ПРОДУ-ЖИ, СТИВ!
ВЕНГ, ВИ-ДИШ ЛИ ИХ?
ВЕНГ СЕ ЈАВЉА ИЗ ЈЕДРИЛИ-ЦЕ...

4420
ВИДИМ! НА КРАЈУ ПУТА ЈЕ ЈЕД-НА КУ-ЋА!

Мејзи је доведена у Стејвли хол...
Најзад сте стигли, сита! Ваш гуру, Рам Дал Сингх вас очекује...

... да би могао да нам материјализује новац! Али, прво се одморите.. јер резултата мора бити!

... или ће те имати неприлика!
Ја радим оно што ми господар каже!
У шта смо се увалили...

Господине, будите љубазни па дођите!
Значи, почиње...

Ваша потомкиња је ту и госпођа хоће да почнете са послом!

Узгред, мислим да сте варалица!
Брзоплет језик доноси невоље, синко!
Шта ми је све ово било потребно?

Вили Гарвин прилази Стејвли холу...
Чистина.. како ли ћу да приђем?
Покушаћу кроз оно жбуње...

Мало касније...
Оно је некадашња штала, сад сигурно гаража...

Здраво, драги! Очекивала сам те...
Принцезо!

Ко те је то тако удесио?
То су само површинске повреде, Вили!

Јеси ли донео неку одећу за мене?
Наравно! Претпоставио сам да ти треба...

Ох! Па тебе су добро средили!
Није то ништа, Вили!

МОДЕСТИ ЈЕ СВЕ ИСПРИЧАЛА ВИЛИЈУ...
..И ТАКО САМ СЕ ИЗВУКЛА!
ФАНТАСТИЧНО!

КАД СИ МЕ ПОСЛАЛА СИВАРЂИЈУ, НИКАДА МИ НИЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ПАДНЕМ ПОТПУНО У КОМУ, ЈЕР СЕ БОЈАО ДА СЕ НЕЋУ ПОВРАТИТИ!

ЈА САМ ДАНАС ИМАЛА СРЕЋЕ, ВИЛИ!
4424

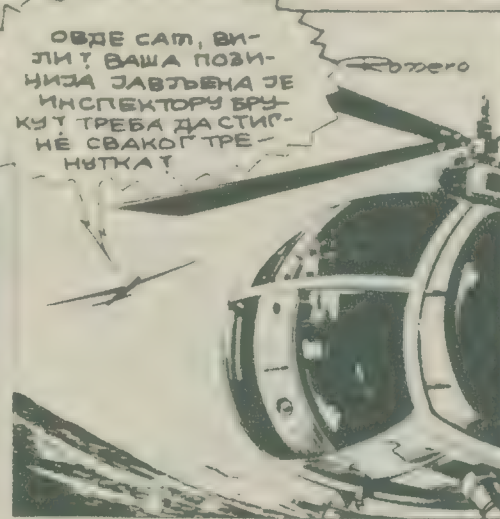

ЗНАЧИ, ОТКРИЛА СИ БАНДУ ПОКОЈНОГ АЛФИЈА ПОТСА! ШТО ЈЕ ОН БИО ЗАО!
И АНАСТАЗИЈА ЈЕ ТАКОЂЕ!
4425

АЈДАХО ЦОРЦУ ЈЕ УВЕРИО ДА БЕЗ МЕЈЗИ НИШТА НЕ МОЖЕ ... АЛИ, МЕЈЗИ ЈЕ САД ТАМО!

ШТА СИ СМИСЛИЛА?
РЕКЛА САМ ЦОРЦУ КАКО ДА НАМ ПОМОГНЕ ...

КАД БИ ПОЛИЦИЈА ДОШЛА ЧИМ ОСЛОБОДИМО АЈДАХО ЦОРЦА И МЕЈЗИ...
ОБАВЕСТИО САМ ЈУТРОС СКОТЛАНД ЈАРД!

И НАШ ПРИЈАТЕЉ БРУКИ ЈЕ ОВДЕ НА ДУЖНОСТИ!
ВЕНГ, ЈАВИ СЕ ...

ОВДЕ САМ, ВИЛИ! ВАША ПОЗИЦИЈА ЈАВЉЕНА ЈЕ ИНСПЕКТОРУ БРУКУ! ТРЕБА ДА СТИГНЕ СВАКОГ ТРЕНУТКА!

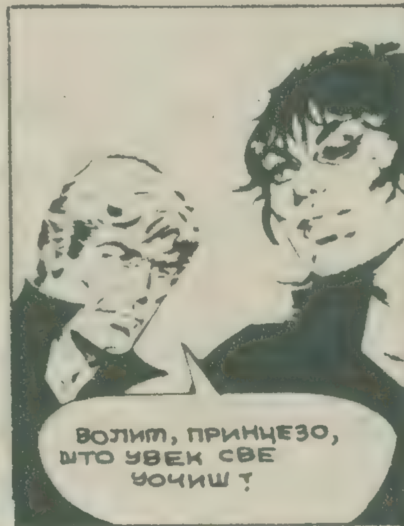

У ВИЛИ ...
ПОНИЗНО ТЕ ПОЗДРАВЉАМ, ГОСПОДАРУ!
НАДАМ СЕ ДА ТИ ЈЕ ВИЛИ УШАО У ТРАГ...
4426A

ПОЗДРАВЉАМ ТЕ ПОКРОВИТЕЉСКИ, ЖЕНО!
НАДАМ СЕ ДА СЕ МОДЕСТИ ИЗВУКЛА ...

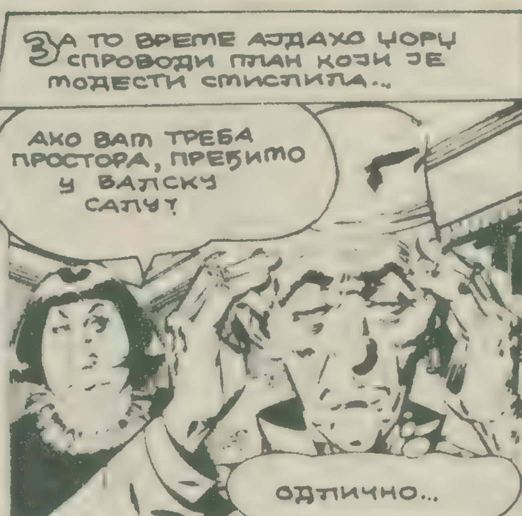

ПОЧНИТЕ ВЕЋ ЈЕДНОМ! ЖЕЛИМ НОВАЦ ШТО ПРЕ!
ПОТРЕБНА НАМ ЈЕ ВЕЋА ПРОСТОРИЈА И ШТО ЈЕ МОГУЋЕ ВИШЕ ЉУДИ!

МОРАМО ИХ СВЕ ПОХВАТАТИ! НЕ ЖЕЛИМ ДА ИЈЕДАН ОД НИТКОВА УМАКНЕ!
ТАЧНО!
4427

КОЛИКО ИХ ЈЕ?
ДЕСЕТАК!

ВОЛИМ, ПРИНЦЕЗО, ШТО УВЕК СВЕ УОЧИШ!

ПРИМЕТИО САМ ДВА СТРАЖАРА ПОРЕД ГАРАЖЕ!
ПОЧНИМО ОД ЊИХ...

ЗА ТО ВРЕМЕ АЈДАХО ЏОРЏ СПРОВОДИ ПЛАН КОЈИ ЈЕ МОДЕСТИ СМИСЛИЛА...
АКО ВАМ ТРЕБА ПРОСТОРА, ПРЕЂИМО У БАЛСКУ САЛУ!
ОДЛИЧНО...

АЛИ, ПОТРЕБНА НАМ ЈЕ ПУБЛИКА...
ТАЈ НЕШТО ИЗВРДАВА!

ЗАШТО ВЕЋ ЈЕДНОМ НЕ ПОЧНЕ?
ЗАТО ШТО ТРЕБА ПРВО ДА СЕ КОНЦЕНТРИШЕ!

ДА СИ ИНТЕЛИГЕНТАН КАО ЈА, СХВАТИО БИ ТО!

А САД ДОВЕДИ СВЕ МОМКЕ ОВАМО, КАКО ТО ТРАЖИ ГОСПОДИН СИНГХ!
КАКО ВИ КАЖЕТЕ, ГОСПОЂО!

У ГАРАЖИ...
СРЕДИЛИ СУ МОДЕСТИ БЛЕЈЗ!
ЈЕ ЛИ?

ТОЛИКО СУ ЈЕ ПРЕТУКЛИ, ДА ЈЕ ИЗДАХНУЛА... А ОНДА СУ ЈЕ БАЦИЛИ У МОРЕ!
ЗНАЧИ, ГОСПОЂА САД БЕЗ ПРОБЛЕМА...

...МОЖЕ ДА ДОЂЕ ДО ПАРА!
4430

А ШТА МИСЛИШ О ОНОМ ХИНДУСУ?
РЕЋИ ЋУ ТИ ШТА МИСЛИМ...

ОХ!

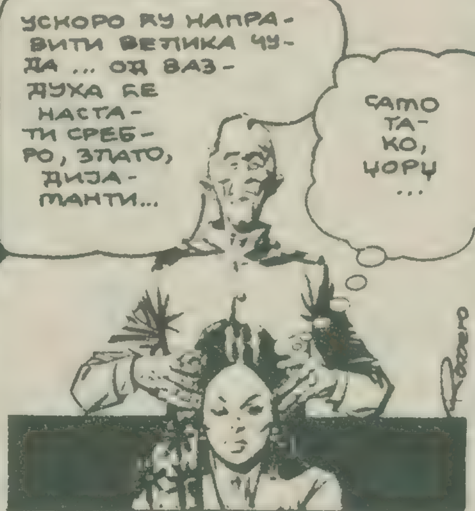

УХ!

НЕ МРДАЈ!
КО? ЗАР ЈА?
ДРУГИ СТРАЖАР ЈЕ ДОХВАТИО ПУШКУ...

АААХ!
ИМАШ СРЕЋЕ ШТО САМ ЈА ОВДЕ, ВИЛИ!

А САД ДА ВИДИМО ШТА ЈЕ ЏОРЏ УРАДИО!

У БАЛСКОЈ САЛИ...
ЗАШТО ЖЕЛИТЕ ДА СМО СВИ НА ОКУПУ, СИНГХ?
ЉУДСКА АУРА ПОВЕЋАВА МОЈУ МОЋ!

УСКОРО ЋУ НАПРАВИТИ ВЕЛИКА ЧУДА ... ОД ВАЗДУХА ЋЕ НАСТАТИ СРЕБРО, ЗЛАТО, ДИЈАМАНТИ...
САМО ТАКО, ЏОРЏ ...

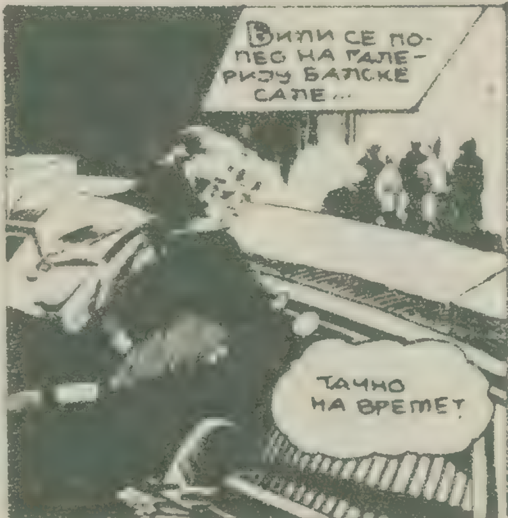

АЛИ, ШТА ЈЕ ОВО?!
ШТА ЈЕ ОПЕТ?!

ОСЕЋАМ СВУД ОКО СЕБЕ НАСИЉЕ... ТО ПАРАЛИШЕ МОЈЕ МОЋИ!
ЏИЛБЕРТ, ПОКУПИ СВЕ РЕВОЛВЕРЕ И НОЖЕВЕ!
ДА, ДРАГА!

ЈЕ ЛИ ТО МУДРО, ГОСПОЂО?
НЕ, НЕГО ЋЕШ МЕ ТИ УЧИТИ, ДАВИТЕЉУ!

Џилберт је покупио све оружје...
Да, драга...
Изнеси то напоље, да не деконцентрише гуруове психичке моћи!

... и чим је изишао из просторије...
Немој ништа да испустиш, Џилберте, ако не желиш да ти сломим врат!

Вили се попео на галерију балске сале...
Тачно на време!

Сад могу да наставим!

Ох, само да Модести и Вили стигну што пре...
Пожурите! Већ сам нестрпљива...

На галерији -
Ово не могу да пропустим...

Одједном, испред аждаха пада новчић...
Шта је ово?!

... који је Вили Гарвин бацио...
Пени?! Ти то зовеш материјализовање злата? Идиоте?!
Трудим се...

Тог трена...
Опет ја!

Шта?! Али... бацили сто је у море...
Тачно...

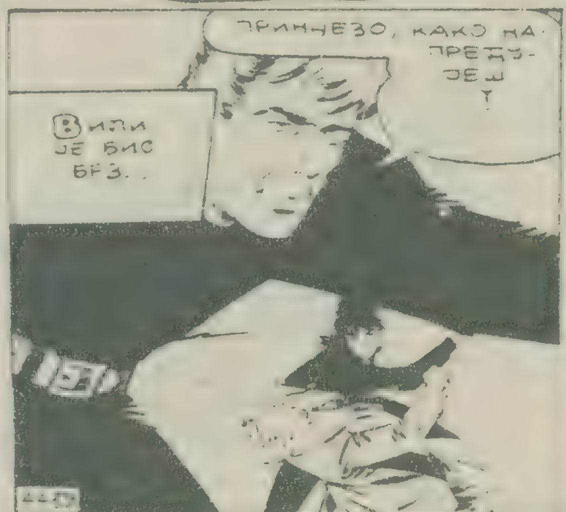

Дошла сам да вас видим...

...Али овог пута су ти слободне руке, Раси!
Не! Назад!

ААДХ!
УХВАТИТЕ ЈЕ!
ТО ЈЕ МОДЕСТИ! НИЈЕ ДУХ, ИДИОТИ!
4438

УСПЕЛА ЈЕ!
И ВИЛИ ЈЕ ТУ!

ТОГ ТРЕНУТКА...
ЈОШ ШЕСТОРИЦА...

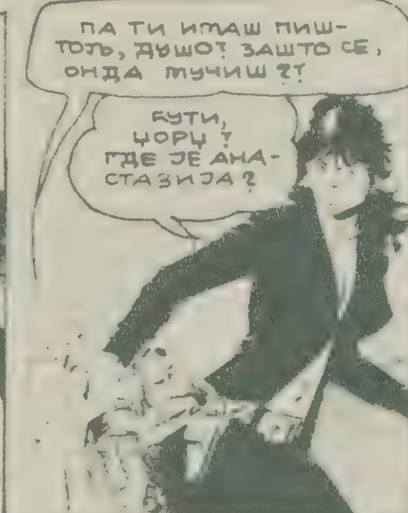

ПРИНЦЕЗО, КАКО НАПРЕДУЈЕШ?
ВИЛИ ЈЕ БИО БРЗ...

ОДЛИЧНО, ВИЛИ!

УУХ!

НЕЋЕШ ИМАТИ СРЕЋЕ СЕДАМ ГОДИНА!

ААДХ!
СЈАЈНО, ПРИНЦЕЗО!

ПА ТИ ИМАШ ПИШТОЉ, ДУШО! ЗАШТО СЕ, ОНДА МУЧИШ?!
ЋУТИ, ЏОРЏ! ГДЕ ЈЕ АНАСТАЗИЈА?

НА ВРЕМЕ СЕ ИСКРАЛА!
ШТО ЈЕ, ДО ВРАГА, НИСИ ЗАУСТАВИО?!

МИ СЕ БАВИМО ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ПОСЛОМ, ДУШО...
ВИЛИ, ТИ ИХ СВЕЖИ, А ЈА ОДОХ ДА ПОТРАЖИМ ОСТАЛЕ!

А НА СПРАТУ...
ШТА СЕ ДЕСИЛО, ДРАГА? НЕКО ТЕ ЈЕ УДАРИО...
МОДЕСТИ! МОДЕСТИ, ЏИЛБЕРТЕ!
4441

КИДАЈМО ОДАВДЕ!
ДА, ДРАГА

МОРАМО ИЗ ЗЕМЉЕ, АЛИ ПРВО ЋУ УБИ-ТИ ОНУ ЗМИ-ЈУ!

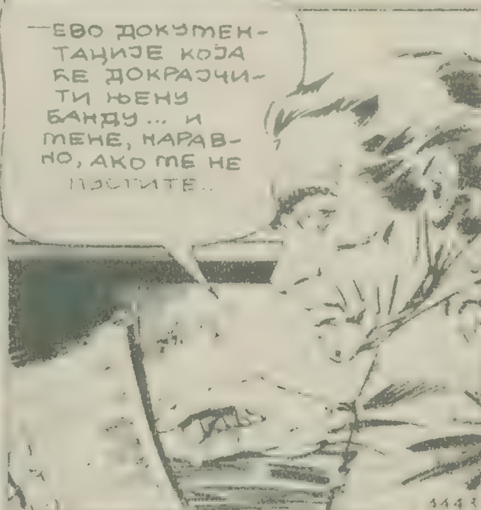

НЕЋЕШ, ДРАГА!

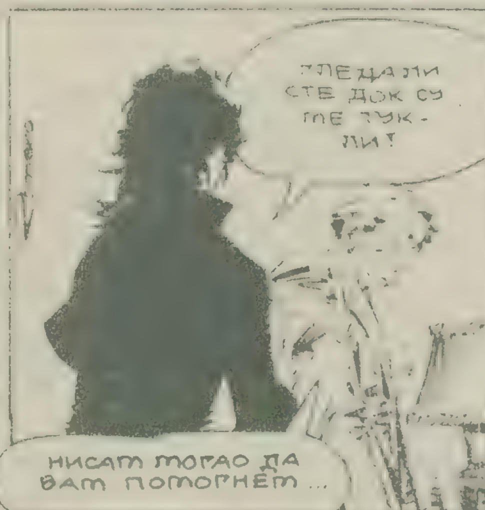

МОДЕСТИ ТРА-ЖИ АНАСТА-ЗИЈУ
НЕМА ЈЕ
СИГУРНО ЈЕ ОТИШ-ЛА ПО ОРУЖЈЕ

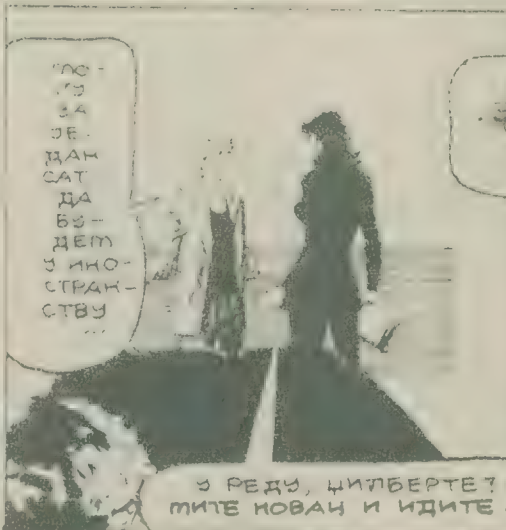

МОЖДА ЈЕ У СВОЈОЈ СОБИ.

НЕ ПУ-ЦАЈТЕ... МОЛИМ ВАС!

ШТА СЕ ДЕСИЛО?
ГРЕСНУО САМ ЈЕ ПО ГЛАВИ, ГОСПОЂИЦЕ! ЧЕЗНУО САМ ЗА ТИМ ГОДИНАМА!

ЕВО ДОКУМЕН-ТАЦИЈЕ КОЈА ЋЕ ДОКРАЈЧИ-ТИ ЊЕНУ БАНДУ... И МЕНЕ, НАРАВ-НО, АКО МЕ НЕ ПУСТИТЕ.

ГЛЕДАЛИ СТЕ ДОК СУ МЕ ТУК-ЛИ!
НИСАМ МОГАО ДА ВАМ ПОМОГНЕМ...

ЗА ЈЕ-ДАН САТ ДА БУ-ДЕМ У ИНО-СТРАН-СТВУ ...
У РЕДУ, ЏИЛБЕРТЕ! УЗ-МИТЕ НОВАЦ И ИДИТЕ...

ПОЛИЦИ-ЈА [redacted] СТИГЛА!

ПЕТНАЕСТАК МИНУТА КАСНИЈЕ...
АНАСТАЗИЈУ САМ ЗАКЉУ-ЧАЛА У ЋЕ-ЛИЈУ!
СЈАЈНО, МОДЕС-ТИ! А ЕВО И ВЕН-ГА С ХЕЛИКОП-ТЕРОМ!

Касније...

Нору, ожени-ћеш се са мном и нећемо више да будемо варали-це!

Ех, треба вре-мена за такву одлуку...

Можда би се у затвору брже одлучимо?

Хвала, Модести! Помогла си ми да ка-жем да!

Нигде трага од Модес-ти Блејз, али да видите какве смо ниткове до-вели!

Код инспек-тора Брукса

Гле, как-ва доку-мента-ција!

Два дана касније инс-пектор Брукс је посетио Модести...

Стварно, инспек-торе?!

Не изво-ди, Модести!

...удовица Алфија Потса преузела је ње-гову банду с ко-јом је оперисa-ла из Стејвли Хола...

Упоз-ната си са Свит Зар-нет?

Појма немам, господине...

Документаци-ја указује на њихова зло-дела!

Нашли смо банду закљу-чану у ћелији са њиховом шефицом... А Џилберт Вон, њен други муж је побегао.

Страшно!

Је ли?

И ти ниш-та не знаш?!

Откуд би де-војка, као што сам ја, знала за тако ужа-сан свет?!

Чудно... они ниткови тврде да сте их ти и Вили сре-дили!

При-чам ти причу...

У реду! Ако дознаш ко их је похватао, захвали му у моје име!

Свака-ко, Бруки...

Гле, и ти имаш неке свеже масни-не...

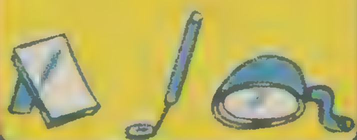
Ах, да... мала непаж-ња!

КРАЈ

КАЖИ МИ КО ЈЕ НАЈЛЕПШИ НА СВЕТУ

ИСТОРИЈА ОГЛЕДАЛА

Касније је преко те изглачане површине стављено стакло и тако спречена оксидација која је затамњивала огледало. Још касније на стакло је стављен лист олова, преко њега жива или, као што су радили у Венецији...

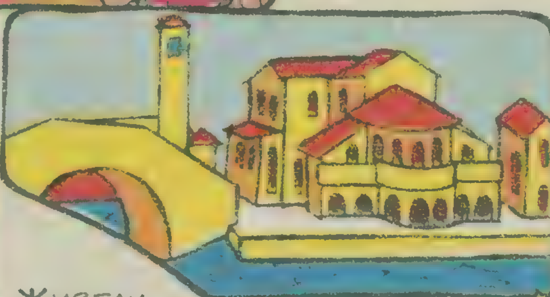

Живели су на острву Мурану, као у златном кавезу. У закону је писало: „Ако стаклар пренесе своје знање у другу земљу, његова породица биће бачена у тамницу, а он убијен".

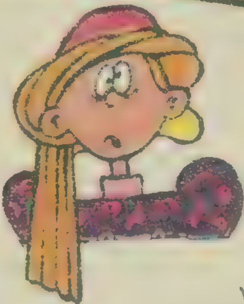

Кад је француски посланик у Венецији добио писмо од министра Луја XIV Колбера, да, како зна, придобије неког стаклара са Мурана и пошаље га у Париз, посланик се нашао на мукама.

Венеција је послала поруку одбеглим мајсторима да се врате и запретила њиховим породицама које су, ускоро, тајно отишле у Француску.

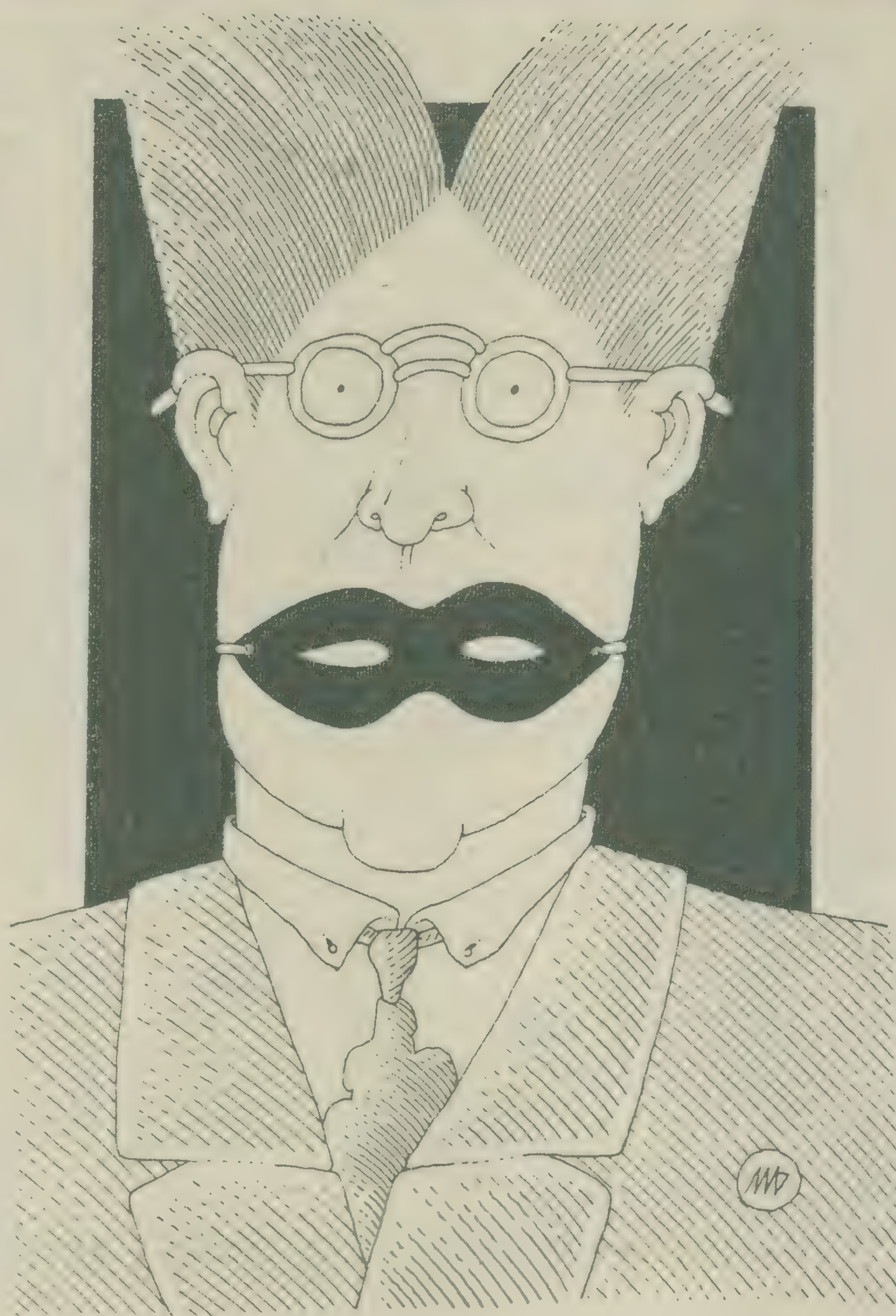
НАВРХ ЈЕЗИКА

МАСКИРАНИ СТРАНЦИ

Чули сте, сигурно, ону шаљиву изреку: „Разлика је у диференцији“. Шала иде на рачун оних који се сувише „учено“ изражавају, па употребљавају стране речи не знајући им право значење. У овом случају реч „диференција“ не значи ни више ни мање него „разлика“, па можемо слободно рећи да је сувишна у нашем језику.

У неким језикословним приручницима налазимо целе спискове туђица са одговарајућим домаћим речима које треба употребити уместо њих: немојте рећи **авлија** него **двориште**, не **шраф** него **завртањ**, не **фактор** него **чинилац**, не **креирати** него **стварати**...

То су, већином, сасвим добри савети. Не ваља само ако они код читаоца створе утисак да се страни изрази могу увек и потпуно избећи, да за сваки постоји домаћа замена. Штавише, могли бисмо помислити да на сваку страну реч долази бар пет домаћих, јер се језикословци труде да их што више наброје. Кажу, на пример, сувишна је реч **адекватан**, пошто имамо наше изразе **прикладан, погодан, прави, примерен, усклађен, одговарајући**... Или: немојте рећи **деформисати**, реците **изобличити, унаказити, изопачити, искривити, искварити, пореметити**...

Илустровао Љубомир Милојевић Љубец

Треба уочити да су ово по правилу изрази мање или више апстрактне садржине, који се сви делимично поклапају међу собом, али никада сасвим. Разумљиво је што их има више, јер сваки изражава неку посебну нијансу значења. Друкчије је с појединим сасвим обичним, конкретним речима из свакодневног живота. Ту се може десити да за исти појам имамо по две или три речи, али све – страног порекла.

Претпоставимо да не желите да употребите немачку реч **тепих**. Можете рећи **ћилим**, али то је турска реч, пореклом из персијског. Постоји и реч **саг**, а она нам је, преко латинског, стигла чак из галског језика. Чисто српскохрватски назив за тепих – не постоји.

Реч **панталоне** примљена је из италијанског, а (данас већ застареле) **чакшире** из турског. У западним крајевима каже се **хлаче**, што је врло стара позајмица, али ипак позајмица: долази од латинског **calcea**.

Врло често, у недостатку домаћег израза, замењујемо страну реч другом, такође страном али боље одомаћеном. Уместо немачког **фарба** и **флаша** лепше нам звучи **боја** и **боца**, мада је **боја** узето из турског, а **боца** из италијанског. **Плафон** је француска реч; **таваница** има наш завршетак, али је основа – **таван** – турска. Хоћете ли рећи **фиока** или **ладица**? Како год хоћете: прво је мађарска реч, друго је од немачког **Lade**.

Кад се поведе реч о турцизмима, обично помишљамо на неке старинске паланачке изразе из доба Филипа Вишњића, и спремни смо да их се потпуно одрекнемо. Свакако ћемо говорити о **кројачевом прозору на углу улице**, а не о **терзијином пенџеру на ћошку сокака**. Можемо се сложити и да је лепше **димњак** него **оџак**, **покривач** него **ћебе**, **уље** него **зејтин**. Али јесте ли знали да су чисто турског порекла – међу безброј других – и **чизма, каиш, чарапа, дуван, калуп, сат, ћуп, бакар, калај, сирће, чамац, топ, кула, занат, инат, будала, ћифта, муштерија, див**, придеви **ћопав, ћелав, јогунаст**, или прилози **чак** и **тек**? Ко још такве речи осећа као стране, и чиме бисмо их заменили све и да хоћемо?

Неке речи као да су се „маскирале“ да им не познамо страно порекло. **Чекић** је такође дошао из турског, мало изменивши само завршетак (у турском гласи „чекич“), а **маљ** је од латинског **malleus**. Они велики замотуљци од грубог платна у којима се превози разна роба могу се звати **бала**, речју примљеном из италијанског или француског, или **дењак**. Ова друга реч по облику се чини сто посто словенска – а није, него је од турског **денк**, персијског порекла.

Све ово показује да између домаћих и страних речи не мора увек да буде тако оштра „диференција“ као што се обично мисли.

Глагол **утаначити** (утврдити, договорити) нема везе с нашим придевом **танак**, него је позајмљен из мађарског, где гласи **tanácsolni** (изг. **таначолни**). Глагол **поседовати**, са својим изведеницама **посед, поседник, велепосед** итд., заправо је од латинског **possidere**, накнадно прилагођеног нашем глаголу „седети“. Италијанска реч **occhiali** (изг. окјали) примљена је, преко Далмације, са венецијанским изговором **очали**. Потом јој је додат наш предлог **на** и мало измењен завршетак, и добили смо **наочари** или **наочаре**, што нам данас изгледа као чисто домаћа изведеница од именице **очи**. Заиста, одомаћена је до те мере да за њено страно порекло знају још само стручњаци. Али и облик **очали** или **очале** још се употребљава у Хрватској – а хоћемо ли њега сврстати у стране или у домаће речи?

Најнеобичније је кад откријемо да су делимичне туђице чак и назив наше земље и појединих крајева. Сложеница **Југославија** састављена је од нашег **југ** и латинско **Slavia**, што значи „земља Словена“. **Славонија** је чисто латински облик; **Банат** је изведено од „бан“ са истим латинским завршетком као у речима „конзулат“ или „докторат“. Херцеговина, покрајина у којој се говори најчистији српскохрватски језик, носи име с мађарско-немачком основом. Названа је по херцегу Стјепану Вукчићу Косачи, који је њоме владао у XV веку; а **херцег** је мађарска реч, од немачког **Herzog** – „војвода“.

Иван Клајн

ПРЕ ШЕЗДЕСЕТ ГОДИНА УМРО ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈПОПУЛАРНИЈИХ КОМПОЗИТОРА

ЉУБАВ КАО ГРЕХ

ЧЕЖЊА КОЈА ПРОЖИМА СВА ДЕЛА ЂАКОМА ПУЧИНИЈА ОДРАЖАВА ЊЕГОВО ЛИЧНО РАСПОЛОЖЕЊЕ И ДАЈЕ СЛИКУ ВРЕМЕНА У КОЈЕМ СУ И НАЈУЗВИШЕНИЈА ОСЕЋАЊА БИЛА ПОРОК, А ТРАГЕДИЈА ЈЕДИНИ МОГУЋИ ИСХОД

Брисел, петог новембра 1924. Ђакома Пучинија пренели су на Институт Курон, у то време најпознатију европску клинику за лечење тумора – због „вероватно доброћудног" плипа у грлу. Прослављени музичар поверио се тих дана свом пријатељу Магринију: „Распињем се од болова. Ова неиздржива мора требало би да траје шест недеља, с тим што ми обећавају излечење. Али, ја сам неповерљив, и већ сам спреман на све".

После четворочасовних патњи, полусвестан, док су му болове олакшавали морфијумом, Пучини успева да преброди кризу. А онда, наступа агонија.

Пучини, ипак, успева да напише: „У грлу ми је пакао! Шта бих дао за чашу хладне воде!"

Двадесет деветог новембра 1924. умро је последњи јунак италијанске мелодраме, директни настављач уметности Ђузепа Верлија, велики мелодичар који је у својим операма „Тоска", „Боеми", „Девојка са запада", „Манон Леско" (1893), „Мадам Батерфлај" (1904) остварио заносне арије, дуете, ансамбле, оркестарске деонице. Угасио се живот последњег песника једног немирног времена који је одушевљавао љубитеље такозваног белканта.

Бубице

Ђакомо Пучини је, кажу, био меланхолик кога су раздирале чамотиња и гнев. Кад је материјално био потпуно обезбеђен одушка је тражио у кафани, картању, лову и површној забави. Временом је окупио другаре у Клуб боема и заједно с њима прихватио благо подругљива боемска правила живљења:

Устајао је и легао празног стомака. Никад није носи кишобран и каљаче нити се крио од било чега што је долазило с неба. Остајао је у кревету све док га глад не натера да устане, а излазио је из куће само кад је то стварно желео (најбољи начин да избегне повериоце иназеб, и да што мање хаба одећу и троши ђонове на ципелама). У уши и на очи ноћу је стављао тампоне од вате – да му у главу не уђу бубице! Као председник Клуба забрањивао је благајнику да убире чланарину и, наравно, дозвољавао му да, кад хоће, побегне заједно с касом...

Успеси, похвале и признања нису га много изменили. Његова пословична склоност ка елеганцији натеривала га је да наручује кошуље и кравате директно из Енглеске, а из Египта цигаре на којима је морало да пише „Пучини". Трошио је новац на неке необичне предмете као што је био часовник који на плафону пројектује тачно време.

Његово интересовање за механичке уређаје прерасло је у манију: кад год би му се пружила прилика куповао је бицикле, „самоходне кочије" и чамце. У свом врту поставио је уређај који прави кишу и кад би неки његов посетилац покисао из ведрог неба, радовао се као мало дете.

Иза свега, назирало се човекољубље, великодушност и пријатељска нарав.

Чулност и религија

За разлику од других музичара, композитор из Тоскане није кренуо утабаним стазама Вердија, у Италији, нити Вагнера, у Немачкој. Наметнуо је своје погледе и у драматургији – љубав као грех који се главом плаћа, као слепу страст у којој се непрекидно смењују очајање и узнемиреност.

Трагичан крај главне личности заједнички је за готово све Пучинијеве опере. У „Манону" и „Боемима" све се врти око крхке фигуре жене која после „нежне" љубави, али и патње, умире на рукама вољене особе. У „Тоски" се она баца са замка Сант-Анђело. Сестра Анђелика гута отров да заборави сопствене грехе. У опери „Турандот" мала Лиу сама себе кажњава због љубави према принцу Калафу.

„Тоска" је изазвала скандал мешавином чулности и религиозности, а са „Мадам Батерфлај" Пучини, уз помоћ гонга, звона, ксилофона и удараљки, егзотичну музику претвара у чисту акустику.

„Девојка са запада" рађена је у стилу традиционалне мелодраме, док је „Ласта" права правцата музичка комедија, пуна валцера, песмица и романси.

Основа опере је личност и њена драмска обрада – рекао је Пучини објашњавајући оно што, по њему, треба да буде једна мелодрама.

У оригиналности његовог стила, чежњи којом су натопљене све његове музичке драме огледају се укус, осећајност, меланхолија и друга расположења једног времена.

Пучини је умро пре 60 година. До данас, његове опере, превенствено „Боеми", „Тоска", „Мадам Батерфлај" и „Турандот" живе на сценама широм света. Те лепе мелодије, богате хармоније, снажни драмски сукоби пуни осећања не губе ништа од популарности.

Д. Варагић

Пучини крајем прошлог века и његове две Манон Леско: Чезира Ферани (1893) и Челестина Казапјетра (1974) која се није либила слободнијег тумачења улоге.

Са супругом у једном „торпеду" из 1909. Волео је аутомобиле и после серије незгода у 1903.

На рукама другова из Клуба боема после извођења његове најпознатије опере „Боеми", 1909.

У почетку најгори

1858. – 22. децембра – рођен у месту Лука. Сви у Пучинијевој породици били су музичари.

1874. – Уписао се на Институт за музику у родном граду.

1876. – Компоновао прво музичко дело

1877. – Његова химна на конкурсу Свете уметности проглашена је за најгору!

1878. – Почиње студије на једном од конзерваторијума у Милану

1883. – Добија диплому композитора.

НЕ ГАЗИТЕ НИЛСКЕ КОЊЕ!

ДОК ВАМ СЛОН ПРЕГЛЕДА АУТОМОБИЛ – ПОПНИТЕ СЕ НА ДРВО

Када су се појавили аутомобили људи су наставили да користе коње за све оно за шта су им дотад служили. Данас у свим већим варошима на свету забрањен је пролаз коњским запрегама кроз град. Није побеђен само коњ, поражени су сви живи створови који уместо точкова имају ноге и у чијим венама тече крв а не бензин.

Број аутомобила повећава се из часа у час, док је животиња све мање.

А како се животиње односе према тим направама које је створио човек? Пси, видимо, не дају пет пара за аутомобиле: лају на њих и угризли би их за гуму да могу. Ни краве се не потресају много, спокојно пасу поред друмова и не обраћају пажњу ни кад аутомобил затруби?! Слично се понашају и козе, овце..

Аутомобила се не плаше ни дивље афричке животиње бар не оне у великим националним парковима где их често виде, на сафаријима, или кад чувари обилазе резерват.

Пре неколико деценија кад су први пут виделе аутомобил, животиње су безглаво бежале или, оне храбрије, љубопитљиво прилазиле и њушкале лименог уљеза. Није им мирисао на непријатеља, само је звуком подсећао на хијену. Глава му је, истина била много већа него других дивљих животиња, очи такође огромне и сјајније, а врата нигде. Редак звер који је највише подсећао на неку комбинацију слона и носорога, а од њих већини звери не прети никаква опасност.

Носорог је љутит

Дебелокошци у аутомобилу виде опасног супарника који се не устручава да упадне у њихову територију. Недавно је један Немац морао да притисне гас до даске да би својим аутомобилом побегао од љутитих носорога. Нешто пре му се догодило да готово премре од страха док је један разгоропађени бели носорог упорно кружио око његовог аутомобила. Многи афрички шофери препричавају догодовштине кад су морали сатима да преседе на оближњем дрвету док слон, нимало нежно, прегледа њихов аутомобил.

Павијани обично дозвољавају да им се ауто приближи сасвим близу и онда, уз помамну дреку одскачу устрану и после дуго јуре за чудовиштем. Један фармер је имао врло узбудљив сусрет са стадом бивола: појурио је према њима верујући да ће му они, из страха, направити пролаз, али се грдно преварио. Попут добро увежбане војне формације, биволи су се поделили у две групе – прва напред, друга натраг, да му спрече одступницу. Сва срећа је што је фармер био добар возач и имао јаку машину, па је вештим маневром успео да побегне. Други један фармер имао је муке с антилопом гну: она се, без пардона, залетела у ауто, рогом пробила каросерију и заглавила се.

Што се тиче мотоцикла, с њим је већ теже – мотоциклистима у савани. Један свештеник, обилазећи парохију, преноћио је на дрвету јер носорог никако није хтео да се растане од његовог мотоцикла. Изгледа да су се многе звери охрабриле кад је у питању овај „млађи брат" аутомобила; прави је подвиг на њему кренути кроз национални парк.

Крилати клептоман

Највећу опасност по животиње не представљају животиње – грабљивице што би био ред у природи. Аутомобил је преузео примат. На главним друмовима седам округа савезне америчке државе Пенсилванија, на пример, за десет последњих година под точковима је остало више од 125 хиљада звери и птица. У Савезној Републици Немачкој, само у покрајини Хесен, на друмовима је погинуло око 200 хиљада зечева, 100 хиљада јелена и око милион птица певача (подаци од рата наовамо). Прави „геноцид" животиња!

У бразилским новинама појавила се информација да на њиховим друмовима страдају на стотине оклопника. Људи их прво заслепе фаровима, па прегазе, „панцир" оставе на друму а врло укусно месо понесу. Зато није ни чудо што су организације за заштиту дивљих животиња дигле глас упозоравајући на опасност од ишчезавања ретке врсте оклопника.

И животиње задају муке људима у аутомобилу. Један становник Танзаније пошао је у шуму по дрва, а кад се вратио – нигде камионета. У чему је ствар – сазнао је стотинак метара даље: аутомобил је, с точковима нагоре, лежао у јарку, а поред њега су скичали мајмуни. Претходно су, у игри, спустили ручну кочницу и аутомобил је кренуо низ страну.

Слична невоља задесила је и једног аустралијског фармера. Њему су, док је био у шуми, украли контакт-кључ. Пошто је знао за клептоманску особину птица шалашника нашао га је у њиховом оближњем гнезду. На њих су се жалили и истраживачи јер су им неколико пута пре него што су ови схватили ствар испред носа украли многе мајушне инструменте и вијке.

Возачи у Аустралији муку муче са шевама које, невероватно тачно подражавају звук аутомобилске сирене. Деси се да возач, кад чује тај звук, помисли да је неко у кривини испред њега и нагло кочи. Занимљиво је, испитали су орнитолози, да тај звук подражавају само шеве које су се угнездиле поред друма.

Један мали џип...

Пре неколико година у америчкој савезној држави Вајоминг неки шофер је на друму изненадио орла који је мирно обедовао. Уплашена птица је улетела право у ветробранско стакло. Када је човек зауставио аутомобил једва избегавши крхотине, орао је, без озледа, мирно седео на задњем седишту. После је одлетео.

У околини источноафричког језера Едуард живи много нилских коња. Сваке ноћи стотине тих животиња прелази пут који повезује језера Викторија и Едуард. Један теретњак је у мраку налетео на колону ових колоса. Возач је осетио силан удар, дао гас, али узалуд: камион је био на леђима нилског коња, точкови су се вртели у ваздуху, и уплашени шофер дошао је себи тек кад се животиња извукла испод камиона и одгегала даље.

Аутомобили зверима долазе главе и на други начин: сада их ловци више не јуре пешице; једноставно седну у џип, наслоне пушку на седиште и животиња постаје лак плен а и заштићени су од противнапада рањене звери. Овакав „сафари" је забрањен, али – ко ће увек и свуда да контролише.

Истина кад треба уловити неку звер за зоолошки врт, то је много лакше извести помоћу аутомобила и животиње се тада мање излажу опасностима повреда. Неке животиње, као, на пример, млади слонови, дођу до аута, њушкају га, а ловци их намаме у специјалан контејнер. Овај начин лова највише се користи у Кенији и Танзанији.

Да је жив, Брем би у своју чувену књигу „Живот животиња" морао да унесе поглавље „аутомобил", исувише се већ умешао у животињско царство.

П. М.

ГУСАРКЕ НАДМАШИЛЕ ГУСАРЕ

– ЖАО МИ ЈЕ ШТО СИ ОВДЕ, ЏЕК – РЕКЛА ЈЕ ЧУВЕНА ЕН БОНИ СВОМ ДРАГОМ. – ДА СИ СЕ БОРИО КАО ЧОВЕК, НЕ БИ ТЕ ОБЕСИЛИ КАО ПСА!

Присуство жена на гусарском броду било је најстроже забрањено. Ако би се догодило да неко од морнара доведе на брод жену прерушену у мушкарца, кажњавали су га смрћу. Па ипак, историја гусарства забележила је и неколико женских имена.

Дански историчар Граматикус у својој историји о гусарству помиње Швеђанку Алвилду. Назвао ју је „гусарком с Балтика" и забележио да с њом почиње гусарство средњег века. Гусарка се удала за некот данског принца који је пре тога безуспешно покушавао да спречи њене пиратске подвиге.

У Француској се у првој половини 14. века помиње гусарка Жан де Белвил. Историја каже да је она, када су јој убили мужа због наводне сарадње с Енглезима, у очајању распродала све што је имала, купила три брода, добро их наоружала и кренула да крстари Ламаншом и напада француске бродове – да би га осветила. Нестала је изненада заједно са своје две ћерке.

И Енглези су имали своју гусарку Леди Килингру. Она је, заједно с мужем у време краљице Елизабете I предводила највећу гусарску дружину Енглеске свих времена. Још није откривен тајни пролаз између њихове куће и мора. Зна се само да је туда допреман плен у њихове подруме, а затим отпреман даље, до оних за које су радили.

У то време се већ увелико оснивају компаније с циљем да о свом трошку организују гусарске експедиције које ће нападати шпанске бродове. То је била нека врста предузећа у којима се добит делила према уговору, између гусара и оних који су у њих улагали.

После некаквих интрига Леди Килингра се јануара 1592. нашла на суду, али је спасла главу захваљујући краљици Елизабети која је иначе, свесрдно помагала гусаре.

Најзад смо се срели

Два најпознатија женска гусарска имена свакако су Ен Бони и Мери Рид.

Ен Бони је била незаконита кћи адвоката из Корка, у Ирској, који се иселио у Америку и тамо стекао велико имање и углед. Али, ћерка је добила чудно васпитање: отац ју је од прве године живота облачио у мушко одело и Ен је детињство провела у друштву дечака. Понашала се као они, па чак и важила за најх[illegible]ијег и најснажније[illegible]у њима. Оног тренутка кад је Ен схватила да је женско скинула је мушку одећу и први пут обукла хаљину. Али, одећа јој није изменила понашање.

Како јој је отац био богат и угледан, почели су да је салећу момци, синови околних фармера. Ен их је све одбила и с чуварем пристаништа Бонијем побегла на острво Њу Провиденс, тада чувено гусарско гнездо. Ту се Ен коначно нашла у свом елементу. Упознала је и чувеног гусара Рекхема, познатијег као Калико Џек (надимак „калико" добио је по својој елегантној одећи од обојеног памучног платна – калика). Одлучила је да окрене леђа Бонију и да се с Калико Џеком упусти у опасне авантуре.

Преобучена у мушкарца Ен је с њим отишла на Јамајку, острво под енглеском управом. Ту су се укрцали на гусарски брод који се управо спремао да исплови да би пљачкао шпанске бродове.

Калико Џек је убрзо подигао побуну на броду и преузео команду. Међу побуњеницима се нашао и један леп младић на кога је Ен бацила око и искористила је прву прилику да му открије да је жена. Али, младић је почео да је избегава, па чак и да се крије од ње. Када му је увек ратоборна Ен припретила да ће га убити ако не промени своје понашање признао јој је да је и он, у ствари, женско. Била је то касније чувена гусарка Мери Рид.

На двобој уместо мужа

И Мери Рид је била ванбрачна кћи. Верујући да ће њој и детету тако бити лакше у животу, мајка је девојчицу представљала као дечака. И, чим је одрасла, запослила је као малог на броду. Убрзо је постала и војник, учествовала чак и у биткама а да нико ништа није посумњао. У војсци се зближила с једним својим другаром и поверила му да је женско.

На велико весеље целог пука, они су се убрзо венчали. Наравно, после тога морала је да оде. Отворила је крчму која је добро радила све до смрти њеног мужа. Онда је поново обукла мушко одело и укрцала се на брод на којем је срела Џека и Ен. Тако се догодило да се чак две жене нађу на једном гусарском броду.

Мери се убрзо заљубила и одмах одлучила да се заједно са својим изабраником, кормиларом, повуче у миран живот. Док су чекали прилику да напусте гусарење, Мерин вереник се завадио с једним колегом и изазвао га на двобој. У страху да не изгуби мужа, Мери је одлучила да још више увреди његовог противника, па да се овај прво обрачуна с њом. Кад је кормилар, чије је име остало непознато, изашао на двобој, противник је већ био мртав.

Спасле их бебе

Ипак, Мери никада није успела да оствари своју замисао. Калико Џек и Ен су, настојећи да се домогну што више блага, почели, као пирати, да нападају сваки брод на који су наилазили, па чак и трговачке лађе с Јамајке. Гувернер овог острва одлучио је 1721. да им стане на пут и Калико Џек и његова посада брзо су му пали шака. Напад је био неочекиван, а гусари готово сви пијани после теревенке. Снажан отпор пружила су само два гусара која су све време проклињала своје другове што су их оставили на цедилу. Биле су то Мери и Ен.

Гусаре су предали властима на Јамајци где су их све осудили на смрт. Судија је по изрицању пресуде, питао затворенике да ли сматрају да постоје разлози због којих пресуда не би требало да се изврши. Огласиле су се две жене тврдећи да су пред порођајем. Лекар је потврдио и смртна казна им је замењена затвором.

Када су уочи извршења пресуде над осталим гусарима довели Калико Џека у ћелију код Ен, рекла му је:

– Жао ми је што те видим овде, Џек! Али, да си се борио као човек, не би те обесили као пса!

Ен је родила дете, а годину дана касније већ је била на слободи. Причало се да су пријатељи њеног оца успели да је избаве из затвора и пребаце у Америку. О њој се више ништа није чуло.

А Мери Рид ипак није успела да дочека рођење свог детета. Тешко се разболела и умрла у тамници.

Ову необичну историју о женама гусарима потврђују и документа која се и данас чувају у архиви Јамајке.

С. Ивановић

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ПАДАЈУ ЗВИЈЕЗДЕ

Музика и текст: Горан Бреговић
Изводи: Бијело дугме

Она спава
лудује мјесец
она спава
и смијеши се
Сутра путујем, памти моје име
пожели срећу и не заборави ме
сањај не буди се
јутро и онако поквари све
поквари све
Она спава
сања мене
она спава
боже чувај ми ово виле
ову мрву злата и свиле
сањај не буди се
јутро и онако поквари све
Падају звијезде
за њу
птице се гнијезде
ту на моме јастуку.

НЕШТО НОВО – НЕШТО СТАРО

У „Бијелом дугмету" догодиле су се недавно значајне промене: Жељко Бебек је кренуо у сопствену авантуру, а Горан Бреговић је са осталим члановима уз новог, младог вокалног солисту Младена Војичића-Тифу, обновио групу. После неколико месеци неизвесности појавио се седми по реду студијски албум Бијелог дугмета. Амбициозни Тифа одлично је обавио свој задатак па је стари звук групе безболно реконструисан. Дугме се са новом енергијом вратило својој првој „народњачки" оријентисаној фази и затражило помоћ од Лазе Ристовског, Боре Ђорђевића и многих других. Плоча се појавила под етикетом нове Бреговићеве фирме „Камарад".

СИНДИ СЈАЈНА

У 1984. Синди Лопер ушла је непозната а из ње изашла са рекордом до сада незабележеним. продала је преко три милиона сингл плоча и имала чак четири хита међу пет најпродаванијих у САД („Девојке желе само забаву", „Повремено", „Она игра" и „Кроз ноћ"). Такав старт каријере није имала ни једна певачица до сада. Прва је певачица која је са истог албума имала чак четири велика хита и прво име, уопште, које је имало четири хита са деби албума

ПЕВАЈТЕ ЗА НАШ АУТО!

Није више никакво чудо када се као спонзори великих рок концерата и турнеја појаве моћне индустријске фирме Један од последњих примера је турнеја изузетно цењеног дуета Дерил Хол и Џон Оутс по Америци на којој ће познати музичари рекламирати (сигурно за позамашну надокнаду) кола фирме Понтијак. Нови албум тандема, „Big Bam Boom", тренутно се одлично продаје па се газде Понтијака вероватно надају да ће се бар део тог интересовања пренети и на њихове аутомобиле. С обзиром на разлику у цени – сумњамо

ДЕСЕТ НАЈУСПЕШНИЈИХ

Амерички магазин Rolling Stone објавио је у свом новогодишњем броју листу 100 најуспешнијих албума на тржишту САД током 1984. Ево првих 10 са тог списка:

1. „Purple Rain" – PRINCE
2. „Born In The USA" – BRUCE SPRINGSTEEN
3. „Cant Slow Down" – LIONEL RICHIE
4. „Thriller" – MICHAEL JACKSON
5. „Footloose" – MUZIKA IZ FILMA
6. „She's So Unusual" – CYNDI LAUPER
7. „Sports" – HUEY LEWIS AND THE NEWS
8. „1984." – VAN HALEN
9. „Private Dancer" – TINA TURNER
10. „An Innocent Man" – BILLY JOEL

У СЕЛУ ЛОЗОВИК, НА МОРАВИ, СПУСТИО СЕ И ОСТАО

РАДЕ МАРКОВИЋ, ВАНЗЕМАЉАЦ

Извештај о страснику, професору географије, који настоји да приближи звезде земљи

Појачала треште, погача и кутлача преко астала затрпане новчаницама. Недеља је, моравска свадба у Лозовику код Велике Плане. Послушници дворе кума, старог свата, све редно, по обичајима који важе вековима. Испред наочитог брке који седи при дну совре преко реда стижу пихтије и сир, свадбарски купус, најбољи парчићи печења. Церемонијал мајстор, моравски речено, домаћин свадбе примећује да послушници врдају. Каје се што их је изгрдио, прекореда служен „профа" није обичан гост.

Из путничког воза на станици Лозовик, 1. септембра 1957. године, искочио је Радомир Марковић млади професор географије. Дошао је бојажљиво. Носио је само један кофер. У Лозовику још није било струје. Путеви су били каљави. Од Београда делило га је 75 дугих километара. У Београду су остали другари, „Народна техника", астрономска друштва, богате библиотеке... Родна кућа. И три године чекања на запослење са дипломом Природно-математичког факултета.

Клупе у учионицама лозовичке школе биле су пуне радознале деце. Раде Марковић је и сам био велико радознало дете. У јесен, те 1957. године, 4. октобра, Совјети су лансирали први „Спутњик". Почела је космичка ера човечанства. У лозовичкој школи Радомир Марковић је основао Клуб младих космонаута. Лозовичани, неповерљиви као и сви моравски сељаци, гледали су га сумњичаво. Чак ни то да је рођени Београђанин нису сви поверовали. До тада су погледали у небо кад су владале велике суше не би ли угледали облаке или... Месечина им је служила да не скрше врат док би увече водили коње и краве до Мораве на појило. А богати и моћни Руси и Американци шаљу неке ракете у небо, међу звезде. У све то нови професор географије покушава да увуче њихову децу?!

– У почетку сам само желео да се поиграм с децом, да часови географије не буду преозбиљни, досадни. Наравно, одлучујућа је била моја љубав према ваздухопловству и астронаутици, још из детињства – прича данас педесетогодишњи магистар географије Радомир Марковић, од 1982. године, због болести пензионер

Илустровао Ненад Милићевић

Новине и радио редовно су обавештавали о човековом изласку у свемир. Зашто би Лозовичани каскали за осталим светом? Село је велико, земља родна, а сељаци вредни и богати за наше ондашње прилике. Њихова је предност и то што имају у селу професора Радомира Марковића који их убеђује да је Лозовик жижа света. Ако му не поверују, Лозовик ће остати незнано моравско село. Ако му помогну, можда ће се нешто и догодити професор је учен човек, завршио је велике школе...

Ако ти нешто треба поразговарај с профом

Професор је и човек народски, вазда спреман да поприча са сваким мештанином, не само о звездама и ракетама већ и о берићету, сетви, жетви... Радомир Марковић брзо за све Лозовичане постаје Раде профа или само „профа", а школски клуб и планетаријум – лозовички. Кад је стара школска зграда постала тесна село је Астронаутичком планетаријуму уступило једну просторију у Дому земљорадничке задруге.

Осамнаести септембар 1962. године био је вредан. Лозовичани су кофама поливали сокаке на којима је прашина била до чланака. Неколико хиљада људи дочекало је и угостило совјетског космонаута Германа Титова, који је у књигу утисака Планетаријума записао: „Желим свим младим члановима Клуба испуњење свих жеља укључујући и лет на Месец". Лозовичани су угостили и космонауте Андријана Николајева, Павела Поповича и Виталија Севастјанова, совјетског академика Леонида Сједова, шефа катедре за географију на Сорбони у Паризу Пјера Жоржа, нашег академика Татомира Анђелића... У Лозовик свраћају ђачке и екскурзије одраслих из Југославије и света.

Како се примаћи центру света

По чувењу Планетаријума Лозовик се примакао центру света. Остварило се профино пророчанство. Раде Марковић и Планетаријум добили су награде и признања чији би потпуни списак био предугачак за ове ступце: Орден рада са сребрним венцем, Диплома „Јуриј Гагарин"... Раде профа радо показује ову богату колекцију, али су му најдража признања понос мештана који сваком драгом госту показују Планетаријум и усхићење ученика школе „Радица Ранковић" као и осталих посетилаца док путују кроз свемир боравећи у Планетаријуму. Дичи се Раде Марковић и четворицом пилота и једним ракеташом Југословенског ратног ваздухопловства рођеним у Лозовику, његовим бившим ђацима.

Лозовички планетаријум „Јуриј Гагарин" данас је један од кабинета у новој згради сеоске школе. Зидови Планетаријума облепљени су чаробним тапетама као сводови богато живописаног храма. У слици и речи представљене су астрономија и астронаутика, васиона, сунчев систем, земља, истраживање свемира, продор људи у космос... У витринама се чувају макете ракета и космичких бродова које су својим рукама направили ученици. Ту су и глобуси, мали аматерски телескоп, дар опсерваторије на Звездари у Београду.

Радомир Марковић, засад има још две неостварене жеље: да посети „Звездани град" у Москви (досад није излазио изван граница наше земље) и затим да одбрани докторски рад о Лозовичком школском планетаријуму. Признаје да се најбоље осећа у Планетаријуму или невеликом стану затрпаном књигама и часописима у трошној згради за сеоске просветне раднике. Ускоро ће морати да се усели у нови стан иако као и неколико пута раније покушава да га уступи млађим колегама. Сада му то Лозовичани неће дозволити. Замолили су нас да обелоданимо у новинама његово обећање да ће се уселити у нови стан. Јер, Раде профа је Лозовичанин и остаће у овом моравском селу док је жив осим у једном случају.

На наше питање, да ли је маштао да и сам полети у космос, вели да је то на жалост његова највећа неостварива жеља. А опет, боји се да би, од среће пресвисао већ на лансирној рампи. На то окупљени мештани шеретски одмахују главом:

– Са нашим се профом никад не зна. Поред оних силних књижурина нисмо сигурни да једног дана неће да направи своју ракету и лично одлети да своје звезде погледа изблиза.

Дарко Чварковић

ТАКО СЕ ТО РАДИЛО НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

ЗАКОН ЛИНЧА

ДУГО СУ КРИМИНАЛЦИ НЕКАЖЊЕНО ОТИМАЛИ ЗЛАТАН ПРАХ БЕСПОМОЋНИМ РУДАРИМА, А ОНДА ЈЕ ДЕЉЕЊЕ ПРАВДЕ УЗЕО У СВОЈЕ РУКЕ ДОБРОВОЉАЧКИ ОДБОР

Вести о богатим налазиштима злата у Калифорнији откривеним 1848. године шириле су се муњевитом брзином привлачећи на златоносна поља не само копаче злата, већ и авантуристе и насилнике свих врста. Они су упадали у насеља и отимали рударима све што се могло отети: златан прах, алат, одећу...

Обрачун у шаторском насељу

Данима су се људи бранили од овог зла како су знали и умели. Најчешће су се удруживали и у разумљивом бесу бичевали ухваћене разбојнике, понекад их мазали катраном а затим ваљали по перју. Нико се није усуђивао да посегне за њиховим животима јер је у свести радних и честитих рудара то било равно убиству.

Како је време одмицало, разбојника је било све више и постајали су све безобзирнији. Меру су превршили у јануару 1849. године: у једном рударском насељу петорица пљачкаша претукла су и опљачкала неког човека по имену Лопес. Брзо су ухваћени и линч нико није могао да спречи: обешени су а да нису имали времена ни да се бране. Насеље је добило име - Хенгтаун (град вешања), а нешто касније Плејсвил.

Можда овај случај и не би остао забележен у историји Сједињених Америчких Држава да није подстакао рударе Плејсвила да образују добровољачке одреде и судове. Одреди су одржавали јавни ред а судови изрицали пресуде. Једина предвиђена казна била је - вешање! Судија је обично био најугледнији човек у насељу, а порота сви становници. Суђење је трајало кратко и унапред се знао исход.

Добровољачке одреде, по угледу на оне у Плејсвилу, убрзо су почела да оснивају и друга рударска насеља у Калифорнији. Једини изузетак у тим бурним данима био је градић Сан Франциско који су Шпанци основали 1776. године под именом Херба Буена.

Није прошло много времена а сав олош из рударских насеља у којима су основани добровољачки одреди стекао се у Сан Франциско. [illegible] су са свих страна и [illegible] У граду [illegible] више нико више није [illegible] безбедан.

Било је сигурније, говорило се, спавати на индијанској територији за време ратног похода Индијанаца него у Сан Франциску! После једне стравичне ноћи, кад готово ниједан становник није био поштеђен њиховог насиља, новинар Сем Бренен решио је да стане том злу на пут макар окончао живот са метком у грудима у некој прашњавој улици. Ватреним говором подстакао је грађане да устану у одбрану својих живота. У људима је нарастао гнев и њих 400 јурило је по мраку према шаторском насељу ван града где су се разбојници сместили. Пљачкаши су протерани. Овај случај коначно је натерао грађане Сан Франциска да се побрину о реду у свом граду. Донета је одлука да се разреже порез за плаћање шерифа и одржавање затвора.

Први градски затвор био је смештен на старом једрењаку „Еуфемија". Место шерифа понуђено је тексаском граничару Џону Хејсу. Поново је у помоћ прискочио Бренен: трчао је на све стране и убеђивао људе да морају сами о себи да брину и да је један човек шериф - недовољан за одржавање реда. Сви су прихватили његов предлог да се оснује Добровољачки одбор који ће се старати о поштовању закона. Договорено је да се суђење обавља чим ухвате неког преступника. Позив грађанима да дођу на суђење и буду поротници било је црквено звоно.

Шерифи су сметња

Звоно је зазвонило већ после неколико дана. Неки Аустралијанац ухваћен је док је обијао касу. Одмах је одведен на вешала. „Судило" му се док му је на врату била омча. Никаква питања му нису постављана. Јавио се само Бренен:

Свако ко жели слободу нека дође и нека повуче конопац!

Није се знало ко је то учинио, јер је неколико стотина грађана потрчало према вешалима да изврши пресуду. Узалуд је шериф молио да се одржи право суђење, његове молбе нико није чуо.

Веома брзо линч је постао једини закон Сан Франциска. Шериф, доведен да заведе ред, почео је да смета грађанима. Његово тумачење правде није им одговарало, јер им се процедура суђења чинила дугом! Њихово суђење је текло брже. То право, које су они сами себи дали, постепено се претворило у насиље: грађани су упадали у градски затвор и одводили затворенике на вешање. На шерифа и његово позивање на закон нико се није обазирао.

Линчовање је постало сасвим обична ствар у Сан Франциску. Акцијама је руководио Добровољачки одбор и сам Бренен. Али, и град се, у међувремену развио. Мучне сцене вешања почеле су да личе на дивљаштво. Свима је било јасно да је Добровољачки одбор постао противречност самом себи и намери с којом је основан и да је његово даље постојање сметња развитку града. А и разбојника је било све мање, ништа више него у осталим градовима.

Најзад, 1885. године Добровољачки одбор је распуштен. Одржани су избори за општинску управу и успостављена је редовна власт.

П. Ј.

ВАЗДУ

Октобра 1931. изнад Бовеа у Француској изгорео је британски ваздушни брод „Р 101". У експлозији 5 милиона кубних метара водоника тренутно је изгорело четрдесет и шесторо путника и чланова посаде, двоје је од повреда издахнуло нешто касније. Преживело је њих шесторо.

„СКАЈШИП 500" ЈЕ ЕНГЛЕСКИ ДИРИЖАБЛ И УСКОРО ЋЕ, ВРЛО ВЕРОВАТНО ОДРЖАВАТИ РЕДОВНУ ПУТНИЧКУ ЛИНИЈУ ДО ПАРИЗА И ДРУГИХ ГРАДОВА

Што се Енглеза тиче ера путничких ваздушних бродова окончана је тога часа. Решеност да се с њима једном за свагда раскрсти била је толика да је чак и други дирижабл кога су имали „Р 100" иначе у исправном стању исечен у комаде а остаци парним ваљком сравњени са земљом и продати као старо гвожђе.

Данас, педесет и три године касније, једна британска компанија предлаже: вратимо ваздушне лађе у промет!

Париз, шампањац и питање: колико је безбедно?

Компанија се зове „Ершип индустриз", а седиште јој је у Кардингтону у Бедфордширу, тачно на оном месту где је конструисан и злосрећни „Р 101". Чак је и хангар исти.

За почетак, нова компанија планира излете до Париза (при чему се, колико да се зна који се „сој" путника прижељкује, већ сада истиче да ће се сласти путовања заливати шампањцем), „летеће" сафарије изнад кенијских резервата, излете са прелетањем египатских пирамида, Нила или Гренд Kањона (Великог Kањона) у САД.

Звучи примамљиво. Остаје још да неповерљиви поверују како су нове ваздушне лађе безбедније од старих.

У „Ершип индстризу" тврде да јесу. Сто посто

ШНА ЛАЂА ПОНОВО СЕ РАЂА

„Скајшип 500" дугачак је 50 метара и има осам путничких места.

Надлетање Стразбуршке тврђаве 1784. године.

безбедније од некадашњих, безбедније чак и од сваке друге постојеће летеће машине.

Као прво, ове нове лађе уместо изузетно лако запаљивог водоника у ваздуху одржава незапаљиви хелијум. Ништа мање значајно, у последњих шездесетак година технологија је толико напредовала, да нови на некадашње ваздушне бродове подсећају можда још само по облику. Све остало је ново.

Колико је то све остало заиста ново може да посведочи „скајшип 500", за сада једина ваздушна лађа која је изашла из хангара „Ершип индустриза" у Кардингтону.

Хелијумски омотач „скајшипа" израђен је у Француској и практично неподерив. Гондола домаће, јоркширске производње, од крутог, лаког материјала „чврстог као челик".

„Скајшип" је нека врста летећег и то спортског „поршеа", јер га покрећу два „поршеова" мотора од 147 KW (200 KS) постављена на оба краја гондоле какве имају и „поршеови" тролитарски спортски аутомобили. Чак је и бензин у оба случаја потпуно исти, онај са четири звездице, високооктански. И максимална брзина „скајшипа" је високооктанска: 112 километара на сат.

За сат лета „скајшип 500" прогута 27 литара бензина, али је у односу на земаљског (додуше далеког рођака) у великој предности: у случају да му нестане горива или се мотори покваре, његових осам путника нема разлога за бригу. Наставиће да лебде у свом хелијумском омотачу, ако треба и данима.

Предвиђена је и ова могућност: да се на дугим путовањима „скајшип" снабде новим количинама бензина усред ваздуха, из неке ваздушне лађе-цистерне.

Чак и у случају да мотори откажу што је, кажу, изузетно мало вероватно, путници ипак неће данима да лебде. Испуштањем мањих количина хелијума, „скајшип" се глатко и меко приземљује.

Све у свему, можда довољно да се чак и неповерљиви увере.

Ни меци му не могу ништа

За путнике вероватно мање значајна особина „скајшипа": слеће и узлеће тако рећи вертикално чиме је отклоњена потреба за дугачким и скупим пистама. Далеко примамљивији податак за путнике: и узлетање и слетање у ваздушној лађи се готово и не осећају.

Најзад, кључни аргумент за придобијање непоправљиво неповерљивих. Чак и уколико се „практично неподерив" хелијумски омотач ипак пробије, „скајшип" ће наставити да лети, а при том није реч о пукој реклами произвођача. На летњим Олимпијским играма у Лос Анђелесу 1984. догодило се управо то.

„Скајшип 500–005" употребила је телевизија за снимање свечаности отварања Игара. Прелетајући неколико дана касније планине надомак Сан Франциска, пилот је приметио незнатан губитак хелијума. Детаљним прегледом хелијумског омотача откривено је педесетак рупа од пиштољских метака. Понесени свеопштим славлем, људи су насумице пуцали у ваздух.

„Скајшип" је, углавном, обавио овај задатак и тако доказао да, зато што је у стању да лебди у месту, може да послужи и као платформа за ТВ и филмске камере и за ваздушна извиђања. Али, у амбициозним плановима за сада мале компаније „Ершип индустриз" то су само узгредне делатности.

Компанија сваки дан очекује одговор британске Управе за цивилно ваздухопловство. Уколико он буде позитиван, „Ершип индустриз" ће постати прва компанија на свету са званичном дозволом за превоз путника ваздушним лађама.

ПУТ ОКО СВЕТА

У дирижаблима су својевремено изведени и неки подвизи. Јула 1919. енглески мајор Скот је са 26 чланова посаде за осам дана превалио пут од Енглеске преко Атлантика до САД и натраг преваливши 11.300 километара за 182 сата ефективног лета. Било је то прво путовање човека из Европе у САД летелицом лакшом од ваздуха.

Први успешан истраживачки лет изнад Северног пола извршили су норвешки истраживач Амундсен и италијански пуковник Нобиле 1926. у ваздушном броду „Норге". Амундсен и Нобиле прелетели су 7 хиљада километара од Рима до Спицберга, а затим преко Северног пола до Аљаске.

Године 1929. немачки „Гроф Цепелин" први је облетео Земљину куглу. Лет је трајао 9 дана, 20 сати и 23 минута.

„Ершип индустриз" се за тај тренутак припрема већ неколико година. Ускоро ће из хангара у Кардингтону изаћи „Скајшип 600" са 20 путничких места, а у пројектантском бироу компаније већ се увелико разрађују нацрти „Скајшипа 5000", носивости 30 тона и са 200 путничких места.

Улога у „Џемсу Бонду": негативац

У међувремену, „скајшип 500" крчи пут сабраћи, каткада и преко филмског платна. Изнајмили су га продуценти најновијег филма о Џемсу Бонду, „Намера је убиство", који ускоро треба да се појави у биоскопима.

„Скајшипу" је ту, у неку руку, припала улога негативца јер га користе за отмицу Бондове драгане. Бонд се, као што се подразумева, не да омести ни од стране ваздушне лађе на коју ће се вратоломно успентрати преко једног конопца, све ландарајући убитачно много метара изнад земље.

И ко сад да каже како ваздушне лађе нису на путу да нас освоје?

Мина Илић

„ХИНДЕНБУРГОВО" ПОСЛЕДЊЕ ПУТОВАЊЕ

Несрећа која је дефинитивно означила крај ере путничких ваздушних лађа догодила се 6. маја 1937. године. Понос немачког ваздухопловства, 240 тона тежак ваздушни брод „Хинденбург", приближавао се слетишту у Лејкхерсту у САД.

На 200 метара изнад писте, у 19,25, аеродромско особље, рођаци и пријатељи путника, фотографи и репортери видели су како је из репа „Хинденбурга" сукнуо пламен. За 30 секунди, пламен је захватио једну за другом комору с водоником. Одјекнула је страховита експлозија која се чула у пречнику од двадесет километара.

Џиновска бактиња сручила се на земљу вукући за собом печуркасти облак дима и пламена.

За тридесет и пет минута више није било ни „Хинденбурга", ни тридесет и пет чланова посаде.

ПОСЛЕДЊЕ ЈУТРО

ЖАЛОСНО ЈЕ КАД ОД ЧОВЕКА КОМЕ НИШТА НИЈЕ ВАЖНО ЗАВИСИ СПАС ЗЕМЉЕ

Артур Кларк

Па то је страшно! – узвикнуо је Врховни научник. – Сигурно постоји бар нешто што бисмо могли да урадимо!

– Да, ваша Супер-Памети – узврати један од психолога. – Међутим, то ће бити врло тешко пошто се планета налази више од пет стотина светлосних година далеко од нас. Ипак се надамо да ћемо успети да успоставимо контакт.

– На жалост, није у томе једина тешкоћа – рече други психолог.

– Досад уопште нисмо могли да ступимо у везу са тим бићима зато што је њихова телепатска моћ врло неразвијена, ако уопште и постоји. А нема другог начина да им помогнемо.

Настало је дуго ментално ћутање док је Врховни научник анализирао ситуацију и као увек дошао до тачног одговора.

– У свакој интелигентној раси мора да има бар неких телепатски обдарених појединаца – рече он. – Кад нађете бар један такав ум, концентришите се на њега. Морамо да им пошаљемо поруку.

– У реду, ваша Супер-Памети – рекоше психолози углас. – Учинићемо тако.

Очајнички тражећи једно једино људско биће чији би ум могао да схвати да они постоје, интелекти планете Тар су непрекидно слали поруке помоћу мождане таласа који су путовали свемиром. Судбина је хтела да нађу баш Вилијема Кроса.

У том тренутку су помислили да је то права срећа, али касније више нису били сигурни у то. У сваком случају нису имали никакав други избор зато што је сплет околности које су им омогућиле приступ до Биловог ума био врло краткотрајан.

Прва околност је био положај у коме се Бил налазио. Кад сунчева светлост падне на боцу воде, боца се понаша као нека врста сочива које на малој површини прикупља светлост. На неупоредиво већој површини од површине боце, густо Земљино језгро је прикупљало таласе који су долазили с Тара.

Материја по правилу не утиче на преношење можданих таласа који пролазе кроз њу као светлост кроз стакло. Свака планета има врло велику масу па се земља „понашала" као циновско сочиво у чијој су се жижи концентрисали мождани таласи са Тара. У жижи се случајно нашао и Бил Крос.

Међутим, милиони других људи су били у истом положају али нису примили никакву поруку. Али, они нису били ракетни инжењери и нису провели године размишљајући и сањарећи о свемиру.

Осим тога нису били мртви пијани као Бил Крос који је покушао да из стварности побегне у свет снова. Наравно, Бил је потпуно разумео шта је његов претпостављени хтео да каже кад му је објаснио како убудуће мора да ради.

– Ви сте плаћени да конструишете пројектиле а не свемирске бродове – рекао му је генерал Потер. – Ваша је ствар шта радите у слободном времену, али немате право да користите државну опрему за свој хоби. Убудуће ћу ја лично одобравати све пројекте из вашег одељења. То је све.

Нису могли да га отпусте зато што је био сувише важан стручњак. Да зло буде још веће, његова девојка Бренда га је оставила и отишла са Џони Гарднером. Зато се Бил напио „као мајка".

И тако је сад замишљено пиљио у зид преко канцеларијског стола. Пиљио је у тачку између две слике и покушавао да не мисли ни на шта. Изненада, пред њим се отвори мрачна провалија.

У том тренутку интелекти Тара победнички узвикнуше и пред Билом се отвори зид. Учинило му се да гледа низ циновски тунел који се пружао до бесконачности. У ствари, тако је готово и било.

Бил је проучавао ову појаву са благим интересовањем. Појава је била заиста необична али не као неке раније које су му се причињавале. Није се нимало узбудио кад је у свести „чуо" глас зато што му се то и пре дешавало. Ипак, овај глас је био јаснији од других.

– Биле, пажљиво нас саслушај! – рече глас. – Било нам је врло тешко да ступимо у везу с тобом, а то је врло важно.

Бил искрено посумња у то. Њему више ништа није било важно.

Међутим, и даље је чуо глас који је звучао топло и пријатељски.

– Говоримо са врло далеке планете. Ти си једино људско биће са којим смо успели да ступимо у везу и мораш да разумеш оно што желимо да ти саопштимо.

Помало забринут због тога што више није могао неометано да размишља о сопственим проблемима, Бил се питао да ли је опасно кад неко почне да „чује гласове".

„Па, немој да се узбуђујеш, младићу – рече он самом себи. – Ништа те не кошта да се мало забављаш."

– У реду – одговори он гласно. – Хајде да разговарамо. Немам ништа против ако се ради о нечем занимљивом.

С друге стране завлада непријатна тишина, а затим глас продужи помало забринуто:

– Бојим се да се нисмо разумели. Наша порука није само „занимљива" како ти кажеш. У питању је живот или смрт читаве твоје расе. О томе мораш одмах да известиш владу.

– Продужите – узврати Бил мирно. – Тако ћу бар мало да убијем време.

Пет стотина светлосних година далеко од Земље Тарани су почели журно да се саветују. Чинило им се да нешто није у реду али им није било сасвим јасно шта. Није било никакве сумње да су успоставили контакт, али нису очекивали такву реакцију. Преостало им је једино да се надају бољем резултату.

– Слушај, Биле – наставише Тарани. – Наши научници су недавно открили да ће Сунце вашег система убрзо да експлодира и то за три дана. То не може да се спречи, али нема потреба да човечанство захвати паника. Ми можемо да вас спасемо ако учините оно што вам саветујемо.

– Баш ме занима како то мислите да урадите – узврати Бил.

– Направићемо нарочит мост – објаснише Тарани. – То је нека врста тунела кроз свемир, као овај у који

сада гледаш. Не вреди да ти детаљније објашњавамо о каквом се тунелу ради зато што је то теоријски врло сложено чак и за неког вашег математичара.

– Стојте! – узвикну Бил. – Ја јесам математичар и то добар, чак и кад сам трезан. Ви вероватно мислите на неку „пречицу" кроз вашу димензију свемира. То је стара идеја...

– Нисмо знали да си тако развијен у научном погледу – рекоше Тарани. – Али сад немамо времена за теорију. Важно је то да ћеш се одмах створити на другој планети ако уђеш у тунел. То је заиста „пречица" али кроз тридесет седму димензију.

– Да ли она води до вашег света? – упита Бил радознало.

– О, не – узвратише Тарани. – Ти не би могао овде да живиш. Но, у свемиру има много планета као што је Земља и ми смо нашли једну која би одговарала људима.

– По целој Земљи ћемо распоредити мостове-тунеле као овај – објашњавали су даље они. – Биће довољно да људи уђу у њих и сви ће се спасти. Наравно, мораће на другом свету поново да стварају цивилизацију, али то им је једина нада. Твоја је дужност да целом човечанству пренесеш ову поруку.

– Могу да мислим како ће ме без поговора послушати – примети Бил подсмешљиво. – Зашто не разговарате са председником уместо са мном?

– Зато што смо једино са твојим умом могли да ступимо у везу – рекоше Тарани већ нестрпљиви. – Не разумемо зашто...

– Ја бих могао да вам кажем зашто – промрмља Бил пијући у готово празну боцу вискија.

Ракетни инжењер је размишљао о томе како је људски мозак фантастична ствар. Наравно, у разговору који је водио није било ничег оригиналнијег: прошле недеље је читао неку причу о „смаку света" и разним тунелима кроз свемир...

– Ако Сунце експлодира – упита он изненада, покушавајући да збуни саговорнике – шта ће се онда догодити?

– Твоја планета би се истог часа истопила – рекоше Тарани.

– Слушајте – рече Бил. – Било би одлично кад би Земља заиста нестала! Нико више не би морао да се брине због нуклеарног оружја, скупоће, досадног шефа или неверне девојке. То би било дивно! Свеједно, лепо је од вас што сте нам то рекли, али сад би било најпаметније да одвучете тај тунел кући. Ја сам уморан.

На Тару је завладало потпуно запрепашћење. Пливајући у базену са хранљивим раствором, мозак Врховног научника је пожутео, што се није догодило још од инвазије ратоборних Ксантила пре пет хиљада година. Петнаестак психолога је претрпело нервни слом, а главни компјутер у колецу космофизике је као избезумљен почео да дели с нулом сваки број на тракама за памћење и убрзо су му прегорели сви осигурачи.

Тарани су последњи пут покушали да помогну Земљи, шаљући мисли тунелом између звезда:

– Да ли заиста тако мислиш, Биле? – Да ли је могуће да су сви људи као ти?

Бил је пажљиво размислио о том физичком питању. Коначно ствари нису стајале баш тако лоше. Најбоље од свега је било то што је у фиоци са натписом „строго поверљиво" нашао још једну боцу вискија.

– Као ја? – упита он. – Не, нису сви као ја. Кад мало боље размислим, чини ми се да има много горих и несрећнијих људи од мене. Да, мислим да сам ја један од најбољих и најсрећнијих.

Тунел се изненада сруши и пред Билом је као увек био само зид. Тар је знао да је битка за Земљу изгубљена.

– Толико о томе – помисли Бил. – Ионако сам се уморио од тог тунела. Да видим шта ће сад да ми се причини.

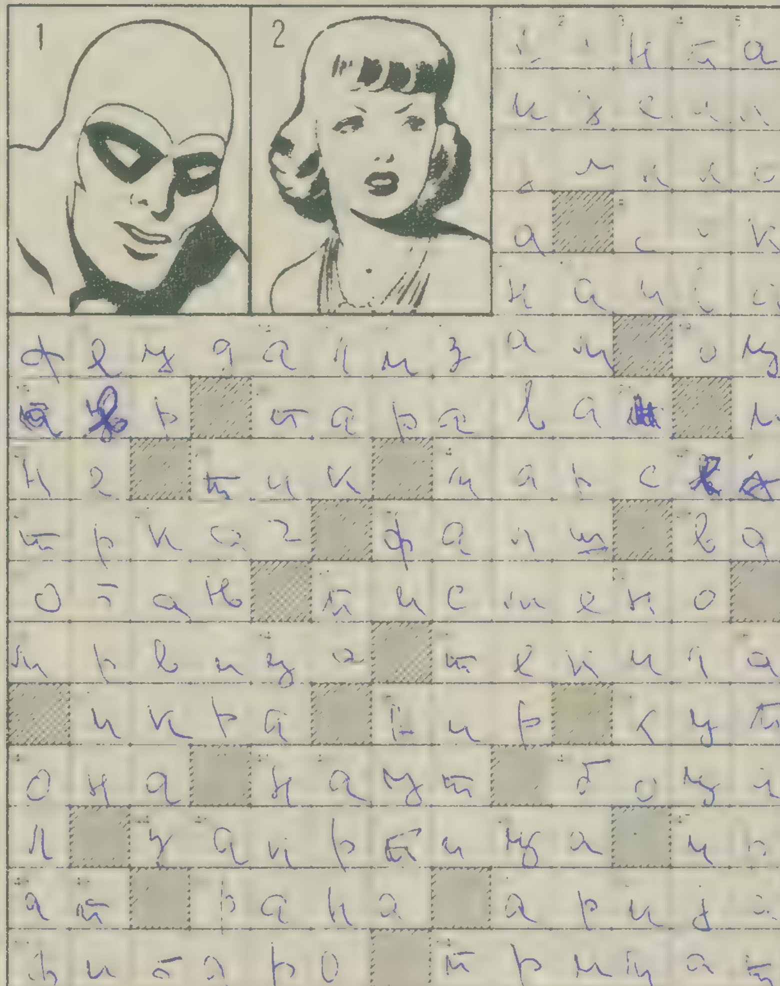
Али није му се више ништа причинило пошто се онесвестио и, отрежњен и испаван, дошао је к себи тек после два дана.

Трећег дана га је негде у подсвести кљуцнуло питање: шта ли му се то причинило док је био пијан? Иако то не би ништа вредело, иако је већ било касно, можда би се и сетио, али му се вратила Бренда, па је имао много посла покушавајући да јој опрости.

А четвртог дана, наравно, није ни било.

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1) италијански песник (Алигијери). 6) циљ којем тежимо, узор. 7) име књижевника Веселиновића. 8) воћни напитак. 9) наивна уметност. 11) друштвено уређење. 18) осамнаесто и 27. слово азбуке. 19) град у Француској. 20) низак зид, заклон (стр.). 22) негација. 23) билијарски штап. 24) град и лука у Француској. 26) учесник у трци. 28) погрешан, крив (стр.). 29) аутомобилска ознака за Ваљево. 30) пламен, ватра. 31) писменим путем. 33) мрва (дем.). 35) јако мексиканско пиће. 37) рибља јаја. 38) производ храста. 39) наградни пехар. 40) лична заменица. 41) врста биљке, леблебија. 43) паламида. 44) мала закрпа. 47) иницијали књижевника Раоса. 48) „опус" (скр.). 50) озледа. 51) мелодија. 53) берберин из „Севиљског берберина". 54) првенство по рангу.

УСПРАВНО: 1) име и презиме личности са слике број 2. 2) роман Моме Капора. 3) име америчке филмске глумице Кели. 4) историјско место из другог српског устанка код Горњег Милановца. 5) давање под најам (лат.). 10) презиме наших фудбалера, браће Вили и Петер. 11) личност са слике број 1. 12) непролазне, незаборавне песме. 13) аутомобилска ознака за Урошевац. 14) припадник индијанског племена. 15) лаган. 16) знак за иридијум. 17) зачинити машну. 21) скраћеница за туристички савез. 23) прибор за јело. 25) развитак, напредак. 27) плански венац у СССР. 28) грчко слово. 31) аутомобилска ознака за Панчево. 32) ниједна особа. 34) словеначки књижевник (Иван). 36) справа, направа. 38) предео у Србији. 40) шведски политичар (Свен Палме). 42) река у Италији, протиче кроз Фиренцу. 43) град у Италији. 45) папагај. 46) император. 49) Лудолфов број 52) иницијали књижевника Мажуранића.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
СИФНИОС (Душанка)

СВА ГНЕЗДА

Најнасељеније граде афричке птице ткачи: две то три стотине птичица граде заједничко гнездо у круни неког дрвета. У том гнезду може да се нађе и више хиљада младунаца.

Најудобније вероватно има једна сродница роде и чапље која живи у екваторијалној Африци. То је прави дом-тврђава: лопта пречника два метра саграђена од дебелих грана и са отвором за улаз с бочне стране. Унутрашњост гнезда подељена је на „собе" – можда због тога да деца не би сметала родитељима кад се одмарају.

Највеће гради амерички белоглави орао. У Флориди је, на пример, нађено једно пречника три метра а високо шест метара. Било је дом многим поколењима орлова.

Најмање од свих гради ћубаста брегуница која живи у јужној Азији и на Сундским острвима. Од комадића коре и перја она пљувачком слепи мали „џеп" – за свега једно јаје – и ту колевчицу причвршћује за танану гранчицу. Она сама седи поред гнездашца и греје

јаје својим телом. Птић веома брзо напушта своју сигурну колевку: чим мало ојача, прелази на гранчицу код својих родитеља.

Најукусније има саланга, сродница брегунице, која живи у јужној Азији и Индонезији. Гнездо је од пљувачке – људи га користе у исхрани – и има укус јесетрине икре

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

Е, БАШ САМ БАКСУЗ! ЕНО ГА ПЕРА ЖДЕРА!
И САД ЋЕ ПОЧЕТИ ДА МЕ КУВА ДА МУ КУПИМ ПЉЕСКАВИЦУ!

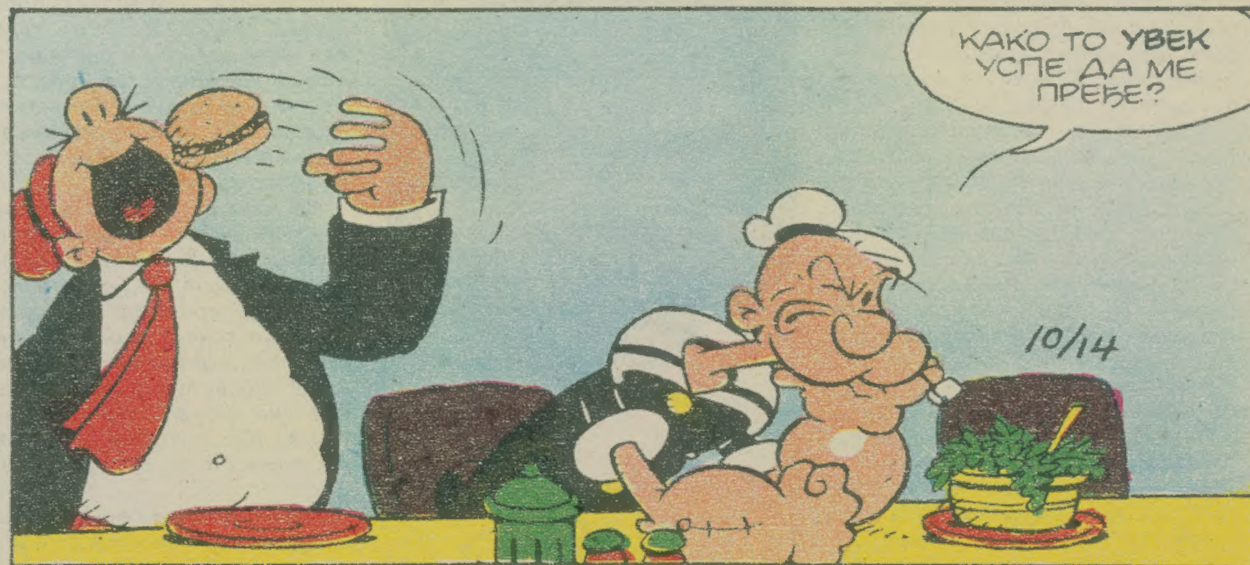

ВИШЕ НИСАМ ДАНГУБА! ОД ДАНАС ПОСТАЈЕМ ПОСЛОВАН ЧОВЕК!
СТВАРНО?

ПА ТО МОРАМО ДА ПРОСЛАВИМО!
СЛА-ЖЕМ СЕ!
10-14

... И КАКАВ ТИ ЈЕ ТО НОВИ ПОСАО?
ПРОДА-ЈЕМ ПЕРТЛЕ ЗА ЦИПЕЛЕ!
ЈЕЛОВНИ

БИЋУ **НАЈВЕЋИ** ПРОДАВАЦ ПЕРТЛИ У ЗЕМЉИ!
?

КАД ПОСАО ПОЧНЕ ДА ЦВЕТА, ЈА ЋУ ДА ЧАСТИМ!
!
BUD SAGENDORF

КАКО ТО **УВЕК** УСПЕ ДА МЕ ПРЕЂЕ?
10/14

МОЈ ДОЧЕК

Ових дана, после распуста, моји другови из одељења не престају са причом где је ко био и како се провео. Вратили се, видим, сви из „белог света", једино је тамо негде на Јахорини или Златару снег део а грудве лете као луде. Такве приче слушала сам и пре ме-

сец дана, после Нове године, не само у школи него и од рођака, комшија... Набрајају се хотели са не знам колико звездица, помињу се цене од којих обичног смртника заболи глава, препричавају догодовштине са лудих журки и из фамозних дискаћа. И тако данима.

А ја? Не знам да ли да скрушено ћутим или да се хвалим како сам тих неколико дана била код куће са родитељима и млађом сестром. Сви смо, право да вам кажем, једва чекали да се мало одморимо од свакодневне јурњаве, да као људи седнемо за сто, ручамо у миру, разговарамо, да будемо заједно. Прочитала сам књигу о којој ми је отац причао неколико месеци подсећајући ме сваких неколико дана да је обавезно прочитам. Лепа је књига „Хазарски речник".

Кад сам првог дана после празника дошла у школу, схватила сам да би мој одговор на питање где сам чекала Нову годину мојим друговима био смешан. Знам шта би рекли да само поменем књигу. А мени је било лепо.

ЛИДИЈА МАКСИМОВИЋ,
21000 Нови Сад

ЗАШТО МАЧКА ВИДИ У МРАКУ

Зашто су мачје зенице по дану у облику усправне линије, а увече округле?

ЖЕЉКА ВИДИЋ
69202 Мачковци

Као што је необична по многим другим својим особинама, мачка се и по очима разликује од других животиња. Захваљујући управо њиховим изузетним својствима мачка, врло добро види и у мраку. Истина, зенице и других очију, па и наших, на светлости се скупљају, а у тами шире. Загледај се добро у нечије очи и приметићеш да величина зенице, црне рупице на оку, никад није исте величине. Зеница је, у ствари, округли отвор на оку и црна је јер је иза ње на светлост врло осетљива мрачна унутрашњост ока. Муњевито се скупља и шири, независно од наше воље, и тако омогућава да добро видимо, спречавајући истовремено да јака светлост не оштети око.

Кад је на светлости, зеница мачјег ока је црна, танка црта која у око пропушта врло мало светлости. Али, тек у тами ово око је право мачје. Зеница се рашири готово преко целог ока и тако и у мраку скупља сваку врсту светлости. Зато мачка види и у тами.

ПОШТУЈТЕ ПРОТИВНИКА

У мојој улици дечаци су подељени на два противничка табора – звездаше и партизановце. Непрестано се свађамо око тог ко је бољи: Звезда или Партизан. Ни туче нису ретке, али препирке се настављају и после тог. Молим те да нам помогнеш како да најзад утврдимо ко је бољи.

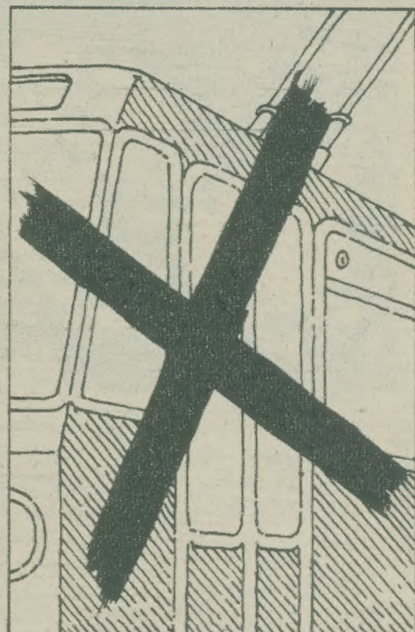
ПЕЂА ШПАДИЈЕР
Војводе Боже 27
81250 Цетиње

Твоје писмо смо показали директорима ФК „Црвена звезда" и ФК „Партизан", Драгану Џајићу и Момчилу Вукотићу. Некадашњи асови и репрезентативци, који су били познати не само по свом мајсторству већ и по фер-игри, замислили су се над овим што пишеш. Као старији, први је одговорио Џаја: „Моја порука је кратка, али јасна свим правим навијачима: навијајте спортски, без увреда, а поготово без туче, поштујући противника и онда кад побеђује. Мрзео сам грубости на терену и ван њега кад сам играо и мрзим их и сада као директор Звезде. Фудбал са увредама и батинама није фудбал. Ни такво навијање није права љубав према фудбалској игри и свом клубу."

Са њим се сложио и Момчило Вукотић Моца: „Фудбал је игра у којој гледаоци уживају. Кад публика поздравља сјајне потезе играча, без обзира коме тиму припадају, фер и заиста спортски, фудбал је лепши, играчи мање нервозни и више посвећени игри. Бољи је онај тим и онај спортиста који постигне више голова, онај који то постигне у игри, без грубости и увреда.

Дакле, волите свој клуб, али не вређајте противничке боје и навијаче.

МОЈОЈ СУ СЕСТРИ УКИНУЛИ ТРАМВАЈ

Знате шта, нешто размишљам о читавој оној заврзлами која је трајала и трајала данима око Нове године. Малтретирао нас је радио „фантастичним пакетићима", телевизија је као папагај понављала да се ту и ту отима Деда мраз, да се тамо појављују неке вештице и друга бића која ће забавити децу.

Водио сам своју сестрицу на један од тих дочека (мени је сада шеснаест година). Мислио сам да је само мени досадно, али се ни она ништа боље није провела, верујте. Не знам колико се те представе за децу уопште обраћају малишанима. Да нису оне више намењене одраслима или, боље речено, никоме?

Нећу више да критикујем, све новине су већ доста писале о томе (на жалост, узалуд, годинама ствари иду тако како иду). Ја само хоћу нешто да питам.

У моје време Београд је имао посебан трамвај са глумцима који су дочекивали децу и забављали их. То је изгледало као улазак у неку велику авантуру. Тај трамвај се за нас претварао у неки гусарски брод, преријски воз, кочије са Дивљег запада. Свако је имао могућности да замишља шта хоће. Баш смо се „лудо" проводили. То никада нећу заборавити. Зашто су мојој сестри укинули новогодишњи трамвај?

САША ПЕТРОВИЋ,
Радмиле Рајковић 8
11000 Београд

ПРОРОК ЗА СВА ВРЕМЕНА

Ко је био Мишел Нострадамус?

ЗОРАН ГАВРИЋ
44222 Шаш

За 430 година од када се појавила књига „Пророчанства" француског астролога и лекара Мишела де Нострадамуса, око ње и њеног творца створена је легенда која у стварности има сасвим другу основу. Нострадамус је рођен 1503. године у Провански. У Монпе-

љеу је ишао у медицинску школу и ту докторирао. Као пожртван лекар истакао се за време куге, која је у првој половини 16. века харала јужном Француском, одневши одједном Нострадамусу жену и двоје деце. Међутим, иако је био и лични лекар Шарла IX, више се прочуо као астролог него као добар медицински зналац. Вероватно ни сам није слутио да ће се његов астролошки алманах „Пророчанства" који је 1555. објавио у Лиону прештампавати све до наших дана. Те 642 строфе по четири стиха, подељене у седам делова, иако литерарно безвредне и сложене од магловитих, пружале су управо због своје неодређености могућност за разна тумачења. Претпоставља се да их је Нострадамус писао да би на себе привукао пажњу празноверних феудалних моћника. Међутим, у време крвавих хугенотских ратова, када општа несигурност буди у масама стравична размишљања о будућности, „пророчанска" књига Мишела де Нострадамуса доживљава огроман успех. Захваљујући

томе, њен писац постаје дворски астролог Катарине Медичи и објављује ново издање „Пророчанства" проширено за три дела. Истина, јавила су се и нека трезвена мишљења, оценивши књигу као „монструозну злоупотребу људске лаковерности", али су убрзо ућуткане бројним присталицама астролошких предвиђања, нарочито кад је умро Хенрих II. Наиме, његова смрт доведена је у везу са једном строфом из првог дела књиге, којом се, наводно, предвиђа трагични краљев крај. И заиста, Хенрих II је 1559. године изишао на турнирски двобој младом племићу Монтгомерију који га је кроз кацигу смртно ранио у око. Празноверно занимање за Нострадамусова „пророчанства" после овог је још више порасло, створивши за преко четири века од њихове појаве обимну литературу најразличитијих коментара и тумачења.

Сам Нострадамус умро је 1566. године, као поштован и „поуздан" астролог.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубиса Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Сурушић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Виб, Владимир Стефановић, Вера Смиљанић, Диего Варагић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невејдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880.00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

ГРОЗНО! ПА ТО ЈЕ СТРАШНО!

МИНИ ЈОЈ ЈЕ НАЈБОЉА ПРИЈАТЕЉИЦА! МОРАМ ДА ЈЕ ПИТАМ!
ШИЉА

ЗДРАВО, МИНИ! ДА Л' ЗНАШ КОЛИКО ЋЕ СЕ БЕЛКА ЗАДРЖАТИ НА ТОМ САСТАНКУ?
МИНИ

ДА ЛИ ЋЕ СЕ ВРАТИТИ ДО РУЧКА?
НЕМАМ ПОЈМА!

ШТА СЕ ДОГОДИЛО? ТИ СИ САВ ПОКИСАО!
КАКО И НЕ БИ!

БЕЛКА МЕ ЈЕ ЗВАЛА НА РУЧАК, И САД...

ПА, АКО ЈЕ САМО ТО, ИМАМ И ЈА РУЧАК!

МИСЛИО САМ ДА МЕ НИКАД НЕЋЕШ ПОЗВАТИ!
10-7